

Handläggare
Philip Hall
Telefon: 08-508 263 76
Barbro Edlund
Telefon: 08-508 281 03

Till
Trafiknämnden

Verksamhetsberättelse 2018 för trafiknämnden

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner verksamhetsberättelse och bokslut för 2018 och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
2. Trafiknämnden godkänner förslag till begäran om ombudgetering av återredovisade medel om 19,6 mnkr avseende trygghetsskapande åtgärder.
3. Trafiknämnden justerar ärendet omedelbart.

Fredrik Alfredsson
Tf förvaltningschef

Karin Dhakal
Avdelningschef

Inga-Lill Hultin
Avdelningschef

Trafiknämnden

Box 8311
104 20 STOCKHOLM
08-508 263 76
08-508 272 00
philip.hall@stockholm.se
stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1. Ett Stockholm som håller samman	5
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	5
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	14
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	18
2. Ett klimatsmart Stockholm	20
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	20
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	22
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	40
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	44
2.5 Stockholms miljö är giftfri	45
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	47
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	47
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	48
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	49
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	51
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	52
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	57
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	57
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	58
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	62
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	63
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	65
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	66
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	70
Uppföljning av ekonomi.....	71
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget.....	71
Investeringar	80
Ombudgeteringar	89

Kvalitetsarbete.....	90
Övrigt.....	92

Bilagor

Bilaga 1 Budgetavräkning VB 2018

Bilaga 2 Driftspecifikation VB 2018

Bilaga 3 Balansräkning VB 2018

Bilaga 4 Investeringar VB 2018

Bilaga 5 Beslutsläge stora projekt VB 2018

Bilaga 6 Planerade cykelfrämjande åtgärder VB 2018

Bilaga 7 Slutredovisningar VB 2018

Bilaga 8 Redovisning av genomförda granskningar enligt 2018 års internkontrollplan

Bilaga 9 Uppföljning av Grönare Stockholm

Bilaga 10 Plan för säkra och trygga skolvägar i Stockholm. Lägesrapport avseende handlingsplanens genomförande

Bilaga 11 Nyckeltal 2018 för trafiknämnden

Sammanfattande analys

Ett Stockholm som håller samman

140 000 nya bostäder ska byggas mellan åren 2010 och 2030 och trafikkontoret spelar en central roll i detta arbete eftersom ett väl fungerande transportsystem är en förutsättning för att bostads- och arbetsmarknaden ska fungera i den växande staden. När nya områden är byggda är det dessutom kontoret som ska sköta om dem och för att säkerställa effektiv drift och underhåll i framtiden har kontoret deltagit i samtliga stora och strategiska exploateringsprojekt från ett tidigt skede. Nära samverkan med framförallt exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret har prioriterats och tillsammans har förvaltningarna bl.a. utvecklat den gemensamma processbeskrivningen Ledstången.

Kontoret har huvudansvar för stadens allmänna platser och ett bra underhåll av utemiljön bidrar till förbättrad trygghet, framkomlighet och tillgänglighet. I nära samverkan med andra förvaltningar och bolag har arbetet med trygghets- och säkerhetsfrågor stärkts, bl.a. med fokus på situationell brottsprevention. Konceptet Levande Stockholm har fortsatt att utvecklas och under sommaren kunde stockholmarna njuta av ännu fler sommargångar, sommartorg och pop up-parker än tidigare, totalt på ca 20 platser runt om i staden.

Ett klimatsmart Stockholm

När andelen som går, cyklar och åker kollektivt ökar, samtidigt som biltrafiken minskar, minskar trafikens påverkan på både miljö och klimat. Arbetet har därför fortsatt med att implementera Framkomlighetsstrategins principer och främja gång-, cykel- och kollektivtrafik, samt godsfordon med hög beläggning. Detta har inneburit en fortsatt satsning på Stockholm som cykelstad med nya och ombyggda cykelbanor, utvecklad vinterväghållning och andra cykelfrämjande åtgärder. Gångvänligheten har förbättrats i enlighet med gångplanen och arbetet med att öka stombussarnas medelhastighet, regularitet och attraktivitet har drivits vidare. En ny handlingsplan för godstrafik har tagits fram, planen för gatuparkering har färdigimplementerats och flera olika utredningar för en hållbar omställning av transportsektorn har genomförts.

Arbetet för ett grönare Stockholm har fortsatt och för närvarande pågår 25 olika projekt för att utveckla stadens parker och naturområden. Vidare har kontoret bidragit till en hållbar livsmiljö och ett klimatsmart Stockholm genom insatser för förbättrad luftkvalitet, deltagande i pilotprojekt för dagvattenhantering och energieffektiviseringar.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Kontoret har under året förbättrat verksamhetsstyrningen och budgethållningen, bl.a. genom att implementera kontorets projekthanteringsstrategi. Samverkan med högskolor och universitet har drivits vidare, företagskontakterna utvecklats och kontoret har tagit steg mot att bli en än mer lärande organisation. I syfte att underlätta inträdet på arbetsmarknaden har långtidsarbetslösa och sommararbetande ungdomar anställts med uppgift att plockstäda och åtgärda brister i stadsmiljön.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Trafikkontoret ska vara en attraktiv arbetsgivare och den strategiska organisationsutvecklingen har fortsatt under året, bl.a. med samarbetsförmågeträning och chefscoachning. Arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten har

också drivits vidare och alla relevanta tjänsteutlåtanden har innehållit en jämställdhetsanalys. Stadens offentliga rum ska vara tillgängliga för alla, även för personer med funktionsnedsättning och därför har ytterligare tillgänglighetsanpassningar gjorts. Vid planering och drift av de offentliga rummen har hänsyn tagits till mänskliga rättigheter och till barns och ungas perspektiv.

För att kunna fatta allsidigt avvägda beslut och förankra dessa hos invånarna har arbetet med medborgardialog fortsatt, bl.a. genom utveckling och marknadsföring av Tyck till. Vidare har kontoret aktivt deltagit i det lokala utvecklingsarbetet i samverkan med stadsdelsförvaltningarna.

Uppföljning av ekonomi

För driftverksamheten redovisas kostnader om 2 286,8 mnkr och intäkter om 1 828,4 mnkr, vilket ger ett netto om 458,4 mnkr. Detta netto kan jämföras med nettot i den justerade budgeten som var 567,4 mnkr. Kontoret redovisar således ett nettoöverskott om 109,0 mnkr, vilket huvudsakligen beror på ökade parkerings- och upplåtelseintäkter.

Inom investeringsverksamheten har åtgärder för sammanlagt 1 153,7 mnkr genomförts, vilket innebär minskade nettoutgifter om 490,5 mnkr jämfört med justerad budget för 2018. Den redovisade avvikelserna består av minskade utgifter om 515,6 mnkr och minskade inkomster om 25,1 mnkr. De minskade nettoutgifterna återfinns till största delen inom utökad investeringsplan, där avvikelserna uppgår till totalt 457,8 mnkr, främst avseende Sergels torgs tätskikt och senarelagda åtgärder inom Grönare Stockholm. Inom långsiktig investeringsplan har senareläggning av ett antal planerade större projekt bl.a. möjliggjort omfördelning av medel till ökade reinvesteringsåtgärder.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Trafiknämnden har bidragit till att uppnå KF:s inriktningsmål om ett Stockholm som håller samman genom att helt eller delvis uppfylla underliggande nämndmål. Staden växer kraftigt och mellan 2010 och 2030 ska 140 000 nya bostäder byggas, vilket ställer höga krav på planering av infrastruktur och bebyggelse för att åstadkomma ett väl fungerande trafiksystem och attraktiva offentliga rum i hela staden. Trafikkontoret spelar en viktig roll i detta arbete och har under året fortsatt att t.ex. hålla en hög standard på drift och underhåll, utveckla stadens offentliga rum och aktivt delta i bostadsbyggnadsarbetet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

◆ Uppfylls delvis

Analys

Ett bra underhåll av Stockholms gatunät och stadsmiljö bidrar till förbättrad framkomlighet och tillgänglighet och är en grundförutsättning för att nå målet om levande och trygga

stadsdelar. Trafikkontoret har huvudansvar för stadens allmänna platser och i egenskap av väghållare ansvarar kontoret för bl.a. renhållning, klottersanering, gatuinspektion, vinterväghållning, vägmarkeringar och beläggningsunderhåll. Kontoret har också ett övergripande ansvar att leda utvecklingen av det offentliga rummet, t.ex. genom upprustning av små platser och torg, nyplantering av träd och förnyelse av gatumöblering. Under 2018 har ett särskilt fokus legat på att stärka arbetet med trygghets-, säkerhets- och ordningsfrågor, både på strategisk nivå och för att säkerställa ökad trygghet i stadens utemiljöer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor ♀	74 %	74 %	74 %	71 %		76 %	76 %	2018
Analys Andelen stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel de bor har ökat från 71 % till 74 %. Under 2018 har kontoret genomfört en rad trygghetsskapande åtgärder runt om i staden och detta arbete fortsätter under 2019, vilket bedöms kunna leda till en ännu högre upplevd trygghet.								
  Stockholmarens nöjdhet med rent och städad ♀	64 %	64 %	65 %	61 %		70 %	70 %	2018
Analys Stockholmarens nöjdhet med rent och städad har ökat från 61 % till 64 %. Under 2019 intensifieras arbetet med stadens renhållning vilket bedöms kunna leda till en ökad nöjdhet framöver.								
  Stockholmarens nöjdhet med skötsel av park och grönområden ♀	65 %	63 %	66 %	61 %		70 %	70 %	2018
Analys Stockholmarens nöjdhet med skötsel av park och grönområden har ökat från 61 % till 66 %. Trafikkontorets rådighet i frågan är begränsad, då det är stadsdelsförvaltningarna som ansvarar för driften av stadens parker, med undantag för de sex kommuncentrala parkerna. Kontoret avser att fortsätta vara en aktiv partner i dialogen med stadsdelsförvaltningarna om hur stockholmarens nöjdhet med skötsel av park och grönområden kan öka.								
  Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgaranti avseende klotter	93 %			98 %		98 %	tas fram av nämnden	VB 2018
Analys Uppfyllnadsgraden av 24-timmarsgaranti avseende klotter har minskat. Detta beror på att den entreprenör som ansvarar för sanering i innerstaden inte har levererat sanering i enlighet med avtal, varför viten har delats ut. 2019 satsar kontoret ytterligare på att stärka klottersaneringen.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska påbörja planeringen för en omvandling av Södertäljevägen närmast Liljeholmen och Hanstavägen från trafikled till urban miljö	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har deltagit i arbetena med båda trafiklederna. För Hanstavägen har arbetet letts av stadsbyggnadskontoret och för Södertäljevägen av exploateringskontoret. Ett utredningsbeslut om Södertäljevägen fattades av exploateringsnämnden i november.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna verka för ökad trygghet i stadens utemiljöer	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
med fokus på situationell brottsprevention			
Analys Kontoret har under året arbetat för ökad trygghet i stadens utemiljöer i nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna, bl.a. inom ramen för det lokala utvecklingsarbetet, men även med bostadsbolag och polisen. Situationell brottsprevention för trafikkontorets del kan handla om siktröjning, förbättrad belysning och trafik hinder som dämpar farter och förhindrar genomfart.			
  Kulturmämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd stadsdelsnämnderna etablera ett nytt skyltprogram som markerar platser där särskilt framstående personer för Stockholm har verkat	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har haft initial kontakt med övriga berörda förvaltningar och kommer att skyndsamt handlägga förslag till nya skyltar när de inkommer till kontoret.			
  Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska under året undersöka stadsutvecklingsprojekt där infrastrukturbarriärer kan omvandlas till urbana miljöer	2018-01-01	2018-12-31	
Analys De utpekade urbana stråken i översiktsplanen är en viktig stadsbyggnadsresurs och bostadsreserv som ska utvecklas i den takt där största möjliga nytta fås. Gator som är utpekade som urbana stråk finns i skilda storlekar, från mindre stadsgator av lokal karaktär till stora regionala stråk. De är därför uppdelade i Small, Medium och Large. Stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret och exploateringskontoren har undersökt stadsutvecklingsprojekt där infrastrukturbarriärer kan omvandlas till urbana miljöer. Kontoren har kommit fram till att det finns stor stadsbyggnadspotential på kort sikt i urbana stråken av lokal karaktär (Small) och att dessa därför bör prioriteras. Stråken utreds i samband med enskilda exploateringsprojekt på respektive stråk. Därutöver har kontoren identifierat tre stycken möjliga urbana stråk storlek Medium: Enskedevägen, Hammarbyvägen/Hammarbyfabriksväg och Maltesholmsvägen, som är lämpliga att arbeta med under 2019. Enskedevägen och Hammarbyvägen /Hammarby Fabriksväg är utpekade eftersom det pågår bostadsplanering, vilket gör att en helhetslösning för trafik och stadsbyggande behöver tas fram. Båda projekten ligger också inom Stockholmsförhandlingens (från 2013) influensområde. Maltesholmsvägen är lämplig att peka ut då ett flertal bostadsprojekt är på väg att påbörjas. Detta skulle eventuellt kunna vara en del i att utveckla det strategiska sambandet Hässelby gård-Vinsta-Vällingby. Dessutom pågår sedan tidigare planering för Södertäljevägen som urbant stråk. Erfarenheten från dessa projekt ska tillvaratas inför planering av framtida urbana stråk. Largestråk är komplexa med flertalet svåra frågor kring t.ex. regional trafik, teknisk infrastruktur eller risk och kontoren bedömer därför att det lämpligare att utveckla dessa först på längre sikt.			
  Trafiknämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, verka för en tryggare utemiljö genom exempelvis förbättrad belysning, parkmöbler och genom att hantera växtlighet i det offentliga rummet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har under året genomfört trygghetsskapande åtgärder, bl.a. inom ramen för det lokala utvecklingsarbetet. För trafikkontorets del kan det handla om åtgärder såsom siktröjning av vegetation, förbättrad belysning, samt trafik hinder som dämpar hastigheter och förhindrar genomfart.			

Nämndmål:

Stadens offentliga rum är attraktiva och trygga i hela staden

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Nedskräpningen minskar och staden blir renare.
- Den upplevda tryggheten ökar, särskilt i de sju prioriterade stadsdelarna.
- Fler cykel- och gångbanor får höjd standard vintertid.

Analys

En levande stad

Konceptet Levande Stockholm har fortsatt att utvecklas för ett ökat stadsliv med trivsamma vistelsemiljöer i hela staden och under den vackra sommaren 2018 kunde stockholmarna flanera fritt på ännu fler sommargåtor, sommartorg och pop up-parker än tidigare, totalt på ca 20 platser runt om i staden. Ett särskilt fokus lades på barns behov av lek och rörelse och på kultur, genom t.ex. föreställningar, skulpturer och installationer. Innovativ möblering, såsom solcellsbänkar på Norrtullsgatan där mobiltelefoner kunde laddas och flygande rosa svanar på Gamla Brogatan, bidrog också till att göra stadsrummet välkomnande. Planeringen skedde som vanligt i samverkan med stockholmarna, stadsdelsförvaltningar, fastighetsägare och näringsidkare. Vidare har en plan tagits fram för hur Stockholm kan bli en mer attraktiv vinterstad och den implementeras under vintern 2018/2019 med vinterplatser smyckade med belysning, möbler och vinterväxter. Kontorets arbete med att förbättra gångvänligheten i staden har också bidragit till att skapa en mer levande stad och detta arbete beskrivs närmare under nämndmål 2.2. Även planeringsprinciperna i ”Strategi för offentliga rum”, som antogs av kommunfullmäktige i juni, kommer att bidra.

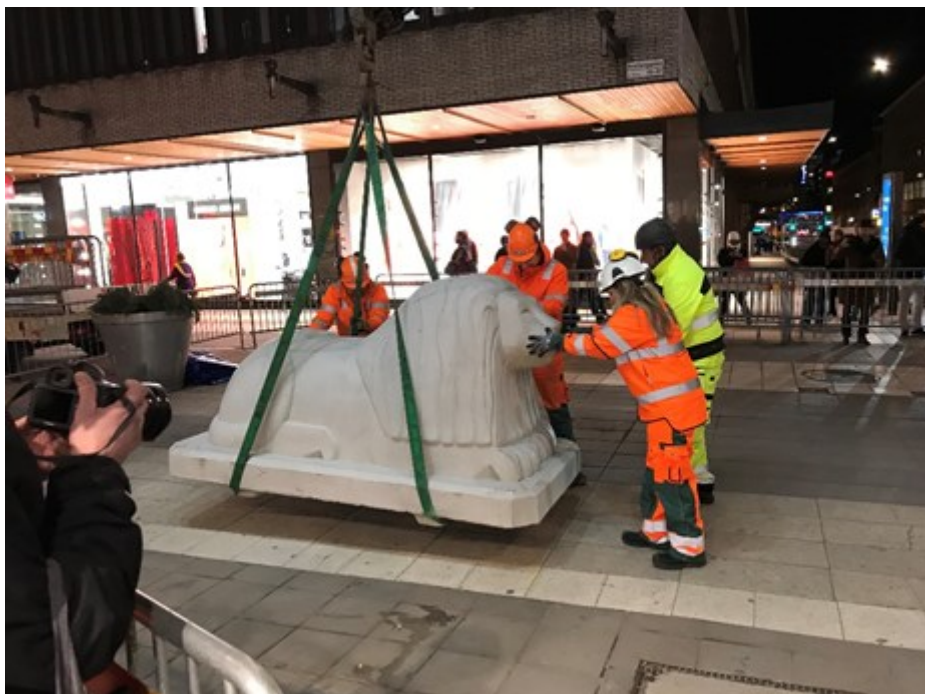

Husby torg, ett av många sommartorg som inom ramen för Levande Stockholm smyckades med växter och möblering.

Kontoret ser löpande över hur arbetet med Levande Stockholm kan knytas samman med de behov som kommer till uttryck i det lokala utvecklingsarbetet som beskrivs närmare under nämndmål 4.7. För 2018 är Östberga, Hässelby och Skärholmen exempel på platser där aktiviteter inom de olika satsningarna har förstärkt varandra. I samverkan med exploaterings- och stadsbyggnadskontoren har kontoret också undersökt stadsmiljöprojekt där infrastrukturbarriärer kan omvandlas till levande, urbana miljöer och detta arbete fortsätter 2019.

Satsning på trygghet och säkerhet

Under 2018 har kontoret stärkt arbetet med trygghets-, säkerhets- och ordningsfrågor, bl.a. genom att i nära samarbete med stadsdelsförvaltningarna, t.ex. inom ramen för det lokala utvecklingsarbetet, verka för en tryggare utemiljö med fokus på situationell brottsprevention. För trafikkontorets del kan det handla om åtgärder såsom siktröjning av vegetation, förbättrad belysning, samt trafikhinder som dämpar hastigheter och förhindrar genomfart. Fler betonglejon har placerats ut runt om i staden och på Drottninggatan har en ny lejonmodell satts ut som är ca fyra gånger så tung som ordinarie modell. Även åtgärder såsom höjda kantstenar vid torg kan ha betydelse för att öka tryggheten och för vissa platser runt om i staden har pollare eller andra fasta hinder utretts. Bland de konkreta åtgärder som genomförts finns Fredsgatan, som efter önskemål från Regeringskansliet stängdes av för biltrafik fr.o.m. den 16 juli av säkerhetsskäl, och Stureplan, där kontoret testat att stänga av delar av området under helgnätter.

En ny tyngre lejonmodell sätts ut på Drottninggatan.

Arbetet har bedrivits i nära samverkan med polisen, som är den myndighet som är bäst lämpad att genomföra kartläggningar av risker och hotbilder och arbetet med situationell brottsprevention grundar sig i polisens säkerhets- och riskanalyser. Kontoret har deltagit i trygghetsvandringar och -möten tillsammans med stadsdelsförvaltningar, polis, fastighetsägare, lokala näringslivsråd och boende och där fångat upp och genomfört åtgärder för ökad trygghet runt om i staden. Även inkomna synpunkter via Tyck till har utgjort en värdefull resurs för att identifiera trygghetsskapande åtgärder och Tyck till har under året marknadsförts med ett särskilt fokus på trygghet. För de åtgärder av större karaktär som inte kunde rymmas inom ordinarie budget beviljades kontoret medel ur stadens centrala trygghetsfond och dessa projekt beskrivs närmare under ekonomiavsnittet. Andelen stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel de bor ökar, från 71 % till 74 %. Detta motsvarar dock inte målet om 76 % och trygghetssatsningarna drivs vidare 2019.

Åtgärder för ökad trygghet är även viktigt för att säkerställa att kvinnor och män har lika

möjligheter att nyttja stadens offentliga rum, vilket kan åstadkommas genom satsningar för ökad trygghet, t.ex. genom utformning av den fysiska miljön, upprätthållande av god belysning samt skötsel och underhåll för säkra och trygga gång- och cykelbanor. Kvinnor och män upplever trygghet i offentliga miljöer olika och studier visar att kvinnor i högre grad begränsar sin rörlighet p.g.a. upplevd otrygghet. Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökning 2018 visade t.ex. på stora skillnader i upplevd trygghet mellan kvinnor och män, där kvinnor betydligt oftare än män uppgav att de känner sig otrygga: 36 procent av kvinnorna uppgav att de känner sig ganska eller mycket otrygga eller att de på grund av otrygghet låter bli att gå ut, vilket kan jämföras med 19 procent av männen. Mot bakgrund av denna skillnad är de trygghetsskapande åtgärder som kontoret har genomfört positiva ur ett jämställdhetsperspektiv, men utgör också exempel på åtgärder som gynnat alla grupper i samhället.

Satsningen på trygghet och säkerhet har också inneburit en utveckling av arbetet med strategiska säkerhetsfrågor och kontoret har uppdaterat sin krisledningsplan och kriskommunikationsplan, samt informerat internt om dessa uppdaterade planer. De interna rutinerna har dessutom utvecklats genom inrättandet av en grundberedskapsgrupp som komplement till kontorets krisledningsgrupp. Syftet är att ha en god krisberedskap genom en tydlig kontaktyta gentemot andra parter och effektiv intern samordning. Arbetet har bedrivits med utgångspunkt i stadens trygghets- och säkerhetsprogram.

Förbättrad framkomlighet och standard på stadens gator

Kontoret ansvarar för snöröjning av ca 3 900 gator och ca 211 mil gång- och cykelbanor. För att förbättra vinterväghållningen för stadens gångtrafikanter och få en mer jämställd snöröjning uppdateras vinterväghållningskontrakten successivt i takt med nya upphandlingar så att gångbanor i större utsträckning prioriteras genom kortare färdigställandetider för snöröjning och halkbekämpning. Andra faktorer som anpassas i nya kontrakt är vilka gator och vilka tider som ska prioriteras, samt krav på entreprenörers rapportering av utfört arbete och möjlighet att utfärda viten. Under vintern 2017/2018 hade kontorets entreprenörer möjlighet att använda sopsaltningsmetoden vid busshållplatser, vilket bl.a. gjordes i delar av Kungsholmen, Liljeholmen och Hässelby-Vällingby. Dessutom har försök med att utveckla snöröjningsmetoderna på vältrafikerade gångstråk genomförts på Sveavägen, Norr Mälarstrand och Sankt Eriksgatan. Lärdomarna från dessa försök har utvärderats, i vissa fall tillsammans med Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI), och tas om hand i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Snöröjning i februari 2018.

En stor del av kontorets verksamhet handlar om att förvalta stadens anläggningar, vilket under året skett i enlighet med ett antal beslutade reinvesteringsprogram. Det har t.ex. handlat om reinvesteringar för att främja cykeltrafiken för 2015-2018 och om att genomföra reinvesteringsprogrammet för 2017-2021 för stadens trafiksignaler. För belysning finns ett program för perioden 2011-2020 som innefattar utbyte av den äldsta och mest bristfälliga utrustningen och för konstbyggnader, t.ex. broar, viadukter och tunnlar, finns ett program som gäller under perioden 2014-2022 och som syftar till att säkra den tekniska livslängden på stadens konstruktioner. Det har även funnits ett reinvesteringsprogram för stadens gatuytor med tillhörande anordningar, t.ex. träd, papperskorgar och skyltar, för åren 2012-2018. Ökade förslitningar har dock uppstått på gator och vägar, t.ex. till följd av snörika vintrar och den höga exploateringsgraden, vilket inneburit att vissa objekt i reinvesteringsprogrammet för gator, eller i vissa fall objekt som inte alls funnits med i programmet, har behövt prioriteras på bekostnad av andra planerade åtgärder. Ett nytt program har tagits fram för gatuytor för åren 2019-2023.

En ren stad

Kontoret har arbetat för att minska nedskräpningen och 2018 satsades särskilda medel på extra renhållningsinsatser runt om i staden. Stadens städgaranti innebär att anmälningar om nedskräpning och fyllda skräpkorgar ska åtgärdas inom 24 timmar från det att anmälan mottagits av anlitad entreprenör. För stora delar av staden har denna garanti uppfyllts eftersom många avtal innefattar daglig städning och tömning, och eftersom daglig plockstädning genomförs av Stockholmsvärdar i ett flertal ytterstadsområden. Vidare har klimatmedel erhållits för att köpa in närmare 200 solcellskomprimerande papperskorgar, som både rymmer mer skräp, kräver färre transporter och automatiskt skickar signal till entreprenören när de behöver tömmas. Andelen stockholmare som är nöjda med renhållningen ökar, från 61 % till 64 %, vilket dock inte motsvarar målet om 70 %. Mätningar

visar också att nedskräpningen ökade under 2018.

Klottersanering är en annan viktig del i renhållningsarbetet och kontoret har sanerat klotter på stadens anläggningar efter anmälan och genomfört områdessaneringar i samband med olika evenemang. Uppfyllnadsgraden av 24-timmarsgarantin avseende klotter har minskat under året, vilket beror på att den entreprenör som ansvarar för sanering i innerstaden inte har levererat sanering i enlighet med avtal, varför viten har delats ut. 2019 satsar kontoret ytterligare på att stärka klottersaneringen.

I arbetet för en renare, tryggare och mer attraktiv stad inbegrips satsningar som görs i samverkansprojekt med privata och offentliga aktörer i olika fokusområden, vilket även beskrivs under nämndmål 3.2. För cityområdet har kontoret samarbetat med City i Samverkan, vilket bl.a. inkluderat arbetsledning av Stockholmsvärdarna som plockstädar och signalerar närvaro. För att säkerställa en hög standard på driften av stadens offentliga rum implementerades rutiner för mer enhetliga kontroller av entreprenörers arbete. För att bättre kunna bedöma de exakta driftbehoven som följer av den växande staden, har kontoret fortsatt arbetet med att ta fram driftsnyckeltal, vilket även beskrivs under nämndmål 1.4 och 3.5.

Polisen ansvarar för att ge tillstånd för markupplåtelser och staden remitteras av polisen och har vetorätt. Det är dock bara polisen som har verktyg för att följa upp och säkra att givna tillstånd och villkor följs. I dagsläget pågår en dialog mellan polisen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) kring ändringar i ordningslagen, vilket skulle ge större ansvar och därmed andra möjligheter för kommunerna att följa upp tillstånden. Kontoret har bevakat denna dialog och planerar parallellt för en utredning av de möjliga effekterna av en kommande lagändring. Vidare har kontoret tillskrivit Polisregion Stockholm och förklarat nuvarande situation och vilka negativa effekter den får på tillgängligheten, säkerheten och den allmänna upplevelsen av staden.

Utveckling av City

Kommunfullmäktige har beslutat om Vision för City och trafikkontoret har tagit fram ett förslag till trafik- och gatumiljöplan för området. Syftet med planen är att visa hur gator och platser kan förändras för att bättre bidra till visionens mål om bl.a. ett mer framkomligt och grönare City, och ska fungera som planeringsunderlag i kommande projekt. Under 2018 har arbetet med tätskiktsrenoveringen vid Sergels torg slutförts, vilket också har innefattat färdigställande av Klarabergsgatan som nu är bilfri och utbyggnad av Spårväg City till Centralstationen. Där samfinansiering är möjligt har detta sökts från fastighetsägare och det är trafikkontoret som ansvarar för upprättandet av avtal i förekommande fall. I samarbete med fastighetsägare har t.ex. en större omdaning av Vasagatan påbörjats med bl.a. nya separerade cykelbanor, bredare gångbanor, fler sittplatser och nya trädplanteringar. I detta arbete ingår en översyn av delar av Tegelbacken. Kontoret har även fortsatt att i samverkan med kulturförvaltningen och stadsbyggnadskontoret utveckla evenemangsplatsen i Kungsträdgården och ett inriktningsbeslut planeras att presenteras för nämnden under våren 2019.

Visionsbild för södra delen av Vasagatan.

Måluppfyllelse

Kontoret har under året arbetat aktivt för att Stockholms offentliga rum ska vara levande och attraktiva, trygga och trafiksäkra. En mängd aktiviteter, utvecklingsprojekt och investeringar har genomförts, t.ex. trygghetsskapande åtgärder i hela staden, utveckling av det strategiska säkerhetsarbetet, tester av metoder och avtal rörande vinterväghållningen och utveckling av Levande Stockholm. I takt med att kontoret utvecklar standarden för de offentliga rummen höjs även stockholmarnas krav och förväntningar och av indikatorernas utfall framgår att dessa förväntningar inte har mötts fullt ut under året som har gått. Kontoret kan därför inte göra någon annan bedömning än att KF:s mål för verksamhetsområdet och nämndmålet bara uppfylls delvis. Mot bakgrund av utfallen och med nämnda utvecklingsarbeten som viktiga redskap, fortsätter kontoret att utveckla och förvalta stadens offentliga rum.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsätta utveckla Levande Stockholm i hela staden, bl.a. med fokus på barns behov av lek och rörelse. Samplanering ska ske med den pågående satsningen på offentliga rum.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Konceptet Levande Stockholm har fortsatt att utvecklas och under 2018 kunde stockholmarna flanera fritt på ännu fler sommargåtor, sommartorg och pop up-parker än tidigare, totalt på ca 20 platser runt om i staden. Samverkan och samplanering skedde med stadsdelsförvaltningarnas lokala utvecklingsarbete, kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och kontorets arbete med Grönare Stockholm.			
 Påbörja en större omdaning av Vasagatan.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet med omdaningen har inletts och ett symboliskt startskott avfyrades under en ceremoni på Vasagatan den 20 augusti. Projektet fortsätter 2019.			
 Slutföra arbetet med tätskiktsrenoveringen av Sergels torg, vilket även innefattar färdigställandet av Klarabergsgatan.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet är slutfört och det tätskiktsrenoverande Sergels torg invigdes den 25 juni.			
 Ta fram en plan för hur Stockholm kan bli en än mer attraktiv vinterstad.	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Kontoret presenterade en plan för nämnden i oktober och under vintern 2018/2019 implementeras denna plan med vinterplatser smyckade med belysning, möbler och vinterväxter.			
 Utredda stadens behov samt möjliga effekter av ändringar i ordningslagen, kopplat till markupplåtelse.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Polisen och Sveriges kommuner och landsting (SKL) för en dialog kring ändringar i ordningslagen och kontoret bevakar denna, samt planerar en egen utredning av effekterna av en eventuell kommande ändring i lagen. Vidare har kontoret tillskrivit Polisregion Stockholm och förklarat nuvarande situation och vilka negativa effekter den får på tillgängligheten, säkerheten och den allmänna upplevelsen av staden. Om det blir aktuellt med en lagändring kommer kontoret att presentera ett ärende för nämnden om effekterna.			
 Utveckla arbetssätt och metoder för att säkerställa en jämställd vinterväghållning med utökad sopsaltning på gångtor, förbättrad standard vid busshållplatser och utvecklade metoder för snöröjning på smala gångbanor utan plats för traditionell maskinröjning.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet har fortsatt och under vintern 2017/2018 hade kontorets entreprenörer möjlighet att använda sopsaltningssmetoden vid busshållplatser. Försök med att utveckla snöröjningsmetoderna på vältrafikerade gångstråk genomfördes på Sveavägen, Norr Mälarstrand och Sankt Eriksgatan. Försöken har utvärderats av VTI. Planering har skett inför säsongen 2018/2019 där sopsaltning kommer testas på ett tiotal gator på Norrmalm och på Norr Mälarstrands gångbana.			
 Utvärdera konceptet Levande Stockholm och ge förslag på vidare arbete.	2018-01-01	2018-06-30	
Analys En utvärdering redovisades för nämnden på junisammanträdet.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Stockholms stad växer med närmare 50 personer per dag och när fler människor bor och verkar på en tät yta kan staden utvecklas, bli än mer levande och ge stockholmarna hög livskvalitet. En tät stad innebär även att hållbara transporter möjliggörs, biltrafiken per person i Stockholm är klart lägst i landet. Det ställer dock stora krav på en hög bostadsbyggnadstakt och målen är 80 000 nya bostäder mellan åren 2014 och 2025, samt 140 000 nya bostäder mellan 2010 och 2030. Trafikkontoret spelar en central roll i detta arbete, eftersom ett transportsystem av god kvalitet är en förutsättning för att bostads- och arbetsmarknader ska fungera i den växande staden. Vägledning är Framkomlighetsstrategin, som anger hur staden ska kunna växa med bästa möjliga funktion i trafiksystemet och skapa ett transportsnålt och därmed hållbart samhälle. När nya områden är byggda är det dessutom trafikkontoret som ska sköta om stadsmiljön.

För att säkerställa effektiv drift och underhåll i framtiden har kontoret fortsatt att delta i ett tidigt skede i arbetet med bostadsbyggandet, bl.a. i en rad olika exploateringsprojekt. När nya områden byggs, eller när befintliga områden skiftar karaktär, genereras möjligheter inom allt från framkomlighet, grönstruktur och dagvattenhantering till frågor rörande social hållbarhet. Att hitta bra lösningar från början är betydligt mer tids- och kostnadseffektivt än att genomföra åtgärder i efterhand. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det av särskild vikt att

planera för trygga och inkluderande miljöer, där varken kvinnor eller män hämmas av upplevd otrygghet. För att möjliggöra detta har kontoret utvecklat samarbetet med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska gemensamt utveckla arbetsprocessen vid planering och exploatering av privat mark, exempelvis avseende rollfördelning, kravställande och agerande gentemot markägaren/byggherren, samt finansiering av nedlagd tid. Vad gäller kostnader i detaljplaneprocessen ska utredas vilka av dessa som kan tas ut i plantaxan	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Tillsammans med andra berörda förvaltningar har kontoret arbetat med frågan, bl.a. inom ramen för det utvecklingsarbete av den gemensamma processbeskrivningen Ledstången som letts av exploateringskontoret. Arbetet drivs vidare under 2019.			
  Trafiknämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden färdigställa och implementera ett förvaltningsövergripande kartverktyg med bostadsportföljen som grund	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Bostadsportföljen kan idag ses i systemet Gatuarbete Samordnad Projektplanering (GSP). Det är exploateringskontoret som ansvarar för att kvalitetssäkra och uppdatera informationen, medan trafikkontoret ansvarar för systemet.			

Nämndmål:

Stockholm växer med god framkomlighet och attraktiva offentliga rum

Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Infrastruktur- och driftperspektiven finns med i tidiga skeden i exploateringsprojekt
- Ett närmare samarbete med andra förvaltningar, t.ex. en utvecklad process för stadsbyggande på privat mark
- Kommunaltekniska ytor är säkrade för vintern 2018/2019.

Analys

Ett växande Stockholm

Ett stort antal byggprojekt pågår i staden och kontoret har följt samtliga strategiska utvecklings- och exploateringsprojekt. Kontoret har två roller under processen, dels att vara myndighetsinstans i form av väghållare, dels att vara processdrivande och sakkunnig inom kontorets ansvarsområden. Bland arbetsuppgifterna ingår att delta i program- och detaljplanearbete, besvara program-, detaljplane- och bygglovsremisser, ansvara för trafikutredningar och utifrån dessa föreslå åtgärder, samt försäkra att den växande staden åtföljs av en förbättrad grönstruktur. Kontoret har även deltagit i arbetet med att finna lämpliga platser för tillfälliga boenden för nyanlända och asylsökande. Samplaneringen med exploateringskontoret har förbättrats för att säkerställa att infrastruktur- och driftperspektiven finns med i ett tidigt skede och samarbetet med exploaterings- och stadsbyggnadskontoren har under det senaste året blivit tätare.

Under året har kontorets arbetsprocesser effektiviserats och kontorets organisation anpassats för att kunna möta de krav och förväntningar som den höga bostadsbyggnadstakten innebär.

En gemensam processbeskrivning, Ledstången, har tagits fram över hur samarbetet mellan stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, miljöförvaltningen och trafikkontoret ska bedrivas i exploateringsprojekten. Detta arbetssätt har utvecklats under året för att ytterligare effektivisera och förtydliga processen, samt för att tydliggöra processen vid planering och exploatering av privat mark, t.ex. avseende rollfördelning, kravställande och agerande gentemot byggaktören, samt finansiering av nedlagd tid. Kontoret har medverkat som en aktiv part i det av exploateringskontoret ledda utvecklingsarbetet, samt förbättrat de interna rutinerna kopplade till Ledstången. Den kontorsövergripande arbetsgruppen har bl.a. tagit fram en introduktionsutbildning i Ledstången. Vidare har kontoret arbetat för att få exploateringskontoret att på ett tydligt sätt ska dokumentera alla avsteg från teknisk handbok, vilket skulle förenkla trafikkontorets granskningsprocess och möjliggöra en snabbare hantering. Personell förstärkning förbereds också för att inte bli en flaskhals i samarbetet med de andra tekniska förvaltningarna och kunna säkerställa ett fortsatt effektivt bostadsbyggande.

En schematisk bild av Ledstången, den gemensamma processbeskrivningen av samarbetet mellan stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, miljöförvaltningen och trafikkontoret i exploateringsprojekt.

En allt tätare stad med fler innerstadslika miljöer i ytterstaden innebär ökade förväntningar på väghållningen och ökade krav på gestaltningen i dessa områden. En viktig fråga för kontoret är att kunna möta dessa förväntningar, eftersom de medför ökade kostnader. Kontoret har därför fortsatt att utreda möjligheterna att ta fram driftsnyckeltal för att kunna kvantifiera behoven som följer av den växande staden, både med hänsyn till materialval och till större förändringar av områdets övergripande karaktär. Detta arbete behöver fortsätta i samarbete med exploateringskontoret.

Nya bostäder byggs ofta nära vägar och spår där farligt gods transporteras. Eftersom bostadsförsörjningen riskerar att påverkas negativt av skyddsavstånd som ensidigt säkerhetskrav kring farliga transporter har kontoret arbetat tillsammans med en rad olika aktörer, t.ex. stadsbyggnadskontoret, Trafikverket, länsstyrelsen och regionens trafik- och regionplaneförvaltning med denna fråga. Det gäller utvärderingsarbete, fortsatta studier och utvecklingsarbete för att upprätthålla säkerheten för transporterarna utan att

bostadsförsörjningen påverkas negativt. Under hösten har kontoret tillsammans med bl.a. Trafikverket haft möten kring förutsättningarna för kontinuerlig mätning av passager av farligt gods vid trängselskattestationerna och andra platser i regionen. Det har konstaterats att det är lämpligt att avvakta med uppdatering av passagestudien från 2015 till dess att formerna för kontinuerlig mätning har fastställts.

Kommunaltekniska ytor

Med stadens höga exploateringstakt försvinner allt fler kommunaltekniska ytor för sandfickor, snöupplag, sjötippar, materialupplag och uppställning av fordon. Ett strategiförslag för att säkerställa behovet av dessa ytor har antagits av kommunfullmäktige och kontoret arbetar vidare med frågan i samverkan med bl.a. stadsbyggnads- och exploateringskontoren. Ambitionen är att få större genomslag för principen om att det är ett delat ansvar mellan berörda förvaltningar att finna nya kommunaltekniska ytor när befintliga ytor exploateras, samt att uppnå större stabilitet rörande vilka ytor som kan nyttjas till kommunalteknisk verksamhet. Vanadisberget återtogs under hösten 2017 i kontorets regi och utgör en nödvändig kommunalteknisk yta för att kunna säkerställa god standard avseende vinter- och barmarksrenhållning på stadens gator. Kontoret har undersökt bergets kondition och påbörjat planeringen av dess framtida upprustning, samt inväntar en rättslig process för att avgöra eventuell ersättning för berget med anledning av arrendeavtalets upphörande.

Större infrastrukturprojekt för att möjliggöra ett växande Stockholm

Ombyggnaden av Slussen har fortsatt och arbetet leds av exploateringskontoret. Trafikkontoret har deltagit i frågor som trafik och tillgänglighet, kommunikation, samt genom att förvalta den befintliga anläggningen medan framtidens Slussen byggs. När bygget är färdigställt tar kontoret över driftansvaret för anläggningen. Kontoret har även medverkat i planeringen och genomförandet av andra stora och strategiska infrastrukturprojekt, t.ex. tunnelbaneutbyggnaden där kontoret granskat järnvägsplaner och deltagit i arbetsmöten, Roslagsbanans ombyggnad, Spårväg City, Mälarbanan, tvärbana till Kista och Förbifart Stockholm. Vidare har kontoret samarbetat med stadsledningskontoret gällande förhandlingar om infrastrukturprojekt med Trafikverket och regionens trafikförvaltning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i det av exploateringskontoret ledda arbetet med att utveckla den gemensamma processbeskrivningen Ledstängen i syfte att säkerställa att drifts- och underhållsperspektiven beaktas i tidiga skeden.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har deltagit i det av exploateringskontoret ledda arbetet med att utveckla Ledstängen. På trafikkontoret finns en intern arbetsgrupp med uppgift att utveckla de interna rutinerna kopplade till Ledstängen, men även att identifiera förändringar och förbättringar av själva processbeskrivningen. Dessa frågor lyfts vidare till den förvaltningsövergripande gruppen och utgör underlag för den fortsatta utvecklingen av Ledstängen.			
 I samarbete med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret säkra tillgången till kommunaltekniska ytor, på både kort och lång sikt.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Tillgången till snötipningsplatser för vintersäsongen 2018/2019 har säkrats. Ett projekt för att hitta en metod att identifiera ytor för hantering av skyfall och stora snöfall har genomförts och detta arbete fortsätter 2019.			
 I samverkan med andra berörda aktörer delta i studier och utvecklingsarbete för att säkra hur behovet av farliga godstransporter kan kombineras med en hög nivå på bostadsbyggandet.	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Under 2018 har kontoret tillsammans med bl.a. Trafikverket haft möten kring förutsättningarna för kontinuerlig mätning av passager av farligt gods vid trängselskattestationerna och andra platser i regionen.			
 Påbörja förvaltning av Vanadisberget, för att kunna nyttja berget som kommunalteknisk yta.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har tagit över Vanadisberget och bergets kondition har undersökts. Nu pågår planering inför framtida upprustning och drift. Projektering av ombyggnation beräknas ske under 2019.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Alla evenemang som äger rum på offentlig plats eller genererar större trafikmängder berör trafikkontoret och kontoret spelar en viktig roll i att uppfylla stadens ambitioner om att vara en av Europas ledande evenemangsstäder. Närvaron av kultur i det offentliga rummet har stärkts under året, t.ex. genom fler offentliga platser som rymmer möjlighet för kulturell upplevelse och verksamhet i stadens evenemangskatalog och inom ramen för Levande Stockholm. Arbetet har bedrivits i nära samverkan med kulturförvaltningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden och trafiknämnden ska samverka i syfte att öka och förenkla närvaron av kultur i det offentliga rummet, inte minst i ytterstaden och bland annat inom ramen för Levande Stockholm	2018-01-01	2018-12-31	
Analys I samverkan med kulturförvaltningen har konst och kultur varit ett stort inslag i sommarens arbete med Levande Stockholm, t.ex. genom föreställningar, skulpturer och installationer.			

Nämndmål:

Stadens offentliga rum stödjer och inkluderar kulturell verksamhet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler offentliga platser rymmer möjlighet för kulturell upplevelse och verksamhet.

Analys

Närvaron av kultur i det offentliga rummet har ökat och tillsammans med kulturförvaltningen har kontoret arbetat för att förenkla för och stödja kulturell verksamhet i stadsmiljön. Det har t.ex. inneburit att i samverkan med berörda stadsdelsförvaltningar utsmycka ytterstadens gångtunnlar med konst och att integrera konst i arbetet med Levande Stockholm och det sistnämnda beskrivs närmare under nämndmål 1.3. Som en del av arbetet med Grönare Stockholm har medel avsatts för offentlig konst och ett samarbete med Stockholm konst har inletts.

Inom ramen för Levande Stockholm stod skulpturen Uppåt av Beth Laurin under sommaren på Bergsgatan.

Det ska vara enkelt för arrangörer att både söka tillstånd för och att genomföra evenemang i Stockholm och kontoret har fortsatt att löpande samverka med kulturförvaltningen. Kontoret sammanställer och presenterar samtliga evenemangsplatser runt om i staden i en evenemangskatalog och arrangörer uppmanas att sprida evenemang geografiskt för att alla delar av staden ska leva. Under året har katalogen utökats med ca tio platser. Stadens hemsida har även uppdaterats med tydlig information på både svenska och engelska om hur en ansökan görs samt tips för att planera evenemang.

Stockholms stad har en ny organisation för så kallade ”stora evenemang” och trafikkontoret har medverkat i denna genom representation i arbetsgruppen och styrgruppen. Inom ramen för detta arbete prioriterades elva stora evenemang under året och detta arbete kommer att redovisas för nämnden i början av 2019. Under 2018 bedrevs även fortsatt utvecklingsarbete med evenemangsplatsen i Kungsträdgården och ett inriktningsbeslut planeras att presenteras för nämnden till våren 2019.

Kontoret handlägger upplåtelser för olika typer av kulturarrangemang. För att uppmantra kulturell verksamhet är allmänna sammankomster, t.ex. framförande av konstnärliga verk, på stadens mark avgiftsbefriade. Detsamma gäller alla evenemang utan marknadsföringssyfte riktade mot barn och ungdomar. Dessa evenemang utgör även exempel på gaturummets mångsidiga möjligheter, något som under konceptet Levande Stockholm beskrivs närmare under nämndmål 1.3. Vidare har kontoret identifierat så kallade ”wasted spaces” där arrangörer är befriade från upplåtelsetaxa. Det innebär t.ex. att teatern under Liljeholmsbron inte betalar någon upplåtelsetaxa.

Inom ramen för programmet Kultur i ögonhöjd ingår kontoret i nätverket Staden i ögonhöjd, med medarbetare från olika förvaltningar med fokus på stadsutvecklingsfrågor. Nätverket arbetar med att belysa barns och ungas behov och stärka deras delaktighet gällande

stadsutvecklingsfrågor och detta arbete beskrivs även under nämndmål 4.4.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Medverka i stadens nya organisation för s.k. "stora evenemang".	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Trafikkontoret är representerat i arbetsgruppen och styrgruppen. Organisationen för stora evenemang har tagit fram en skraddarsydd projektledarutbildning för evenemang, och flera projektledare från kontoret deltog i utbildningen under hösten.			
 Påbörja utvecklingen av evenemangsplatsen i Kungsträdgården.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet har påbörjats och kommer att i samverkan med stadsbyggnadskontoret och kulturförvaltningen fortsätta under kommande år. Programarbete och inriktningsbeslut planeras till våren 2019.			
 Utveckla formerna för hur tillstånd för filminspelningar ska hanteras i enlighet med stadens filmstrategi.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Efter dialog med filmbranschen har delar av tillståndsprocessen förenklats, t.ex. har numera varje filminspelning en tydlig väg in, med en kontaktperson som ansvarar för hela tillståndsprocessen på kontoret. Kontoret har även deltagit i stadens övergripande arbete med att genomföra filmstrategin. Vidare inväntas regeringsbeslut om eventuella produktionsincitament för filmindustrin, vilket kan få stor betydelse för mängden filminspelningar i staden.			

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Trafiknämnden har bidragit till att uppnå KF:s inriktningsmål om ett klimatsmart Stockholm genom att helt eller delvis uppfylla underliggande nämndmål. Arbetet med att implementera Framkomlighetsstrategins principer har fortsatt, vilket innebär en successiv omställning till ett mer hållbart transportsystem med ökad tillgänglighet. När andelen som går, cyklar och åker kollektivt ökar, samtidigt som biltrafiken minskar, minskar trafikens påverkan på både miljö och klimat.

Kraftfulla åtgärder vidtas för att nå målet att Stockholm ska ha en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030. Forskning visar att bilrelaterad energianvändning minskar med ökande befolkningstäthet och biltrafiken per person i Stockholm är klart lägst i landet. Genom sitt planmonopol kan staden styra mot en tät och funktionsblandad stad, vilket utgör en nyckelfaktor för möjligheten att skapa ett transportsnålt samhälle med god tillgänglighet baserat på en kombination av kollektivtrafik, gång, cykel och biltrafik.

Vidare har kontoret bidragit till en hållbar livsmiljö och ett klimatsmart Stockholm genom att bl.a. minska verksamhetens miljöpåverkan, förstärka stadens grönstruktur och utveckla arbetet med dagvattenhantering.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Ett växande Stockholm innebär fler elförbrukande anordningar, när t.ex. nya trafiksignaler och belysningsstolpar tas i drift. Därför har trafikkontoret fortsatt att energieffektivisera verksamheten, dels för att en hållbar energianvändning är central för att staden ska nå målet

om att år 2040 vara en fossilbränslefri stad och dels för att hålla nere driftskostnaderna. Även 2018 har kontorets energianvändning minskat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Köpt energi (GWh)	58 GWh			61 GWh		62 GWh	1785 GWh	2018

Nämndmål:

Trafikkontorets energianvändning är hållbar

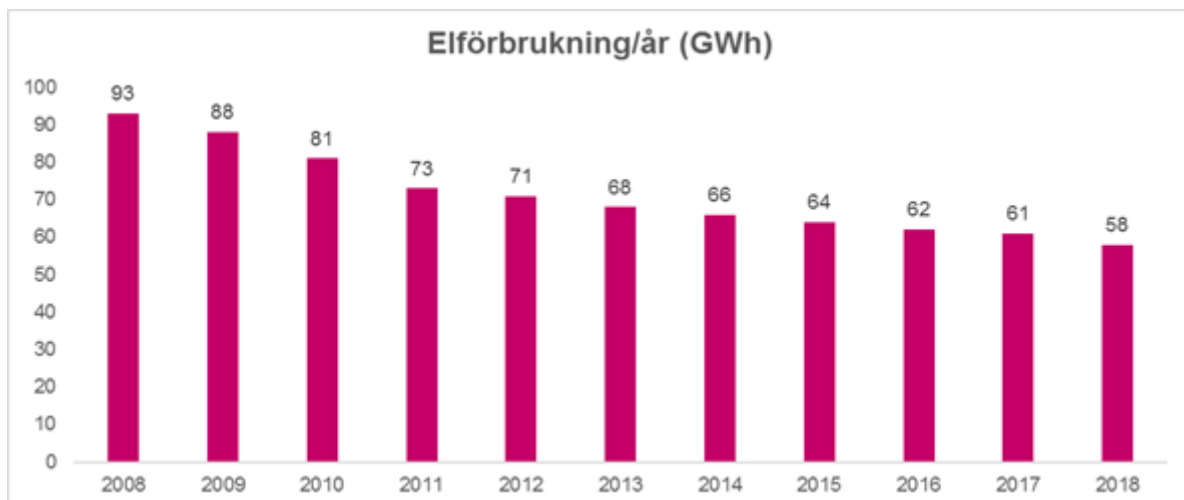
 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Energianvändningen i kontorets anläggningar minskar.

Analys

Trots att en växande stad innebär fler tekniska anläggningar har kontorets elförbrukning minskat med ca 40 % under de senaste tio åren och även 2018 har energianvändningen i kontorets anläggningar minskat. Belysningen står för tre fjärdedelar av kontorets energianvändning och medel har beviljats för att fortsätta genomföra energieffektiviserande armaturbyten ända fram till år 2020. Nyexploateringar och förtätning av belysning på parkvägar innebär att stadens belysning ständigt byggs ut och vid utbyggnad har det mest energieffektiva systemet valts som motsvarar uppställda krav. Kontoret har även fortsatt att utreda och utveckla stadens framtida styrsystem för belysning, t.ex. närvarostyrd belysning, samt deltagit i stadsledningskontorets verksamhetsprojekt Smart belysning inom ramen för arbetet för en smart och uppkopplad stad. Projektets effektmål är att spara energi och öka tryggheten.

Trafikkontorets elförbrukning per år i GWh, 2008-2018.

Utöver arbetet med stadens belysning har andra möjligheter att effektivisera förvaltningens

energianvändning utretts, t.ex. för broar, hissar, toaletter och trafiktunnlar. Utbytet av stadens parkeringsautomater till solcellsdrivna, biljettlösa automater har slutförts under året och en slutredovisning kommer att presenteras för nämnden i början av 2019. Vidare har samarbetet med SMHI fortsatt för att energieffektivisera stadens markvärmeanläggningar.

Stadens sista parkeringsautomat som skrev ut manuella pappersbiljetter monterades ner i september.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra energibesparande armaturbyten för beviljade investeringsmedel för klimatåtgärder.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys 2018 års planerade armaturutbyten är färdiga. Inköp inför utbyten 2019-2020 är också genomfört.			
✓ Genomföra utbyte av parkeringsautomater till solcellsdrivna, biljettlösa automater.	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Utbytet är genomfört och kommer att slutredovisas för nämnden i början av 2019.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

◆ Uppfylls delvis

Analys

Stockholmsregionen växer mycket snabbt och staden måste utnyttja det gatuutrymme som finns så effektivt som möjligt. Ett övergripande syfte för stadens fysiska planering och åtgärder i transportsystemet är att öka tillgängligheten. Det kan ske både genom att närheten till olika målpunkter ökar och genom att transportmöjligheter förbättras tack vare snabbare, billigare eller bekvämare resor. I detta ingår också att tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning ökar, vilket beskrivs närmare under nämndmål 4.6.

I egenskap av väghållare har kontoret fortsatt att verka för att transportsektorns klimatpåverkan ska minska, vilket ska bidra till att uppnå stadens klimatmål och de nationella klimatmålen till år 2030. Vägledande är Framkomlighetsstrategin, som beskriver hur vägar och gator behöver planeras och utvecklas för att bidra till en attraktiv stad och ett hållbart transportsystem. Detta ska ske främst genom ökad prioritering av den rörliga trafiken och de färdssätt som kan transportera flest människor och gods på minst yta, d.v.s. gång, cykel, kollektivtrafik och godsfordon med hög beläggning.

För att klara detta behöver biltrafiken minska, vilket är en utmaning i och med att stadens kraftiga befolkningsökning och goda ekonomiska utveckling utgör starka drivkrafter för ökad biltrafik. Preliminär data visar att biltrafiken minskade i Stockholm under 2018, något som kontoret kommer att fortsätta analysera framöver. För att möjliggöra en fortsatt minskning bedömer kontoret att statliga åtgärder med direkt påverkan på biltrafikarbetet krävs, såsom förändrade bränsleskatter och reseavdrag, medfinansiering av satsningar på kollektivtrafik, samt förändrad lagstiftning som möjliggör förtätning i centrala delar av staden. Biltrafiken per person i Stockholm är klart lägst i landet och en av de allra viktigaste åtgärderna som staden kan vidta för att minska Sveriges totala biltrafik är därför att fortsätta arbetet för att göra det möjligt för fler att bo i Stockholm, bl.a. genom fortsatt bostadsbyggande. Motorfordonstrafiken i staden har också påverkan på luftkvaliteten och kontoret har under året fortsatt arbeta för att minska halterna av kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM₁₀) i stockholmsluften.

Framkomlighetsstrategin har konkretiserats i underliggande inriktningsplaner, bl.a. för gång, cykel, stombussar och leveranstrafik. När andelen som går, cyklar och åker kollektivt ökar, samtidigt som biltrafiken minskar, ökar möjligheten till ett effektivare utnyttjande av gaturummen, och minskar trafikens påverkan på miljö och klimat. 2018 har planerna fortsatt att realiseras genom en stor mängd ny- och ombyggnadsprojekt. Dessutom antog kommunfullmäktige i juni ”Strategi för offentliga rum”, som innehåller planeringsprinciper för hur hållbara transportlösningar kan kombineras med attraktiva offentliga rum.

Samarbete och samordning är viktiga principer i en växande stad med många parallellt pågående infrastrukturprojekt och under året har utvecklingen fortsatt av arbetet med trafikanordningsplaner och med huvudtidplanen för trafikstörande arbeten för att minimera trafikstörningar, särskilt när det gäller buss-, gång- och cykeltrafiken.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden, dagtid	12 %					13 %	13 %	2018
Analys Andelen lediga platser har ökat marginellt, från 11,9 % (september-oktober 2017) till 12,0 % (september-oktober 2018). I vissa delar av staden, t.ex. Södermalm, nås redan det långsiktiga målet om 15 %. Kontoret fortsätter att följa utvecklingen.								
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	72,23 %					85 %	85 %	VB 2018
Analys Andelen miljöbränsle i kontorets etanol- och biogasfordon når inte upp till stadens mål om 85 %, vilket delvis beror på att								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
drivmedelsupphandlingen påverkat vid vilken drivmedelsstation fordonen kan tankas. Längre sträckor för att tanka gas har gjort att förarna valt att åka till en närmare station av både tids- och miljöskäl. Dessutom har ett av fordonen haft problem med gastank och behöver byta denna. Kontoret kommer att förbättra rutinerna för att öka andelen miljöbränsle i fordonen.								
  Andel ombyggda passager för gång, cykel och moped (GCM) av de mest prioriterade	18 %					5 %	Tas fram av nämnden	2018
  Cykelantal	82 443 st			58 800 st		84 150 st	84 150	2018
Analys 2018 observerades 82 443 passager, vilket kan jämföras 2017 då 58 880 observerades. Utfallen kan variera kraftigt och vädret utgör sannolikt en viktig förklaring. Kontoret fortsätter arbetet med att främja cykeltrafiken, vilket på sikt borde leda till allt fler cykelpassager.								
  Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	17 km/h			16 km/h		18 km/h	18 km/h	2018
Analys Medelhastigheten för innerstadens stombussar under rusningstid exklusive hållplatsstopp ökade kraftigt med ca 5 %, från 16,4 km/h till 17,2 km/h. Det förbättrade resultatet kan bero på att störande vägarbeten avslutades och att kontoret och Trafikförvaltningen genomfört fortsatta framkomlighetsförbättringar.								
  Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	27 km/h			27 km/h		30 km/h	30 km/h	2018
Analys Medelhastigheten för ytterstadens stombussar under rusningstid exklusive hållplatsstopp är densamma som under 2017. Kontoret kommer under 2019 att tillsammans med Trafikförvaltningen fortsätta att genomföra åtgärder för att förbättra medelhastigheten, regelbundenheten och attraktiviteten för stombussarna i ytterstaden.								
  Gångflöde på ett urval gator.						1 %	Ska öka med 1 %, samma nivå för de gator som mäts	2018
Analys Gångmätningstationer sattes upp under 2017, varför det inte finns något helårsvärde att jämföra med. 2019 kommer det gå att rapportera ett utfall på indikatorn. Manuella mätningar visar en kraftig ökning av gångflödet under året, troligtvis främst tack vare det varma vädret.								
  Hastighetsefterlevnad	73 %			75 %		71 %	Tas fram av nämnden	2018
  Passager över trängselskattesnittet, tunga lastbilar	9 630			18 191		18 100	18 100	2018
Analys För indikatorn har nuvarande årsmål, och trafikkontorets tidigare rapporterade utfall, visat sig baseras på uppgifter som även inkluderade tunga bussar, vilket har varit fel. Kontoret beklagar det inträffade och föreslår i verksamhetsplanen för 2019 att framtida årsmål justeras för att avspegla de korrekta värdena. 2018 rapporterades totalt 17 963 passager tung trafik, varav 9 630 var lastbilar.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Upplevd trafiksäkerhet för gående och cyklister	65 %					60 %	60 %	2018
  Vägtrafikarbete totalt i staden	-1,6 %			1,3 %		-0,2 %	Tas fram av nämnden	2018
Analys Det preliminära utfallet visar att vägtrafikarbetet totalt i staden minskade med 1,6 % från 2017 till 2018, vilket skiljer sig från tidigare års utveckling. Samtidigt kan utfallen variera mellan år och det är först när en trend fortsätter över flera mätperioder som kontoret kommer kunna dra slutsatser om trafikarbetets utveckling. Jämfört med t.ex. fem år tillbaka (2013) innebär 2018 års trafikarbete en ökning med ca tre procent.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska, tillsammans med trafiknämnden, servicenämnden och exploateringsnämnden, fortsätta arbetet med samlastning av stadens egna varuleveranser	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har följt kommunstyrelsens arbete och inväntat besked om hur det fortsatta arbetet ska bedrivas.			
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden och trafiknämnden utreda hur växtbäcklädda bullerskydd kan användas för att minska buller i anslutning till vägar	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har deltagit i arbetet med att ta fram en handbok för gröna bullerlösningar, som kommer att färdigställas i början av 2019.			
  Stockholm Business Region AB ska tillsammans med AB Stokab, Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkerings AB, trafiknämnden och stadsbyggnadsnämnden, starta ett projekt för att med ny teknologi styra flöden för att undvika trängsel för turistbussar.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Trafikkontoret har tagit över projektledarskapet och i november genomfördes en workshop med andra berörda parter. En kartläggning av stadens mest besökta sevärdheter har genomförts med syftet att undersöka parkeringsmöjligheterna för beställningstrafik, hitta eventuella flaskhalsar på in- och utfarter och om det är möjligt för besökare att gå i land med småbåtar för att avlasta vägtrafiken. Projektgruppen har tagit fram ett PM med förslag till möjliga lösningar som kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet.			
  Trafiknämnden ska i Digital Demo Stockholm som projektägare fungera som kravställare till förslag på förbättrad framkomlighet och optimerade trafikflöden i staden genom att styra trafikljusen (Smart Traffic Lights)	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Projektet för smarta trafiksignaler i Digital Demo Stockholm pausades, eftersom stöd inte beviljades från Vinnova. Liknande frågor hanteras inom ramen för andra projekt, bl. a. Smart trafikstyrning, som leds och finansieras av stadsledningskontoret.			
  Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden genomföra en konsekvensanalys av elektrifiering av fordonsflotta	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En rapport har tagits fram och kommer att presenteras för nämnden under våren.			
  Trafiknämnden ska i samverkan med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden se över trafiksäkerhet, framkomlighet och exploateringsmöjligheter vid Brommaplan med utgångspunkt från	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
framkomlighetsstrategin och behovet av bostäder			
Analys Under året har en trafikutredning genomförts, där bl.a. dagens trafikflöden vid Brommaplan har analyserats, och åtgärdsförslag tagits fram som kan ligga till grund för beslut om fortsatt arbete.			
 Trafiknämnden ska implementera Plan för gatuparkering.	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Planen är nu implementerad i samtliga utpekade områden. En slutredovisning planeras till nämnden i början av 2019.			
 Trafiknämnden ska tillsammans med Stockholms Hamn AB och Stockholm Business Region AB studera möjligheten och förutsättningarna för marknadsaktörer att skapa en lösning för att transportera primärt turister sjövägen mellan stadens olika sevärdheter och terminalerna.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har tillsammans med Stockholms Hamn AB och SBR undersökt frågan och tagit fram ett PM som visar att det redan idag finns stora möjligheter att uppleva sevärdheter sjövägen och att det är möjligt att öka båttrafiken även utan stora infrastruktursatsningar. Detta PM kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet.			
 Trafiknämnden ska utvärdera genomförda trafikminskningsinsatser samt identifiera och genomföra nya åtgärder	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har arbetat med att ta fram en utvärdering som ska nämndredovisas under våren.			

Nämndmål:

Stockholm har hållbara trafiklösningar och god framkomlighet

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Utbyggd cykelinfrastruktur gör att fler väljer att cykla
- Förbättrade förutsättningar för gångtrafiken gör att fler väljer att gå
- Medelhastigheten, regulariteten och attraktiviteten för stadens stombussar ökar
- Tillgången på lediga parkeringsplatser ökar
- En ny strategi för effektivare, säkrare och grönare leveranstrafik implementeras
- 500 publika laddplatser uppförs på stadens mark under perioden 2017-2020
- Miljökvalitetsnormerna för PM10 klaras och halterna av NO2 minskar.
- Kontorets insatser bidrar till en begränsning av biltrafiken och fossila utsläpp från vägtrafiken
- Antalet svårt skadade och omkomna i trafikolyckor på stadens vägnät minskar.

Analys

Satsningar på cykel

Under 2018 har arbetet fortsatt för att öka andelen och antalet cyklister genom att göra det enklare och säkrare att cykla och kontorets mätningar visar att allt fler väljer att cykla. Genom investeringar i utbyggnad och förstärkning av viktiga stråk för cykelpendling och genom reinvesteringsprogrammet för cykel har kontoret arbetat för ett väl fungerande cykelvägnät med god framkomlighet och hög trafiksäkerhet. Bland de cykelprojekt som färdigställts under 2018 finns bl.a. Gamla Huddingevägen, Arenavägen, Valhallavägen, Värtavägen, samt Strömbron och Stallgatan. Arbetet har bedrivits med målsättningen om att investera en miljard

kronor i cykelinfrastrukturåtgärder mellan åren 2012 och 2018 och kontoret förbereder en summering och sammanställning av genomförda åtgärder inom ramen för cykelmiljarden för slutredovisning till nämnden under första kvartalet 2019.

Under året färdigställdes bl.a. nyanlagd dubbelriktad cykelbana längs Gamla Huddingevägen.

Arbetsätten för avvägningar och prioriteringar i investeringsplaneringen har förbättrats, med nya och utvecklade verktyg för att prioritera såväl mellan som inom projekt och att utvärdera genomförda cykelinvesteringar, t.ex. utvecklade kostnads-nyttanalyser. En ambition är att ytterligare öka effektiviteten i leveransen av åtgärder i cykelinfrastruktur och i detta arbete spelar kontorets projekthanteringsstrategi, som beskrivs närmare under nämndmål 3.5, en viktig roll. För att öka kunskapen om cykeltrafikens förhållanden och utveckling har kontoret under året bl.a. arbetat med utökade mätningar, systematiserad effektanalys och erfarenhetsåterföring samt deltagande på konferenser och branschforum. Stockholms stad är bl.a. medlem i Svenska cykelstäder och Cities for Cyclists, vilket ger möjligheter till utbyte av kunskaper och erfarenheter på såväl nationell som internationell nivå.

Stadens cykelplan sträcker sig till 2030 och kontoret har påbörjat en översyn av planen med syftet att ambitionen ska höjas ytterligare, att planen ska anpassas till förändringar av t.ex. lagstiftning och stadsutveckling, samt att fokusera på utformning av kompletta nätverk av cykelbanor. En annan aspekt som övervägs inom översynen är att förbättra möjligheten till vardagscykling, t.ex. i områden med mindre god tillgång till kollektivtrafik. I ett första steg följs delmål, indikatorer och handlingsplaner i den nu gällande cykelplanen upp, och underlag tas fram som möjliggör komplettering och/eller uppdatering av planen. Parallellt med översynen av planen tar kontoret fram förslag på strategisk inriktning för investeringsplaneringen för och prioriteringen av cykelåtgärder fr.o.m. 2019.

Längs utpekade cykelpendlingsstråk hålls en högre standard på vinterväghållningen och ambitionen är bättre framkomlighet på allt fler cykelbanor och utvecklade metoder för

vinterunderhåll, vilket beskrivs närmare under nämndmål 1.3. En särskild upphandling för drift av de prioriterade stråken har genomförts under året för att ytterligare stärka kvaliteten 2018 har cykeljourens arbete fortsatt, cykelvägvisningen i staden förbättrats, den skärpta övervakningen av felparkerade bilar i cykelfält har fortsatt, arbetet med beläggningsåtgärder drivits vidare och anpassningen av trafikmiljöer för att minska konfliktytorna mellan gående och cyklister fortsatt, t.ex. genom målning. Arbetet med att göra det enklare att parkera cyklar har också fortsatt, både genom anläggandet av ca 3 000 nya cykelparkeringsplatser och genom att ta bort skrotcyklar för att frigöra plats i befintliga cykelställ.

Potentiella förbättringar för stadens cyklister har löpande utretts, särskilt för vältrafikerade stråk, och som exempel planeras ett ärende om Götgatan att presenteras för nämnden till våren. I juni beslutade nämnden om omskyltning av 250-300 kvarter för att tillåta dubbelriktad cykeltrafik på enkelriktade gator och dessa kvarter har skyltats om under hösten. I november fattade nämnden beslut om att genomföra försök med att låta högersvängande cyklister cykla mot rött, liksom med allgröntfas för cyklister i utvalda korsningar. Kontoret har arbetat vidare med att bedöma förutsättningarna för att anlägga cykelgator och vilka gator som skulle kunna vara aktuella, samt sett över cykelgrindar i cykelinfrastrukturen som ökar risken för olyckor. I arbetet har barn- och jämställdhetsperspektiven varit särskilt prioriterade, t.ex. genom att cykelvägnätet byggs och driftas på så sätt att alla cyklister, oavsett hastighet och förutsättningar, kan känna sig trygga.

Ett nytt system för låncyklar har handlats upp men överklagades och enligt förvaltningsrätten behövde upphandlingen göras om med kortare giltighetstid. Den entreprenör som vann den första upphandlingen överklagade förvaltningsrättens dom, men överklagandet avvisades och domen har nu vunnit laga kraft, vilket innebär att upphandlingen måste göras om. Kontoret har därför arbetat med att färdigställa ett nytt förfrågningsunderlag och räknar med att fatta tilldelningsbeslut våren 2019. För att garantera låncyklar även under säsongen 2018 tecknades ett tilläggsavtal med nuvarande entreprenör om drift av låncyklar fram till den 31 oktober 2018, till oförändrade villkor. Längre än så gick inte avtalet att förlänga med hänsyn till bestämmelser i upphandlingslagstiftningen.

Förbättrad gångvänlighet

Gångvänligheten har förbättrats i enlighet med den av kommunfullmäktige antagna gångplanen och arbetet har bedrivits i samverkan med stadsdelsförvaltningar och andra berörda aktörer. En rad åtgärder har genomförts under året, t.ex. på Drottninggatan, med ombyggnation av flera korsningar, förlängning av gånggatan från Tegnégatan till Kungstengsgatan och ny möblering. Bland de andra platser där åtgärder planerats eller genomförts under året kan nämnas sträckan mellan Hornstull och Telefonplan, Blomsterkungsvägen i Hässelby, Svandammsvägen i Hägersten och rekreatiionsstråket mellan Fagersjö och Farsta strand. Kontorets mätningar visar att många fler stockholmare valde att gå under 2018, något som dock till stor del kan tänkas bero på det varma vädret.

Antalet gångtrafikanter ökade kraftigt under 2018.

Dessutom har arbetet med gångmätning utvecklats, ett förslag till riktlinjer för planering av gångtrafik har tagits fram och varit ute på remiss, och ett gångvägvisningssystem testades under sommaren och håller på att utvärderas. Vidare har övergångsställen på bl.a. Folkungagatan och Norrlandsgatan breddats och arbetet med att utvärdera dessa breddningar, och genomföra fler, fortsätter 2019. Kontorets arbete med gångplanen sker i symbios med arbetet med Levande Stockholm, som beskrivs närmare under nämndmål 1.3, och det lokala utvecklingsarbetet, som beskrivs under nämndmål 4.7.

Ökad framkomlighet för övriga transportslag

Arbetet har fortsatt för att öka medelhastigheten, regulariteten och attraktiviteten för stadens stombussar i enlighet med den av nämnden antagna handlingsplanen för stombusstrafiken för 2017-2021. För stombusslinjerna 178 och 179 har genomförandet av åtgärder påbörjats, t.ex. nya sträckor för busskörfält, justering av hållplatslägen och översyn av reglering. För linjerna 172 och 173 har åtgärder planerats och kommer att genomföras under 2019. Ett försök med full prioritet har genomförts för linje 4 på sträckan mellan S:t Eriksplan och Sveavägen och en utvärdering kommer att nämndredovisas i början av 2019.

Optimeringen av stadens trafiksignaler och översynen av befintliga samordnade signalsystem har fortsatt för att minska väntetiderna för de prioriterade trafikslagen och ett flertal åtgärder genomförs under 2018 och 2019. Som exempel kan nämnas att förändringar i signalsystemen längs med S:t Eriksgatan och Hornsgatan minskat både väntetiderna för fotgängare och bilköerna. Kontoret har tidigare överlämnat en skrivelse till Näringsdepartementet med önskemål om lagändring för att tillåta kameraövervakning av kollektivtrafikkörfält. I oktober skickade kontoret en påminnelse om tidigare framställan och poängterade vikten av att få till stånd en sådan lagändring för att ytterligare kunna förbättra bussarnas framkomlighet i staden. Vidare har kontoret medverkat i planeringen av utbyggd kollektivtrafik såsom tunnelbana och spårväg, vilket även beskrivs under nämndmål 1.4, samt deltagit i det av regionens

trafikförvaltning ledda arbetet med att planera för kollektivtrafik på stadens vatten.

Kontoret har tillsammans med näringslivet fortsatt arbetet för effektivare, säkrare och grönare leveranser. En ny handlingsplan för godstrafik togs fram under året och antogs av kommunfullmäktige i november. Som exempel på åtgärder som genomförts under året kan nämnas utökade off peak-leveranser (nattleveranser med tysta lastbilar eller leveranser vid andra tider då det kommunala vägnätet är mindre belastat) och framtagande av en handlingsplan för det fortsatta arbetet med geofencing. Samlastningsprojektet "Älskade stad" har vidgat sitt verksamhetsområde och nya fordon har införskaffats. Stadens arbete fortsätter att inspirera och Malmö stad tittar nu på ett liknande koncept.

Arbetet med publik laddinfrastruktur för eldrivna fordon har fortsatt i samverkan med miljöförvaltningen, Stockholm Parkering AB och näringslivet. Inga nya laddplatser har uppförts under året, men intresseanmälningar har inkommit och nya laddplatser förväntas uppföras under våren 2019. Vidare har arbetet med laddinfrastrukturen och användandet av befintlig laddinfrastruktur utvärderats och presenterades för nämnden i juni. Dessutom har kontoret i samarbete med miljöförvaltningen och i samråd med Stockholm Parkering AB gjort en utredning om stadens roll i, och konsekvenser av, en storskalig elektrifiering av fordonsflottan, och denna utredning presenteras för nämnden i början av 2019.

Under sommaren slutfördes arbetet med att implementera den av kommunfullmäktige antagna planen för gatuparkering som innebär parkeringsavgifter och boendeparkering i fler delar av staden och förlängd avgiftstid i vissa delar av staden. Efter införandet överklagades ett antal beslut gällande lokala trafikföreskrifter på vissa gator i Bromma och Transportstyrelsen gav i december 2018 den klagande rätt. Detta innebär att parkeringsavgifter på dessa gator i Bromma har upphävts. Konsekvenserna av detta utreds för närvarande. Effekterna av planen har utvärderats och en slutredovisning av genomförandet kommer att presenteras för nämnden i början av 2019. Mätningar visar att tillgången på lediga parkeringsplatser ökat, dock inte tillräckligt för att uppfylla KF:s årsmål.

Under hösten avslutades arbetet med att byta ut samtliga parkeringsautomater mot solcellsdrivna, biljettlösa automater, vilket även beskrivs under nämndmål 2.1. Under våren genomfördes en informationskampanj om mobilappen Betala P och under oktober betalades ca 75 % av parkeringstiden i Stockholm med hjälp av en telefon. Dessutom kan appen numera även användas i Stockholm Parkering ABs anläggningar.

Under våren genomfördes en informationskampanj om Beta P.

Planering och samverkan för en mer framkomlig stad

Med ett stort antal planerade trafikarbeten förutsätter den regionala framkomligheten en fördjupning av samordningen och samarbetet mellan regionens aktörer för att förebygga och minimera trafikpåverkan i det primära vägnätet. Den s.k. huvudtidplanen, eller TSA (TrafikStörande Arbeten), syftar till att identifiera kommande problempunkter, samt underlätta samordning mellan och inom respektive organisation. Kontorets nystartade grupp för framkomlighetsfrågor har påbörjat ett utvecklingsarbete, både vad gäller TSA-systemet och därtill hörande processer. Kontoret har också arbetat för ett mer allmänt tillämpande av IT-systemet Gatuarbete Samordnad Projektplanering (GSP) och kontorets projekthandbok har uppdaterats med denna del. Syftet är att koordinera arbeten på gatorna för att minska antalet störningstillfällen och ge mesta möjliga nytta för insatta medel. Ytterligare en del i detta arbete är att i systemet fortsätta koordinera exploateringskontorets och de ledningsdragande bolagens planerade arbeten i staden.

Samarbetet med Trafikverket har fortsatt för att med hjälp av TransModeler, ett verktyg för strategisk trafikmodellering, bättre kunna analysera trängsel i större områden och verktyget har kunnat börja användas i mindre projekt. Ett särskilt fokusområde för året har varit att i samverkan med andra berörda förvaltningar och bolag undersöka möjligheterna att minska trängseln för de många turistbussar som transporterar runt besökare i vår vackra stad och ett antal åtgärdsförslag har tagits fram för fortsatt arbete. Vidare har arbetet med att synliggöra förändring och utveckling av olika trafikantslag med stöd av mätningar fortsatt.

Inom ramen för Trafik Stockholms verksamhet har trafiken.nu utvecklats och i april lanserades en mobilapp för att ge stockholmarna god tillgång till aktuell trafikinformation med både planerade och oplanerade störningar. Appen har hittills laddats ned drygt 33 000 gånger. Vidare fortsätter arbetet med att hitta alternativ för framtida samarbetsformer inom trafikinformationsområdet mellan de största trafikaktörerna i regionen.

Gatuarbeten som påverkar den rörliga trafiken kräver en av trafikkontoret godkänd trafikanordningsplan (TA-plan), som beskriver hur framkomligheten för samtliga trafikslag ska säkras. Ofta inkommer ofullständiga ansökningar till kontoret med kort framförhållning, vilket försvårar möjligheterna att arbeta proaktivt. Ett utvecklingsarbete av digital hantering av TA-planer har därför påbörjats och en utbildningsinsats kommer därefter att genomföras. Kontoret har även tillsammans med Göteborgs stad, Lunds kommun och Örebro kommun inom ramen för projektet ILDUS ("Innovativa Lösningar för Drift och Underhåll i Stadsmiljö") tillskrivit Näringsdepartementet gällande lagändring för att möjliggöra en avgiftsmodell för TA-planer som ger incitament till att nyttja minimal yta av stadens mark under minimal tid. ILDUS har även syftat till att identifiera, pröva och utvärdera verktyg och metoder för att förbättra arbetet med att samordna trafikstörande arbeten i stadsmiljön. Arbetet kommer att fortsätta inom ramen för projektet TITAN ("Tillståndsgivning och incitament för minskad trafikpåverkan"). Under våren utökade kontoret även granskningen av att TA-planer och schakttillstånd för arbeten på stadens mark följdes och erfarenheterna därifrån kommer att användas i det fortsatta förbättringsarbetet.

Den verksamhet som samordnar ledningar i stadens mark, kallad samlingskartan, övergick från Stockholm Vatten och Avfall AB till trafikkontoret under 2017. Övergången var ett led i att utveckla verksamheten och ett ärende som beskriver det fortsatta utvecklingsarbetet närmare kommer att presenteras för nämnden under 2019. Målet är att hitta mer enhetliga och effektiva samverkansformer som samtidigt möjliggör en säker och effektiv användning av ledningsnäten. Bl.a. ses prismodellen för kartan över.

När staden växer är det viktigt att framkomlighetsfrågorna beaktas i ett tidigt skede. Kontoret har därför deltagit i samtliga stora exploateringsprojekt och i mindre exploateringsprojekt som berör platser med stora trafikflöden. Detta arbete beskrivs närmare under nämndmål 1.4.

Minskad klimatpåverkan

En av de stora utmaningarna när Stockholm växer är att möta efterfrågan på ökat resande, samtidigt som klimatpåverkan ska minska. Till år 2020 ska åtgärder för att minska biltrafiken ha vidtagits i staden som sammantaget motsvarar en reduktion av utsläppen med minst 80 000 ton CO₂e (koldioxidequivaler) jämfört med nivån för år 2012. Åtgärder genomförs även för att uppnå stadens klimatmål och de nationella klimatmålen till år 2030 och år 2040 ska Stockholm vara en fossilbränslefri stad. Kontoret har arbetat för att bidra till en begränsning av biltrafiken och fossila utsläpp från vägtrafiken, t.ex. genom åtgärder för förbättrad medelhastighet, regularitet och attraktivitet för stadens stombussar, färdigimplementeringen av ny plan för gatuparkering, samt utbyggd cykelinfrastruktur och förbättrad drift av befintliga cykelvägar. I detta arbete har Framkomlighetsstrategins principer varit vägledande. Preliminär data visar att den totala biltrafiken minskade i Stockholm under 2018, något som kontoret kommer att fortsätta analysera framöver.

Under året har en rad utredningar genomförts, t.ex. av effekterna av autonoma fordon, en konsekvensanalys av elektrifieringen av fordonsflottan och en utvärdering av genomförda trafikminskningsinsatser. Dessa utredningar kommer att redovisas för nämnden under våren. Vidare har kontoret deltagit i den av stadsledningskontoret ledda utredningen om hur stadens styrmedel, t.ex. miljözoner, kan användas mer effektivt och under 2019 fortsätter arbetet med att förbereda beslut om att införa miljözon klass II på Hornsgatan från den 1 januari 2020.

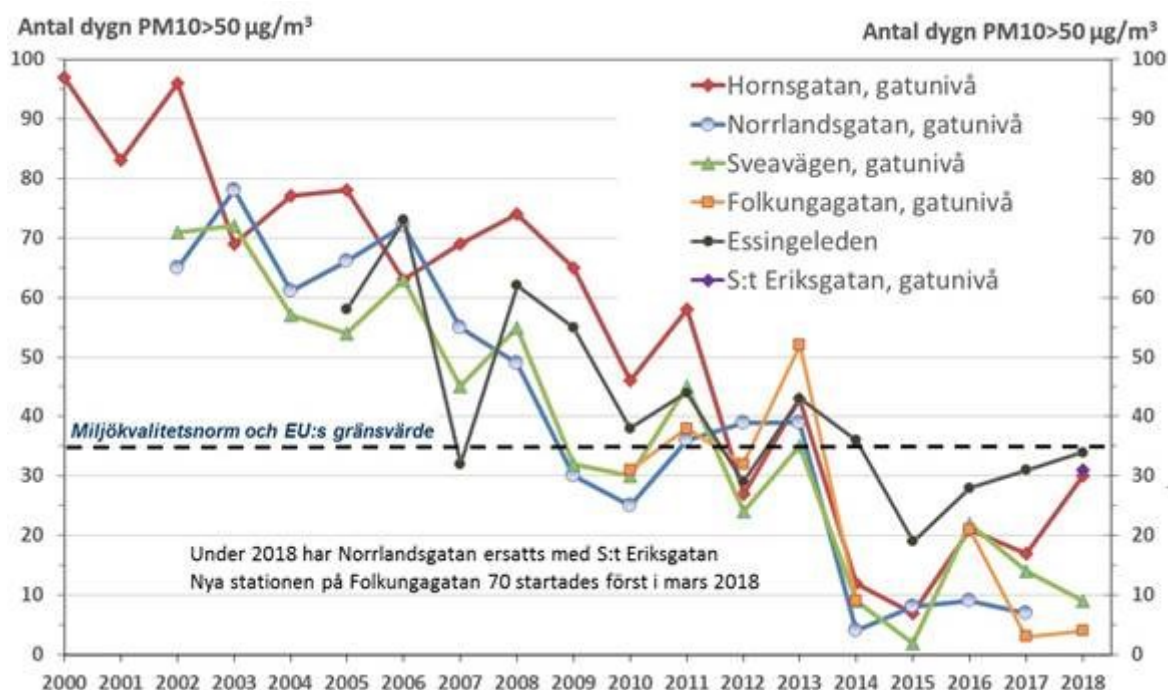
Kontoret har deltagit i flera EU-projekt, bl.a. Civitas Eccentric som syftar till att skynda på

utvecklingen att ställa om till förnybara bränslen och alternativa transportsätt. Under året har kontoret genomfört en rad åtgärder och praktiska demonstrationer inom ramen för projektet, t.ex. fysiska åtgärder för ökad framkomlighet för busslinjerna 178 och 179, test av nya hjälpmedel för parkeringsövervakning, utvecklad omledning för cyklister vid tillfälliga vägarbeten och fortsatta försök med off peak-leveranser.

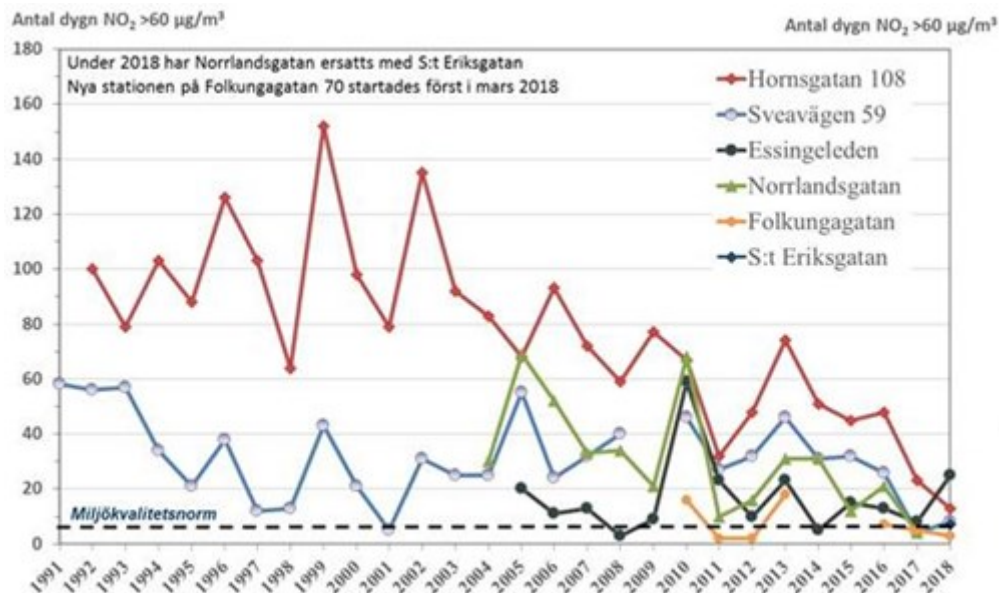
Kommunikationen om hållbart resande och om stadens satsningar på gång-, cykel-, kollektiv- och leveranstrafik sker inom ramen för konceptet "Ser du möjligheterna?". Sociala medier är ett viktigt verktyg för att proaktivt kommunicera med stockholmarna i frågor gällande gång och cykel, t.ex. genom kontorets Facebook-sida som beskrivs närmare under mål 4.7. Under våren genomfördes kampanjen "Tack för att du cyklar och går" då kontorets medarbetare diskuterade med stockholmarna om hur möjligheterna att gå och cykla i staden förbättras. I september deltog staden i "European Mobility week" genom att arrangera evenemanget "I stan utan min bil", då Gamla stan och delar av innerstaden stängdes av för biltrafik, samtidigt som aktiviteter arrangerades på Strömgatan och Mäster Samuelsgatan. Inför evenemanget genomfördes en kampanj för att bjuda in stockholmarna och att uppmana till reflektion kring det egna resandet och hållbara resalternativ. Evenemanget genomfördes i samverkan med flera fastighetsägare. Dessutom har arbetet fortsatt med att genom kampanjer skapa förutsättningar för bättre samspel i trafiken.

Förbättrad luftkvalitet och minskade bullerstörningar

Arbetet för att förbättra luftkvaliteten avseende partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂) har fortsatt i enlighet med gällande åtgärdsprogram för luft. Under vintern 2017/2018 påverkade vädret möjligheterna att genomföra dammbindande åtgärder och därmed även PM10-halterna. Som framgår av diagrammet nedan ligger ändå stadens gator under gränsvärdet för dygnsöverskridanden. Arbetet behöver dock drivas vidare och staden har alltså fortsatt för höga partikelhalter för att klara det långsiktiga nationella miljömålet om frisk luft.

Trend för antalet dygnsmedelhalter av PM10 högre än normvärdet 50 µg/m³, åren 2000-2018. Normvärdet får överskridas maximalt 35 dygn per år för att klaras.

Trend för antalet överskridanden av miljö kvalitetsnormen för NO₂ åren 1991-2018. Normvärdet om 60 µg/m³ får överskridas maximalt 7 dygn per år för att klaras.

Dubbdäcken utgör den enskilt viktigaste källan till partikelemissioner och dubbdäcksförbud finns på Hornsgatan, Fleminggatan och delar av Kungsgatan. Studier visar att förbuden både minskar andelen lätta fordon med dubbdäck på förbudsgatorna och PM10-emissionerna. Kontoret har under året genomfört informationsinsatser om förbudet och om hur dubbfria vinterdäck bidrar till en renare stockholmsluft. Vidare har kontoret i samverkan med miljöförvaltningen och VTI följt och utvärderat åtgärder för att ytterligare minska partikelemissionerna och kostnaderna för åtgärderna. Kontoret för även en löpande dialog med Trafikverket om att förbättra luftkvaliteten längs de statliga vägarna. Vad gäller NO₂ överskrids fortfarande miljö kvalitetsnormen och arbetet för att minska halterna av kvävedioxid i stockholmsluften behöver fortsätta. Kontorets arbete för mer hållbara transporter kommer att på sikt innebära minskade halter av kvävedioxid i luften. I syfte att beräkna effekterna på NO₂-halterna vid införande av miljözoner har kontoret under året deltagit i stadsledningskontorets arbete med att utreda miljözoner för lätta fordon. Under 2019 fortsätter detta arbete genom ett förberedande av beslut om att införa miljözon klass II på Hornsgatan från den 1 januari 2020.

Minskad dubbdäcksanvändning leder även till minskade bullerstörningar. Vid stora infrastrukturprojekt är dock buller och vibrationer ofrånkomligt och kontoret har fortsatt att arbeta för att på bästa sätt hantera störningar av detta slag, t.ex. genom att försöka hitta metoder och maskiner som minskar bullernivåerna och arbeta med proaktiv kommunikation. Det sistnämnda är viktigt för att både invånare och näringsidkare ska vara förberedda på störningar och förstå varför de äger rum, t.ex. i samband med omläggningen av busstrafik till Folkungagatan för Slussenprojektet och vid tätskiktsrenoveringen vid Sergels torg.

I enlighet med stadens åtgärdsprogram för buller för perioden 2014-2018 har kontoret utrett möjliga rekreativsområden att bullerskydda, samt tillsammans med andra berörda

förvaltningar tagit fram ett nytt åtgärdsprogram för buller som ska redovisas för kommunfullmäktige under våren 2019. Vidare har kontoret påbörjat framtagandet av en handbok för gröna bullerlösningar. Kontoret har även arbetat med att hantera vibrationer, t.ex. genom att testa en annan betäckning på brunnslöck och att utvärdera en ny typ av beläggning på asfalt. För närvarande utvärderas test av ny beläggning på Hornsgatan, vilket visar att bullret minskar men underhållsfrekvensen ökar.

På sikt bedöms arbetet med att implementera Framkomlighetsstrategins principer innebära minskad biltrafik, vilket i sin tur kan innebära minskade buller- och vibrationsstörningar. Arbetet med buller och vibrationer beskrivs även under nämndmål 2.6.

Ökad trafiksäkerhet

Kontoret har arbetat för att öka trafiksäkerheten, inte minst ur ett jämställdhets-, barn- och äldreperspektiv och preliminär statistik visar att antalet svårt skadade och omkomna i trafikolyckor på stadens vägnät har minskat. I enlighet med ”Trafiksäkerhetsprogram för Stockholms stad 2010-2020” läggs fokus på åtgärder som ger stor trafiksäkerhetseffekt och som staden har rådighet över: hastighetsefterlevnad, säkra huvudgator och ökad kunskap. Kontoret arbetar dels med enskilda trafiksäkerhetsprojekt och dels med att integrera trafiksäkerhetshöjande åtgärder i övriga projekt. Åtgärder kopplade till drift och underhåll är också viktiga, framförallt för att minska antalet gående och cyklister som skadas i singelolyckor. Särskild vikt läggs på miljöer med många oskyddade trafikanter och åtgärder genomförs bl.a. vid olycksdrabbade gång- och cykelpassager och vid skolor. Under året har även arbete med att sätta upp nya trafiksäkerhetskameror (ATK) längs Magelungsvägen påbörjats. Trafiksäkerhetsarbetet med stadens skolor tar sin utgångspunkt i ”Plan för säkra och trygga skolvägar” och syftar till ökad trafiksäkerhet och att fler resor till och från skolorna sker utan bil. En lägesrapport avseende planens genomförande redovisas som bilaga 10.

Arbetet med att anpassa hastigheterna till de lokala förutsättningarna och få bättre hastighetsefterlevnad har fortsatt och ett genomförandebeslut för fysiska åtgärder kopplade till del två av hastighetsplanen antogs av trafikinämnden i augusti med planerad byggstart våren 2019. Arbetet med del tre och fyra har också pågått. I anslutning till hastighetsförändringar utreds och genomförs fysiska åtgärder, t.ex. dynamiska farthinder, och utifrån utvärderingar av dessa drivs arbetet med hastighetsplanerna vidare.

Jämställdhet i transportsystemet

Skillnaderna mellan hur män och kvinnor reser i Stockholm är relativt små, och trenden är att de flesta skillnaderna minskar över tiden. I dagsläget utgör män 59 % både i biltrafiken och i cykeltrafiken, medan kvinnor utgör 58 % i kollektivtrafiken. Det finns dock betydande variationer inom dessa grupper, t.ex. är ensamstående mammor den grupp som gör allra flest resor med bil. Vid redovisning av skillnader mellan genomsnitt för mäns och kvinnors beteende och värderingar är det viktigt att hålla i minnet att variationen inom respektive grupp är betydligt större än skillnaden mellan genomsnittet. Resvanorna är heller inte statiska, utan förändras över tid, ofta med en tydlig koppling till förändrade värderingar och livsmönster i samhället i övrigt. De skillnader i resvanor som kan observeras mellan män och kvinnor har sällan uppkommit i transportsystemet, utan är snarare ett uttryck för de skillnader mellan könen som finns i det övriga samhället. Jämställdhet i transportsystemet handlar heller inte om att mäns och kvinnors beteende ska vara lika, utan att båda könen ska ha samma möjligheter.

Studier visar att kvinnor i högre utsträckning än män anpassar sina resval utifrån upplevelser av otrygghet, varför trygghetsskapande åtgärder är positiva ur ett jämställdhetsperspektiv, men också exempel på planering som gynnar alla grupper i samhället. För trafikkontorets räkning, och med koppling till detta nämndmål, är det därför av vikt att planera gång- och cykelvägar så att den upplevda tryggheten ökar, t.ex. genom att gångtrafikanter och cyklister upplever att de har en god sikt och att de syns från omkringliggande byggnader.

Trafiksäkerhetsåtgärder bidrar också genom att öka både den upplevda och den faktiska tryggheten. Det är även viktigt att baserat på kunskapen om med vilka färdmedel som män och kvinnor reser, säkerställa att framkomligheten och trafiksäkerheten i samband med t.ex. trafikomläggningar inte systematiskt missgynnar något av könen.

Måluppfyllelse

Kontoret kan konstatera att utfallen för flertalet indikatorer kopplade till detta mål inte når upp till årsmålen och utfallen kommenteras i anslutning till respektive indikator. Under året har ett stort antal aktiviteter genomförts för att åstadkomma hållbara trafiklösningar och ökad framkomlighet runt om i staden. Framkomlighetsstrategin är vägledande i detta arbete och även om vissa åtgärder ger effekt med en gång, är en stor del av åtgärderna av mer långsiktig karaktär. I vissa fall kan det dessutom finnas motsättningar mellan de olika tidsperspektiven, där vägarbeten för att stärka de hållbara transportslagen på lång sikt kan innebära nedsatt framkomlighet på kort sikt.

Kontorets rådighet över vissa av indikatorerna är begränsad, t.ex. gällande genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken, halterna av kvävedioxid i luften och vägtrafikarbetet per capita. De utgör dock viktiga värdemätare och kontoret kommer att fortsätta följa och analysera indikatorernas utveckling. Mot bakgrund av indikatorernas utfall kan dock kontoret inte göra någon annan bedömning än att KF:s mål för verksamhetsområdet och nämndmålet bara uppfylls delvis.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel dubbdäcksanvändning på innerstadsgator	35			37	35	38		VB 2018
 Antal bullerskyddade rekreationsområden	0			1		1		2018
Analys Kontoret utreder för närvarande möjligheterna att bullerskydda flera olika rekreationsområden, och flera av dessa kan komma att påbörjas under 2019. Under 2018 har dock inget område bullerskyddats.								
 Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	25			23		7		2018
Analys Det är svårt att hitta effektiva och rimliga åtgärder för att på kort sikt minska halten av kvävedioxid i luft. Allmänt trafikdämpande åtgärder, t.ex. trängselskatt och eventuellt parkeringsavgifter, har vissa effekter. Det viktigaste är dock åtgärder riktade mot fordon, t.ex. utsläppskrav på nya fordon, förbud att köra med gamla fordon och val av bränsle. I syfte att beräkna effekterna på NO ₂ -halterna vid införande av miljözoner har kontoret under året deltagit i stadsledningskontorets arbete med att utreda miljözoner för lätta fordon.								
 Antal dygn över normvärdet för PM ₁₀ i luft	34			31		35		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Ärsmål	KF:s årsmål	Period
 Vägtrafikarbete per person	0,4 %			2,4 %		-0,5 %		2018
Analys Utfallet baseras på data från 2017 då vägtrafikarbetet ökade, främst p.g.a. en stark inflyttning och högkonjunktur. 2018 års preliminära utfall visar att det totala vägtrafikarbetet i Stockholm minskade, vilket kommer att påverka denna indikatorns utfall i nästa års verksamhetsberättelse.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbeta för ett allmänt tillämpade av och förbättra rutinerna kring IT-systemet Gatuarbete Samordnad Projektplanering (GSP).	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under året har material för en kurs i GSP, samt en handbok för GSP-användare, färdigställt och utbildning för nya användare i systemet hålls regelbundet.			
 Delta i stadens arbete med miljözoner för lätta fordon.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Trafikkontoret har deltagit i stadsledningskontorets utredning av miljözon klass 2 för lätta fordon i Stockholms innerstad.			
 Fortsätta arbetet med att utreda en cykelbro mellan Gamla stan och Tegelbacken.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet med att utreda en cykelbro mellan Gamla Stan och Tegelbacken har fortsatt och ett inriktningsbeslut planeras till 2019.			
 Fortsätta arbetet med att utreda förutsättningarna för bredare övergångsställen på platser med höga gångflöden.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Övergångsställen på bl.a. Folkungagatan och Norrlandsgatan har breddats.			
 Fortsätta arbetet med samspelskampanjen för att skapa förutsättningar för bättre samspel mellan olika trafikantgrupper.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under året har kampanjen för ökat samspel i trafiken genomförts flera gånger, där stockholmarna tackats för att de visar hjärta i trafiken. Kampanjen har vänt sig direkt till de som vistas i trafiken via stadsinfotavlor, bussbaksidor, radioreklam, lokalpress och Facebook.			
 Förbättra kontrollen av att godkända trafikanordningsplaner följs.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under årets första kvartal gjordes en särskild granskning av godkända trafikanordningsplaner av två inspektörer. Erfarenheterna från detta visar att det är viktigt med en utökad närvaro på plats och att det ger vinster när samma person inspekterar ett och samma område under flera tillfällen, så kallat områdesansvar. Kontoret kommer därför att fortsätta arbetet med utökad närvaro och områdesansvar under 2019 genom fler kontrollanter som bl.a. ska kontrollera efterlevnad av trafikanordningsplaner.			
 Förbättra trafiksäkerheten vid stadens skolor genom fysiska åtgärder vid ett tiotal skolor och beteendepåverkande åtgärder vid ett femtontal skolor.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet har fortlöpt enligt plan med fysiska och beteendepåverkande åtgärder vid stadens skolor.			
 Genomföra praktiska demonstrationer av åtgärder inom ramen för EU-projektet Civitas Eccentric, som syftar till att skynda på utvecklingen att ställa om till förnybara bränslen och alternativa transportsätt.	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Under året har kontoret genomfört en rad åtgärder och praktiska demonstrationer inom ramen för projektet, t.ex. fysiska åtgärder för ökad framkomlighet för busslinjerna 178 och 179, test av nya hjälpmedel för parkeringsövervakning, utvecklad omledning för cyklister i samband vid tillfälliga vägarbeten och fortsatta försök med off peak-leveranser.			
 I samarbete med andra kommuner ta fram ett underlag till regeringen gällande lagändring för att möjliggöra påverkansbaserad avgift för trafikanordningsplaner.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Staden har deltagit i Näringsdepartementets samverkansgrupp "Nästa generations resor och transporter", där kontoret drivit projektet ILDUS, Innovativa Lösningar för Drift och Underhåll i Stadsmiljö, tillsammans med Göteborg, Lund och Örebro. Inom ramen för ILDUS har en skrivelse tagits fram och skickats till Näringsdepartementet med förslag om att staten utreder frågan om påverkansbaserad avgift. Kontoret har därefter träffat departementet och diskuterat skrivelsen och vägar framåt.			
 I samverkan med landstingets trafikförvaltning genomföra åtgärder för att öka stombussarnas medelhastighet, regularitet och attraktivitet. Ett förslag ska tas fram på hur full prioritet kan prövas på lämpliga sträckor för en av innerstadens stombusslinjer.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys För stombusslinjerna 178 och 179 har genomförandet av åtgärder påbörjats, t.ex. nya sträckor för buskörfält, justering av hållplatslägen och översyn av reglering. För linjerna 172 och 173 har åtgärder planerats och kommer att genomföras under 2019. Försöket med full prioritet har genomförts för linje 4 på sträckan mellan S:t Eriksplan och Sveavägen och en utvärdering kommer att nämndredovisas i början av 2019.			
 Implementera en ny godsplan som ska gälla fr.o.m. 2018.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En ny godsplan antogs av nämnden i augusti och av kommunfullmäktige i november.			
 Införa ett nytt system för lånecyklar.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En upphandling av ett nytt system för lånecyklar genomfördes 2017, men överklagades och enligt förvaltningsrätten behöver upphandlingen göras om med kortare giltighetstid. För att garantera lånecyklar även under säsongen 2018 tecknades ett tilläggsavtal med tidigare entreprenör. Kontoret arbetar nu med att förbereda en ny upphandling av lånecyklar med målet att fatta tilldelningsbeslut under våren 2019.			
 Inom ramen för arbetet med hastighetsplanerna pröva och utvärdera dynamiska farthinder på utvalda sträckor.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förberedelsearbete pågår, med planerad upphandling under 2019 års första kvartal. Farthindren planeras till två eller tre platser i ytterstaden.			
 Inom ramen för Trafik Stockholms verksamhet utveckla trafiken.nu med ett särskilt fokus på bättre information om planerade och oplanerade störningar.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Utvecklingen av trafiken.nu har fortsatt, bl.a. lanserades en mobilapp i april där information om planerade och oplanerade störningar tillgängliggörs för stockholmarna.			
 Medverka i den europeiska trafikantveckan Mobility Week och genomföra evenemanget "I stan utan min bil".	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Den 16 september genomförde kontoret evenemanget "I stan utan min bil", då Gamla stan och delar av innerstaden stängdes av för biltrafik mellan kl. 9-18.			
 Påbörja en översyn av stadens cykelplan för att öka ambitionen ytterligare och anpassa planen till förändringar av lagstiftningen kring cykling, stadsutveckling och innovationer på området.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet med att se över cykelplanen har påbörjats med syftet att ambitionen ska höjas ytterligare, att planen ska anpassas till förändringar som skett på området och att fokusera på utformning av kompletta nätverk av cykelbanor. I ett första steg följs delmål, indikatorer och handlingsplaner i den nu gällande cykelplanen upp, och underlag tas fram som möjliggör			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
komplettering och/eller uppdatering av planen. Vidare har målpunkter för cykeltrafik identifierats och som underlag för inventering av pendlingsnätet har alla i cykelplanen utpekade pendlingsstråk filmats.			
 Se över cykelgrindar i cykelinfrastrukturen som ökar risken för olyckor och om de kan ersättas med andra lösningar utan försämrad trygghet och säkerhet för gående.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet med att inventera hinder i cykelinfrastrukturen har påbörjats och beräknas färdigställas i början av 2019. Arbetet kommer att redovisas för nämnden under våren tillsammans med förslag på fortsatt arbete.			
 Slutföra satsningen att investera en mdkr i cykelinfrastrukturåtgärder mellan åren 2012 och 2018.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har under året slutfört satsningen att investera en miljard kronor i cykelinfrastrukturåtgärder mellan åren 2012 och 2018, och förbereder en summering och sammanställning av genomförda åtgärder inom ramen för cykelmiljarden för slutredovisning till nämnden under första kvartalet 2019.			
 Studera och redovisa möjliga effekter för trafik, parkering och stadsmiljö av självkörande fordon.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En rapport har tagits fram med planerad nämndredovisning i början av 2019.			
 Ta fram en övergripande trafikmodell för Stockholmsregionen. Arbetet innefattar genomgång och anpassning av modellparametrar utifrån Stockholms trafikförhållanden, samt kodning och kalibrering av ett användbart trafiknätverk för olika typer av strategiska analyser.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret medverkar i Trafikverkets utveckling av en modell för regionen i verktyget TransModeler. En första version av regioncentrummodellen är klar och har börjat användas i verksamheten och nu pågår arbete med en länsövergripande modell. Samtidigt har en förvaltningsfunktion upphandlats för att säkerställa att modellvarianterna hålls aktuella.			
 Ta fram ett nytt åtgärdsprogram för buller som ska gälla fr.o.m. 2019.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har tillsammans med andra berörda förvaltningar tagit fram ett nytt åtgärdsprogram för buller som har antagits av miljö- och hälsoskyddsnämnden under 2018. Programmet ska redovisas i kommunfullmäktige under våren 2019.			
 Ta fram förslag på strategisk inriktning för investeringsplaneringen för och prioriteringen av cykelåtgärder fr.o.m. 2019.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet har pågått parallellt med översynen av cykelplanen, och insatser inom ramen för översynen kommer att bidra till den strategiska inriktningen.			
 Tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisa handlingsalternativ för en hållbar teknikomställning som omfattar samtliga fordonskategorier och deras möjlighet till en samordnad laddning.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En rapport har tagits fram med planerad nämndredovisning i början av 2019.			
 Underlätta för sökande att skicka in kompletta ansökningar om trafikanordningsplaner genom utbildning och digitaliserad ansökningsprocess.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har uppdaterat och utökat den obligatoriska utbildningen för de som ska gräva i gatan i staden. Vidare har utvecklingen av den digitala hanteringen av trafikanordningsplaner fortsatt hos utvecklaren och detta arbete kommer att vara prioriterat även under 2019. Därefter kommer en satsning på utbildning att genomföras.			
 Utveckla arbetet med att använda sociala medier för att kommunicera med stockholmarna i frågor gällande gång och cykel.	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Arbetet med sociala medier har fortsatt och kontorets Facebook-sida om gång och cykel har tagits emot väl och utgör ett viktigt verktyg i att proaktivt kommunicera stadens satsningar.			
 Utveckla kontorets rutiner och processer för identifiering av trafikpåverkande arbeten, bl.a. i enlighet med förstudien "Huvudtidplan 2.0". Arbetet förutsätter tydlig definition av ansvar och roller vad gäller trafikpåverkande arbeten.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett utvecklingsarbete har påbörjats i kontorets nystartade arbetsgrupp för framkomlighetsfrågor. Samarbete med regionens trafikförvaltning och Trafikverket vad gäller huvudtidplanen sker löpande i den regionala trafikgruppen.			
 Utvärdera de laddgator som i samverkan med näringslivet etablerades 2017.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Utvärderingen presenterades för nämnden på junisammanträdet. Utvärderingsrapporten gjordes i samarbete med miljöförvaltningen och har översatts till engelska för att kunna spridas vidare. En utvärdering av användandet under 2018 kommer att redovisas för nämnden under våren 2019.			
 Vidareutveckla processerna kring den samlingskarta som samordnar ledningar i stadens mark, mot en effektivare hantering som också leder till minskade störningar i näten.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Processerna vidareutvecklas kontinuerligt och arbetet kommer att beskrivas närmare i ett ärende till trafiknämnden under 2019. Bl.a. pågår ett projekt med att se över prismodellen för kartan.			
 Öka kunskapen om cykeltrafikens förhållanden och utveckling samt förbättra utvärderingen av genomförda cykelåtgärder.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontorets mätningar har utökats och två gånger om året genomförs omfattande cykelräkningar. I dessa mätningar registreras också andel elcyklar, hjälmanvändning och kön. Kontoret har också ca 50 automatiska stationer för cykelräkning. Analyser av insamlad data sker fortlöpande i verksamheten. Utvärdering av genomförda cykelprojekt sker i större omfattning än tidigare och publiceras bl.a. i kontorets rapportarkiv och genom interna seminarier.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Uppfylls helt

Analys

Stockholm utmärker sig genom att vara grön och rik på vatten med höga naturvärden vilket starkt bidrar till stadens attraktivitet. Ca 40 % av kommunens yta utgörs av grönområden av olika slag och 17 % av vattenytor. Dessa blå och gröna inslag innebär att stockholmarna ges möjlighet till umgänge och återhämtning i vardagen, spelar en allt större roll i att möta de utmaningar som ett förändrat klimat innebär, och är viktiga för den biologiska mångfalden. Till grund för arbetet med att värna och utveckla stadens mark- och vattenmiljöer ligger Stockholms miljöprogram, riktlinjerna för Grönare Stockholm och kontorets egenkontrollprogram.

Riktlinjerna för ett Grönare Stockholm ger trafikkontoret ett tydligt samordningsansvar och den större satsning som påbörjades under 2017 för att förstärka grönstrukturen i ytterstaden har fortsatt. Kontoret har arbetat utifrån den antagna strategin för hantering av dagvatten, d.v.s. regn- och smältvatten, på den mark kontoret ansvarar för. Ett förändrat klimat med stigande medeltemperatur, ökad och mer intensiv nederbörd, förhöjda vattennivåer i sjöar och

hav och förändrade flöden i vattendrag kan ge upphov till stora negativa effekter på samhällets funktioner. Kontoret har därför arbetat med att anpassa den fysiska miljön för att minska risken för skadliga översvämningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden, arbeta med att tillgängliggöra naturreservaten för stockholmarna samt hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har deltagit i detta arbete, t.ex. genom att inom ramen för Grönare Stockholm genomföra en omdaning av entrén till Flatens naturreservat.			
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med trafiknämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna klargöra ansvarsfrågan för olika typer av dagvatten- och vattenanläggningar samt gränsdragningar.	2018-01-01	2018-06-30	
Analys Ett avtal mellan Stockholm Vatten och Avfall AB och trafiknämnden har utarbetats och antagits av respektive styrelse och nämnd under året. Avtalet planeras nu att tas upp i kommunfullmäktige.			
  Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB ta fram förslag på åtgärder för skyfallsombyggnad av kommunägd mark.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbete har bedrivits under året i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB och stadsledningskontoret, bl.a. med att utreda möjliga åtgärder för ett tiotal platser med risk för negativ påverkan i samband med skyfall. Under 2019 fortsätter arbetet, då trafikkontoret fått i uppdrag att etablera en strategisk funktion för skyfallshantering.			

Nämndmål:

Stockholms blå och gröna värden håller hög kvalitet

Uppfylls helt

Förväntat resultat

- En ny större park börjar anläggas i ytterstaden
- Pilotprojekt för dagvattenhantering genomförs

Analys

Grönare Stockholm

Kontoret ansvarar tillsammans med stadsdelsförvaltningarna för stadens samtliga parkinvesteringar, för att samordna och utveckla stadsdelsförvaltningarnas stadsmiljöverksamhet samt för förvaltning och utveckling av stadens gemensamma parkdatabas. En viktig princip vid utformning och förvaltning av stadens grönstruktur är att motverka otrygghet. Studier visar att kvinnor i högre grad än män anpassar sitt beteende utifrån upplevelser av otrygghet, varför ett trygghetsperspektiv i stadens grönområden är en förutsättning för att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att nyttja områdena. Det är även angeläget att ensliga grönområden inte utgör otrygga barriärer.

Under perioden 2017-2020 investeras 300 mnkr för ett grönare Stockholm och inom etapp ett och två pågår 25 olika projekt runt om i ytterstaden. Trafikkontoret har ett stadsövergripande

samordningsansvar och i juni fattade trafiknämnden beslut om den tredje etappen av satsningen som innebär insatser inom områden som biologisk mångfald, våtmarker och grodtunnlar. Den enskilt största investeringen utgörs av en ny större park på Vårbergstoppen i Skärholmen och anläggningen av denna har påbörjats. Utöver detta har en rad andra gröna projekt genomförts, bl.a. upprustningar av Solursparken i Vällingby, Bodholmsgången i Skärholmen, Magelungens strandpromenad i Farsta och lekparken Bandängen i Enskede. Arbetet bedrivs i samverkan med berörda stadsdelsförvaltningar och miljöförvaltningen och innefattar medborgardialoger. Ett grönare Stockholm där fler invånare får närmare till grönområden innebär också en förstärkning av lokala centra runt om i staden. Satsningarna på stadens grönstruktur har löpande kommunicerats till stockholmarna, t.ex. i samband med Parkernas dag, på stadsinformationstavlorna, utställning i Stockholmsrummet och invigningar av projekt inom ramen för Grönare Stockholm. En uppföljning av arbetet med Grönare Stockholm, samt en konkretisering av stadens arbete med grönytekompensation, redovisas i bilaga 9.

Under våren genomfördes en kampanj för Grönare Stockholm på stadsinformationstavlorna.

De sex kommuncentrala parkerna som trafiknämnden har skötselansvar för har fortsatt att vårdas och utvecklas för att tillgodose behovet av välskötta gröna lungor i den allt tätare staden. Under 2018 har ett särskilt fokus legat på Järvafältet, där de rekreativa och ekologiska värdena utvecklats. Kungsträdgården har också utvecklats, både genom planering av upprustning av evenemangsplatsen och nya trafik hinder för ökad trygghet. Under året har kontoret dessutom medverkat i stadsdelsförvaltningarnas arbete med att tillgängliggöra stadens naturreservat, t.ex. vid Flaten. Det löpande arbetet med att förbättra livsvillkoren för stadens ca 40 000 träd på gator och torg har också fortsatt, bl.a. genom beskärning, trädgropsreoveringar samt ny- och återplantering och under sommaren sattes extra bevattningsåtgärder för stadens träd in med anledning av torkan. Konceptet med att använda så kallad skelettjord som planteringsjord tillämpas nu regelmässigt i kontorets växtbäddar och utvecklas successivt. En handbok har tagits fram om dessa växtbäddar och konsulter och entreprenörer utbildas.

Förbättrad vattenkvalitet och klimatanpassning

Redan idag kan skyfall inträffa och frekvensen förväntas öka med ett förändrat klimat. Anpassningar av den fysiska miljön kommer därför att vara nödvändiga för att minska risken för skadliga översvämningar och stadens dagvattenstrategi understryker behovet av klimatanpassad planering. Kontoret har därför fortsatt att tillsammans med andra berörda förvaltningar och bolag genomföra pilotprojekt för ytlig dagvattenhantering, dels vid Rådmanngatans tunnelbanestation, dels vid Sättra Idrottsplats i Skärholmen där nya träd planteras, växtbäddar renoveras och fördröjningsmagasin för infiltration av dagvatten satts ut. Utifrån pilotprojektens genomförande, samt stadens skyfallskartering, drivs arbetet vidare och under 2019 ska en strategisk funktion för skyfallshantering etableras på kontoret. Vidare har kontoret deltagit att klargöra ansvarsfrågan och gränsdragningar för olika typer av dagvatten- och vattenanläggningar genom ett nytt avtal mellan trafiknämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB. Riktlinjerna och åtgärdsområdet vid planering och projektering av dagvattenhantering har regelmässigt beaktats vid nybyggnad och större ombyggnationer.

Kontoret har även fortsatt att leda arbetet och utvecklingen beträffande lokalt omhändertagande av dagvatten i växtbäddar till gatuträd och annan växtlighet genom renovering med den skelettjordsteknik som beskrivs ovan. Denna jord bidrar till förbättrad dagvattenhantering genom att dagvattnet fördröjs eller helt tas upp av träden. Bland övriga, mer kortsiktiga, åtgärder som vidtagits i särskilt utsatta riskområden finns utökad brunnsrensning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel ny- och omplanterade träd där biokolsteknik används	100 %					80 %		2018
 Andel reviderade parkplaner som innehåller strategier för utveckling av ekosystemtjänster	100 %			100 %		100 %		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Implementera en ny strategi för Järvafältet.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under året har park- och naturmarksskötsel, inklusive barmarks- och vinterväghållning, för Järvafältet upphandlats. Kommande arbete fokuserar på strategisk utveckling av området och planeras att redovisas för nämnden under första halvan av 2019.			
 Påbörja anläggning av en ny större park på Vårbergstoppen i Skärholmen.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Anläggandet av en ny stadspark på Vårbergstoppen har påbörjats och fortsätter under 2019.			
 Redovisa en konkretisering av stadens arbete med grönytekompensation.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
En konkretisering av stadens arbete med grönytekompensation redovisas i bilaga 9.			
 Vidta åtgärder för att öka tillgängligheten till och skapa ökad attraktionskraft för stadens unika vattennära miljöer i genomförandet av riktlinjerna för Grönare Stockholm.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbete har påbörjats med rekreationsstråket Farsta strand - Fagersjö som sträcker sig längs med Magelungens strand. Stråket kommer att underlätta tillgängligheten till de unika vattenmiljöerna. Ett annat exempel är den nya entrén till Flatens naturreservat som också ökar tillgängligheten till de unika miljöerna inom reservatet.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Analys

Avfall som inte hanteras på rätt sätt ger en negativ påverkan på miljön och nedskräpning minskar stadens attraktivitet. Genom att placera ut moduler för källsortering i stadens parker har kontoret gjort det enklare att hantera avfall i den offentliga miljön och därigenom bidragit till att en större andel av stadens avfall kunnat tas om hand på ett hållbart sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Trafiknämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB ska ta fram en strategi för att genom innovationer och en god stadsmiljö öka återvinningen och minska nedskräpningen, särskilt fokus ska läggas på plast.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB har kontoret arbetat fram en strategi som beräknas redovisas för nämnden under våren. Strategin ska sedan integreras med befintligt program för avfallshantering i offentliga rum.			

Nämndmål:

Det är enkelt att återvinna avfall i stadens offentliga rum

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- 30 moduler för källsortering har placerats ut runt om i staden.

Analys

Tillsammans med berörda förvaltningar och bolag har kontoret tagit fram och implementerat ett program för avfallshantering i offentliga rum med syftet att minska nedskräpningen och göra det enklare att återvinna avfall. Under flera år har försök med olika typer av källsorteringssystem genomförts i stadens parker för att se vilket system som får bäst resultat och även 2018 placerades ett trettiotal källsorteringsmoduler ut på platser nära vattnet, såsom badplatser och parker. Arbetet med källsortering på allmän plats inkluderas nu i nya gatudriftskontrakt. Vidare har kontoret tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB tagit fram en strategi för att öka återvinningen och minska nedskräpningen, med särskilt fokus på återvinning av plast. Strategin kommer att presenteras för nämnden under våren för att

sedan integreras med befintligt program för avfallshantering i offentliga rum. Dessutom har ett tjugotal moduler särskilt avsedda för plast ställts ut intill ordinarie skräpkorgar för att öka möjligheterna att sortera plast i det offentliga rummet.

Utöver arbetet med att göra det enklare att återvinna avfall i offentliga rum har kontoret bedrivit ett omfattande arbete för att skapa en renare stad, vilket beskrivs under nämndmål 1.3.

Trafikkontorets eget avfall

I kontorets lokaler finns goda möjligheter att sortera avfall såsom papper, glas, plast och farligt avfall. En kontinuerlig diskussion förs med fastighetskontoret om att utvidga möjligheten att sortera matavfall till samtliga kök och pentryn. Tekniska nämndhuset står inför en total ombyggnad och renovering och i planeringen av kontorets framtida lokaler tas stor hänsyn till möjligheten att sortera avfall på korrekt sätt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal moduler för källsortering som placerats ut på offentlig plats	30				30	30		2018

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls helt

Analys

Kontoret har under 2018 fortsatt att arbeta för att de offentliga rum som trafiknämnden ansvarar för ska vara giftfria, bl.a. genom att verka för hållbara och icke-skadliga val i samband med infrastrukturprojekt och övriga entreprenader. Dessutom har regelbundna kontroller genomförts för att säkerställa att kontorets entreprenörer uppfyller miljökraven.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	0 %			0 %		80 %	80%	2018
Analys BVB är i dagsläget inriktad på fastighetsbyggnadsprojekt och behöver kompletteras med fler bedömda produkter inom anläggningssektorn för att bredare kunna tillämpas för trafikkontorets verksamhet.								
  Andel prioriterade och relevanta avtal enligt	100 %			100 %		100 %	100%	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
kemikalieplanen utan avvikelse från ställda kemikaliekrav								

Nämndmål:

Stadens offentliga rum är giftfria

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Kontroller av att entreprenörer uppfyller kontorets miljökrav genomförs
- Andelen bygg- och anläggningsentreprenader som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen eller därmed jämförliga system ökar

Analys

I samband med infrastrukturprojekt och andra entreprenader har kontoret verkat för att gifter och skadliga kemikalier inte används. Tydliga miljökrav har ställts mot entreprenörer och kontrollerna av dessa har utvecklats och genomförts regelbundet. Som exempel kan klottersanerande entreprenörer nämnas som kontinuerligt kontrollerats gällande kemikalieanvändning vid sanering och att skyddsutrustning använts som hindrar att rengöringsmedel och rester av sprayfärg hamnar i dagvattenssystemet. Vidare har kontoret följt den utveckling som sker vad gäller nya hållbara material och miljövänliga alternativ, t.ex. genom försök med lågtempererad asfalt.

Under 2018 har kontoret börjat undersöka hur arbetet med Byggvarubedömningen (BVB) ska bedrivas. BVB är i dagsläget inriktad på fastighetsbyggnadsprojekt, varför kontoret behöver klargöra bästa sätt att ta sig an frågan och detta arbete fortsätter under 2019. Det förväntade resultatet att andelen bygg- och anläggningsentreprenader som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen eller därmed jämförliga system ökar har inte nåtts. Arbetet med att vid upphandlingar ställa miljömässiga krav beskrivs även under nämndmål 4.8.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utveckla arbetssätt och rutiner för att, i projekteringsskedet, systematiskt kunna säkerställa att kontorets bygg- och anläggningsentreprenader uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen eller därmed jämförliga system.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Byggvarubedömningen (BVB) är i dagsläget inriktad på fastighetsbyggnadsprojekt, varför kontoret har arbetat med att klargöra bästa sätt att ta sig an frågan. För driftavtal inom belysning har ett PM tagits fram för att informera entreprenörer om att de ska använda sig av BVB. Arbetet med att säkerställa att anläggningsentreprenader uppfyller stadens krav avseende BVB kommer att följas upp under 2019.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Analys

En sund inomhusmiljö bygger på flera faktorer, varav de flesta, såsom planläggning och byggregler, ligger utanför trafikkontorets verksamhet och rådighet. Kontoret har dock arbetat under året för att vidhålla en sund utomhusmiljö, vilket i förlängningen även påverkar inomhusmiljön. Med många parallellt pågående infrastrukturprojekt i staden är buller och vibrationer ofrånkomligt. Det är därför viktigt att arbeta för att minimera temporära störningar av detta slag, samtidigt som kontinuerliga åtgärder har vidtagits för att minska det upplevda bullret vid särskilt utsatta områden, t.ex. genom fönsterbyten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bostäder i befintliga flerbostadsfastigheter som erbjudits åtgärder för att klara 30 dBA inomhus	100 %					95 %	Tas av nämnden	2018

Nämndmål:

Buller- och vibrationsstörningar inomhus från trafiken minimeras

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fönsterbyten genomförs vid särskilt utsatta områden

Analys

Buller- och vibrationsstörningar inomhus från trafiken ska minimeras. För att lyckas med detta behöver störningarna även minska utomhus och kontorets arbete med denna fråga beskrivs under nämndmål 2.2. Stadens åtgärdsprogram för buller som gäller för perioden 2014-2018 beskriver hur det uppkomna bullret ska hanteras och kontoret har t.ex. fortsatt att subventionera fönsterbyten och att utreda rekreationsområden att bullerskydda framöver. Genom fönsterbyten, eller kompletteringar av befintliga rutor med s.k. tillsatsrutor, sänks bullernivåerna och inomhusmiljön blir sundare. På sikt bedöms arbetet med att implementera Framkomlighetsstrategins principer innebära minskad biltrafik, vilket i sin tur kan minska bullerstörningarna inomhus.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Trafiknämnden har bidragit till att uppnå KF:s inriktningsmål om ett ekonomiskt hållbart Stockholm genom att helt eller delvis uppfylla underliggande nämndmål. Den växande staden innebär stora utmaningar för trafikkontoret och ekonomisk hållbarhet är en förutsättning för

att trafik- och utemiljön ska fungera både nu och i framtiden. Stadens totala investeringsutrymme är begränsat, då varje genomförd investering leder till kostnader för avskrivningar och internräntor som belastar driftbudgeten, d.v.s. utrymmet för att driva verksamhet i staden. Det begränsade utrymmet för investeringar kräver noggranna avvägningar om vad som är rätt kvalitet i varje enskilt projekt. Under 2018 har kontoret fortsatt att arbeta för förbättrad budgethållning och verksamhetsstyrning för att vidhålla en välfungerande ekonomisk förvaltning där medlen används på ett effektivt sätt för att maximera nyttan för stockholmarna, t.ex. genom att implementera projekthanteringsstrategin. En annan prioriterad fråga har varit att bli en än mer lärande organisation.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

 Uppfylls helt

Analys

Stora delar av trafikkontorets verksamhet är kunskapsintensiv och i ständig utveckling. Som verksamt i en av Europas snabbast växande storstadsregioner är det av stor vikt att kontoret ligger i framkant och är drivande i att nå innovativa lösningar på de utmaningar som staden står inför. Varje åtgärd som kontoret genomför är dessutom ett tillfälle att lära sig något genom att utvärdera effekterna. Detta lärande behöver ske på både individuell och organisatorisk nivå; kontorets medarbetare, samt förvaltningen som organisation och som en del av en nationell och internationell bransch, ska löpande bidra till kunskapsuppbyggnaden inom nämndens verksamhetsområde. Under 2018 har kontoret utvecklat detta arbete genom att mer systematiskt ta fram utvärderingsrapporter och arbeta med omvärldsbevakning. Som en del av detta har en fortsatt nära samverkan med högskolor och universitet upprätthållits.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	1					3	Tas fram av nämnden	VB 2018
Analys Kontoret har enbart mottagit en ansökan gällande praktik under året.								

Nämndmål:

Trafikkontoret är en innovativ och lärande organisation

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler utvärderingsrapporter tas fram efter att nya åtgärder prövats
- Uppdrag tillhandahålls som kan ligga till grund för uppsatser och examensarbeten

Analys

Under 2018 har arbetet med att utvärdera effekterna av genomförda åtgärder utvecklats ytterligare och fler utvärderingsrapporter har tagits fram efter att nya åtgärder prövats, t.ex. före- och efterstudier. Dessutom har fler seminarier genomförts, fler utvärderingsrapporter har översatts till engelska och ett mer tillgängligt rapportarkiv har tagits fram på stadens hemsida och intranät där utvärderingsresultat och lärdomar presenteras. Arbetet drivs vidare 2019, bl.a. genom att etablera en utvärderingsfunktion.

Systematiken i kontorets arbete med omvärldsbevakning har förbättrats och ett konstruktivt samarbete med lärosäten och forskningsinstitut har fortsatt. Kontoret förmedlar regelbundet frågeställningar och uppdrag som kan ligga till grund för uppsatser och avhandlingar och under året har uppsats bl.a. skrivits om cykelolyckor i Stockholm. Kontoret har också deltagit i det av Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) och VTI ledda programmet Mistra SAMS, ett transdisciplinärt forskningsprojekt om framtidens mobilitets- och tillgänglighetstjänster, samt i referensgrupper och med dataunderlag i flera pågående forskningsprojekt, t.ex. kring bättre trafikmodeller för cykel, självkörande fordon och utveckling av trafiksignaler. Kontoret har också bedrivit arbete inom EU-projekten Civitas Eccentric för att testa alternativa transporter och GrowSmarter för att utveckla smarta tekniklösningar, vilket är ett sätt att bidra till kunskapsuppbyggnaden inom kontorets verksamhetsområden. Vidare har kontoret deltagit i en rad olika branschmässor och forum, såsom Transportforum och Trafik- och gatudagarna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 I högre utsträckning ta fram utvärderingsrapporter i samband med att nya åtgärder genomförs, samt sprida dessa både internt och externt.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har under året utvecklat utvärderingsarbetet, t.ex. genom en modell för utvärderingsrapporter och genom fler interna seminarier för att sprida lärdomar. Vidare pågår ett arbete inom ramen för projekthanteringsstrategin med att utveckla erfarenhetsåterföringen efter genomförda investeringsprojekt. Arbetet fortsätter under 2019.			
 Öka systematiken i arbetet med omvärldsbevakning och söka samarbete med aktörer för att testa nya lösningar.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under året har kontoret ökat systematiken vad gäller omvärldsbevakning, t.ex. inom verksamheter såsom halkbekämpning, trafik hinder och skadedjursbekämpning. Kontoret har regelbundna träffar med andra städer för erfarenhetsutbyte och deltar i konferenser och andra branschforum.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

 Uppfylls helt

Analys

Ett välskött och inbjudande offentligt rum tillsammans med god framkomlighet för människor och gods är förutsättningar för ett attraktivt företagsklimat. Ett välfungerande transportsystem ger dessutom positiva effekter på stadens bostads- och arbetsmarknader, då det ger bättre matchningsmöjligheter. För individer innebär det att fler bostäder och arbetsplatser blir nåbara inom rimlig restid och för företagen ökar på så sätt utbudet av arbetskraft.

I takt med att befolkningen ökar tilltar även behovet av fler leveranser. Att dessa är effektiva,

säkra, hållbara, pålitliga och ingår som en naturlig del av stadens transportsystem är en förutsättning för en levande och attraktiv stad och kontoret har under året fortsatt att utveckla leveranstrafiken och bl.a. tagit fram en ny godsplan. Till detta ska läggas de många investeringar och reinvesteringar i gatu- och trafikmiljön som måste genomföras med minsta möjliga påverkan såväl på framkomligheten som på företagsamheten. Att kontoret förstår och tar stor hänsyn till företagarnas villkor är en förutsättning för att upprätthålla ett attraktivt företagsklimat. Det ska dessutom vara lätt för företag att komma i kontakt med, och få svar av, trafikkontoret.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Företagens nöjdhet med bemötandet	75					77	77	2018
Analys Indikatorn mäter företagens nöjdhet med bemötandet vad gäller upplåtelseärenden. Kontoret fortsätter under 2019 arbetet med bemötande- och näringslivsfrågor. Det ska vara lätt att komma i kontakt med och få svar av trafikkontoret.								
  Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	65					70	70	2018
Analys Indikatorn mäter företagens nöjdhet vid kontakter vad gäller upplåtelseärenden. Kontoret fortsätter under 2019 arbetet med bemötande- och näringslivsfrågor. Det ska vara lätt att komma i kontakt med och få svar av trafikkontoret.								

Nämndmål:

Trafikkontoret är företagsvänligt

 Uppfylles helt

Förväntat resultat

- Trafikkontoret deltar i näringslivsråd och företagarföreningar

Analys

Trafikkontorets huvudsakliga bidrag till ett attraktivt företagsklimat i Stockholm är att säkerställa en trafik- och gatumiljö av god kvalitet, vilket beskrivs under verksamhetsmålet ovan. Utöver detta har konkreta insatser genomförts för att utveckla samverkan med stadens företag, t.ex. aktivt deltagande i lokala näringslivsråd, företagarföreningar och trygghetsvandringar. Samverkan med företagsgrupper har t.ex. ägt rum inom ramen för Fokus Skärholmen, samt i arbetet med att minska illegal affischering, illegala upplåtelser, skräpdumpning m.m. Samverkan med näringslivet har dessutom varit en förutsättning för det fortsatta arbetet med bl.a. Levande Stockholm och utvecklingen av City, vilket beskrivs närmare under nämndmål 1.3, samt med att förbättra leveranstrafiken och med evenemanget ”I stan utan min bil”, vilket beskrivs närmare under nämndmål 2.2. I arbetet med att utveckla de offentliga rummen har möjligheterna till medfinansiering kontinuerligt undersökts och som exempel genomförs omdaning av Vasagatan i nära samverkan med fastighetsägare.

De verksamheter på kontoret som arbetar med myndighetsutövning, t.ex. tillståndsgivning för markupplåtelser och trafikordningsplaner, har daglig kontakt med stadens företagare och

dessas kontakter ska präglas av hög servicenivå samt korrekta och rättvisa bedömningar. Processen för handläggning av tillståndsärenden har fortsatt att utvecklas och effektiviseras, bl.a. utifrån den förstudie som beskrivs närmare under nämndmål 3.5.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i det av Stockholm Business Region AB ledda arbetet med att utveckla stadens näringslivsråd och företagarföreningar.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har under året medverkat i ett stort antal samråd och grupper som sammankallas av stadsdelsförvaltningar, fastighetsägare och polisen. De insatser som faller inom kontorets ansvarsområde åtgärdas antingen direkt eller tas med i kontorets planering för större insatser och investeringar. Kontoret har dock inte bjudits in till diskussion om utveckling av ovan nämnda forum och samrådsformer.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Trafikkontoret har i egenskap av en kommunal förvaltning en viktig samhällselig uppgift i att medverka till att sänka trösklarna till arbete för grupper som står långt från arbetsmarknaden. Under året har därför ungdomar och långtidsarbetslösa erbjudits sysselsättning med uppgift att plockstäda, felanmäla och åtgärda brister i stadsmiljön. Därigenom har fler personer getts anställning och möjlighet till utökad arbetslivserfarenhet samtidigt som kontakt med möjliga framtida arbetsgivare har etablerats. I flera upphandlingar har kontoret även inkluderat krav på att entreprenörer ska anställa människor som står långt från arbetsmarknaden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb ♀	41 st	17 st	24 st	42 st		100 st	1 000 st	VB 2018
Analys Under året har kontoret tillhandahållit 100 praktikplatser, men det är arbetsmarknadsförvaltningen som har till uppgift att fylla platserna med praktikanter. Av de som genomfört praktik erbjuds en del Stockholmsjobb. Utöver att tillhandahålla 100 platser har kontoret ingen rådighet över hur många aspiranter som i slutändan får Stockholmsjobb.								
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar ♀	53 st	26 st	27 st	80 st		100 st	500 st	VB 2018
Analys Under året har kontoret tillhandahållit 100 praktikplatser, men det är arbetsmarknadsförvaltningen som har till uppgift att fylla platserna med praktikanter. Av de som genomfört praktik erbjuds en del Stockholmsjobb. Utöver att tillhandahålla 100 platser har kontoret ingen rådighet över hur många praktiktillfällen som i slutändan genomförs.								
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	403			378		400 st	9 000 st	VB 2018
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	100			100		100 st	1 000 st	VB 2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	403 st	213 st	190 st	378 st	403	400 st	9 000 st	VB 2018

Nämndmål:

Trafikkontoret underlättar för ungdomar och långtidsarbetslösa att komma in på arbetsmarknaden

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- 100 långtidsarbetslösa anställs som stockholmsvärdar
- 400 sommararbetande ungdomar anställs

Analys

Trafikkontoret har erbjudit ungdomar och långtidsarbetslösa sysselsättning med att plockstäda runt om i staden, felanmäla och åtgärda brister i stadsmiljön. Under sommaren sysselsattes drygt 400 sommararbetande ungdomar och under året har kontoret erbjudit 100 platser för stockholmsvärdar. Det är arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg Stockholm som rekryterar och, tillsammans med City i Samverkan, arbetsleder Stockholmsvärdarna, varför det exakta antalet som anställs är utanför kontorets kontroll. Kontoret har även tagit in sommararbetare för att arbeta med omvärldsbevakning och olika inventeringsuppdrag. Studerande ungdomar har också sysselsatts på Trafik Stockholm under tider med hög belastning i syfte att öka tillgängligheten och kunna ta emot fler samtal. I flera upphandlingar har kontoret inkluderat krav på att entreprenörer ska anställa människor som står långt från arbetsmarknaden.

Kontoret har även deltagit i arbetsmarknadsåtgärder i samarbete med andra förvaltningar. I Husby har kontoret tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning även i år genomfört en satsning som gett ungdomar sysselsättning och arbetslivserfarenhet samtidigt som en trygg och välskött stadsmiljö upprätthållits. Arbetsmarknadsförvaltningens Lundaverkstad, en cykelverkstad som trafikkontoret har försett med flyttade cyklar, sysselsätter ett antal långtidsarbetslösa med att laga och sälja vidare cyklarna.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Skattebetalarnas pengar ska användas på ett effektivt och långsiktigt hållbart sätt och kontoret har fortsatt att kontinuerligt effektivisera och optimera arbetssätten, samt att ta vara på digitaliseringens möjligheter. Kontinuerliga omprövningar och prioriteringar av resursfördelningen har gjorts för att kontoret ska nå målen och nyttja resurserna så effektivt

som möjligt, både vad gäller drifts- och investeringsverksamheten. En viktig del av detta arbete är aktiv intern kontroll.

När Stockholm växer blir de avvägningar som kontoret behöver göra allt mer komplexa. Stöd i detta arbete är dels kontorets projekthanteringsstrategi som har fortsatt att implementeras under året, dels kontorets nyligen framtagna policy och handbok för verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	80,8 %			77,3 %		100 %	100 %	VB 2018
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	80,8 %			77,3 %		100 %	100 %	VB 2018
  Nämndens prognossäkerhet T2	-14 %			-14 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2018
Analys Totalt uppgår kostnaderna inom driftbudgeten till 2 286,8 mnkr. Utfallet på kostnadssidan avviker med 0,1 procent jämfört med tertialrapport 2. Totala intäkter uppgår till 1 828,4 mnkr vilket avviker med 4,5 procent jämfört med tertialrapport 2. Nettoavvikelsen är 76,0 mnkr, en avvikelse på 14,2 procent jämfört med tertialrapport 2. Främst beror avvikelsen på ökade intäkter inom parkerings- och upplåtelseverksamheten.								

Nämndmål:

Traffikkontorets ekonomi är långsiktigt hållbar och kontorets arbetssätt är effektiva

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- En prognossäkerhet på +/- 1 % i tertialrapport 2 jämfört med bokslut.
- Arbetsprocesser har effektiviserats och digitaliserats

Analys

Utvecklad ekonomisk förvaltning och verksamhetsstyrning

Kontoret har fortsatt att systematiskt genomföra kontinuerliga uppföljningar av ekonomiskt utfall och fortlöpande lämna prognos för årsutfall för både drift- och investeringsverksamheten till förvaltningsledning och nämnd. Investeringar har prioriterats i kontorets investeringsråd för att ta hänsyn till förändrade förutsättningar som t.ex. förändrade tidplaner. Inom driftverksamheten har kontoret utvecklat arbetssättet för att öka beredskapen för förändrade omständigheter, t.ex. mild/snörök vinter och ökade/minskade intäkter.

Processen för verksamhetsstyrning har under året utvecklats genom framtagande av en policy och handbok för verksamhetsplanering och -uppföljning, som beskriver att kontorets arbete med dessa frågor ska grunda sig på begreppen delaktighet, ansvar och struktur. Dokumentet är kontorets svar på stadens övergripande styrdokument i ämnet och syftar till att formalisera arbetssätten och att tydliggöra hur kontoret arbetar och varför.

Digitaliserade arbetssätt

Kontorets processer har fortsatt att löpande utvecklas och effektiviseras, med syftet att arbeta innovativt, pröva nya arbetssätt och öka digitaliseringsgraden. T.ex. har en förstudie av kontorets tillståndsverksamhet genomförts under året för att säkerställa att kontoret klarar den ökande mängd ärenden som den växande staden medför. Utifrån studiens resultat har arbetet fortsatt med att utveckla metoder, processer och system och inför 2019 ska delar av kontoret börja använda IT-systemet Qualiware för processförvaltning och -utveckling.

Digitalisering är en viktig strategisk fråga för framtiden och Stockholm ska vara världens smartaste stad år 2040. Som exempel på arbete som pågått kan nämnas allt ifrån konkreta åtgärder som utökat inköp av smarta skräpkorgar, vilket beskrivs närmare under nämndmål 1.3, samt mer långsiktigt utvecklingsarbete som att inom ramen för projektet Civitas Eccentric tillsammans med KTH se över hur en gata behöver vara utformad för att möjliggöra för autonoma bussar. Även arbete med smart belysning och smart trafikstyrning har bedrivits och fortsätter 2019.

Kontoret har under hösten genomfört ett fördjupat pilotprojekt för att vidareutveckla hanteringen av digital dokumentation och kommer under 2019 uppgradera systemstödet för detta. Trafikkontoret och exploateringskontoret har inlett ett gemensamt utvecklingsarbete för förvaltningarnas samordnade informationshantering. Ett pilotprojekt för att ta emot digital teknisk dokumentation från Slussen och Hagastaden har påbörjats och inleds med en förstudiefas.

En projekthanteringsstrategi med därtill hörande handlingsplan har tagits fram för kontoret med syftet att göra kontoret till en än mer professionell beställare och effektivisera projektverksamheten för att ge mer samhällsnytta för investerade medel. Bland årets genomförda åtgärder finns uppdatering av och utbildning i kontorets projektstyrningsmetodik Projekthandboken, utveckling av upphandlingsstrategier, samt workshops och utbildningar inom tids- och aktivitetsplanering. Under året har samtliga medarbetare introducerats till kontorets arbete med att utveckla projekthanteringen och en fördjupad utbildning till projektledare genomfördes under hösten.

Ombyggnation av Tekniska nämndhuset

Ombyggnaden av Tekniska nämndhuset har påbörjats och en av kontorets enheter evakuerades till nya lokaler i september. Det ombyggda huset kommer att innebära ett begränsat utrymme för arkivlokaler och i november påbörjades flytten av ca 350 000 ritningar och 3 200 hyllmeter handlingar till stadsarkivets nya lokaler i Liljeholmen.

Ombyggnaden av Tekniska nämndhuset har påbörjats under året.

Intern kontroll

Intern kontroll är en viktig komponent i kontorets kvalitetsarbete och det övergripande syftet är att fullmäktiges och nämndens mål och uppdrag uppnås, men också att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och enligt gällande lagar, föreskrifter, policys och riktlinjer. I den väsentlighets- och riskanalys som gjordes inför 2018 identifierades möjliga risker som kan leda till att målen inte uppfylls, eller att gällande lagar o.s.v. inte följs. Utifrån den analysen upprättades en internkontrollplan enligt stadsledningskontorets anvisningar.

Årets internkontrollgranskningar har genomförts enligt denna plan, med fokus på bl.a. fakturakontroller och myndighetsutövning. Granskningarna visar att det finns rutiner och processer som fungerar väl och där den interna kontrollen är tillräcklig, och granskningarna har resulterat i att kontorets rutiner och arbetssätt har utvecklats och den interna kontrollen stärkts. Det finns även områden där den interna kontrollen kan stärkas ytterligare. Resultatet av årets granskningar inklusive förslag på åtgärder redovisas i bilaga 8.

Ett växande Stockholm

En växande stad innebär att trafikkontoret får ansvar för fler gator, anläggningar och nya områden. De tekniska lösningar och materialval som görs när dessa byggs påverkar de framtida kostnaderna för drift och underhåll, vilket också kan påverka den effektiva livslängden eftersom dyrt underhåll behöver ställas i relation till det stora behov av underhåll som befintlig infrastruktur är i behov av och till annan verksamhet i staden. Kontoret har fortsatt att analysera hur exempelvis materialval påverkar framtida kostnader, samt att undersöka möjligheterna att utveckla en modell för bedömning av kommande drifts- och underhållskostnader för de nya gator och områden som kontoret tar över ansvaret för. Detta arbete behöver fortsätta i samverkan med exploateringskontoret och beskrivs även under nämndmål 1.4.

EU-policy

Det pågår en ständig utveckling inom EU i frågor som rör kontorets verksamhet och det är

därför viktigt att kontoret bedriver ett aktivt påverkansarbete. Med ledning av stadens övergripande EU-policy, samt riktlinjerna för trafiknämndens EU-policyarbete, har kontoret fortsatt att bevaka utvecklingen och bedriva ett aktivt påverkansarbete.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Bevaka och aktivt försöka påverka EU-policy inom nämndens verksamhetsområde med stöd av stadens övergripande EU-policy och nämndens riktlinjer för EU-policyarbete.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har under året deltagit vid Eurocities mobilitetsforum i Prag på temat "Multimodala städer: gemensam vision, flera strategier", samt medverkat vid stadens internationella nätverksträffar för att bevaka EU-policy inom nämndens verksamhetsområde. Vidare har kontoret bidragit till Eurocities yttranden, exempelvis i städers hållning i frågan om självkörande fordon.			
 Genomföra en förstudie av hur processen för handläggning av tillståndsärenden kan utvecklas för att klara den ökade mängden ärenden som den växande staden medför.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En förstudie har genomförts som beskriver hur processer och IT-stöd för kontorets arbete med handläggning av tillståndsärenden kan utvecklas. Förstudien utgjorde beslutsunderlag för vidare arbete och bl.a. beslutades det att med hjälp av IT-systemet Qualiware visualisera och utveckla handlägningsprocesserna.			
 Genomföra ett pilotprojekt avseende Slussen om hur trafikkontoret ska ta emot teknisk dokumentation, bl.a. CAD-filer, BIM/3D-modeller och geotekniska format, till respektive förvaltningsfunktion samt arkivet.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet har påbörjats i samarbete med exploateringskontoret. Konsulter har upphandlats för att genomföra en förstudie.			
 Genomföra nödvändiga anpassningar för att möta kraven i den nya dataskyddsförordningen.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under året har kontoret inventerat personuppgiftsbehandlingar, tagit fram riktlinjer och rutiner, tecknat personuppgiftsbiträdesavtal med leverantörer och utsett ett dataskyddsbud. Kontorets medarbetare har utbildats och informerats om den nya förordningen. Behov av anpassningar i kontorets system har identifierats och åtgärdats. Hanteringen av dataskyddet för personuppgiftsbehandlingar är ett fortlöpande arbete och fortsätter även framöver.			
 I samarbete med exploateringskontoret ta fram driftsnyckeltal att tillämpa i planeringsprocessen för att möjliggöra långsiktigt hållbara driftsekonomiska bedömningar samt öka förutsägbarheten i kostnaderna för framtida drift av nya områden.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet har påbörjats i samarbete med exploateringskontoret. Diskussioner pågår också inom kontoret för att tydliggöra ambitionsnivån och förväntningarna på nyckeltalen och dess användning.			
 Inom ramen för kontorets projekthanteringsstrategi genomföra utbildningar och workshops för att öka chefers och medarbetares beställarkompetens, t.ex. inom ämnen som tidsplanering, riskhantering och systematiskt miljöarbete.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet har fortgått enligt plan och flera olika presentationer, utbildningar och workshops har hållits under året. Ett nytt verktyg för riskhantering i investeringsprojekt har tagits fram och en utbildning i riskhantering kommer att genomföras i början av 2019.			
 Utveckla arbetet med kontorets projektstyrningsmetodik i Projekthandboken, dels genom att uppdatera handboken, dels genom att genomföra utbildningar.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En fördjupad utbildning i Projekthandboken genomfördes under november och december där 150 medarbetare deltog. En introducerande utbildning i projekthantering har också genomförts för alla trafikkontorets medarbetare under september och oktober. Vidare har Projekthandboken uppdaterats kontinuerligt under året och de flesta utvecklingsaktiviteterna inom ramen för projekthanteringsstrategin bidrar också till att utveckla Projekthandboken.			

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Trafiknämnden har bidragit till att uppnå KF:s inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm genom att uppfylla underliggande nämndmål. Verksamheten har fortsatt att jämställdhetsintegreras genom utbildningar och jämställdhetsanalyser i samtliga relevanta tjänsteutlåtanden. Stockholms utemiljö ska vara tillgänglig för alla och därför har arbetet med att tillgänglighetsanpassa staden fortsatt. I den snabbt växande staden är det viktigt att involvera stockholmarna och etablera former för att kunna göra sin röst hörd, dels för att skapa delaktighet och förankring och dels för att kunna fatta allsidigt avvägda beslut. Arbetet med medborgardialog har därför utvecklats ytterligare under året, t.ex. i samband med det lokala utvecklingsarbetet. Vidare har det strategiska organisationsutvecklingen fortsatt, t.ex. genom samarbetsförmågeträning och chefscoachning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Det finns många kopplingar mellan trafikkontorets verksamhet och de jämställdhetspolitiska målen. Hur verksamheten bedrivs och vilka beslut som fattas påverkar förutsättningarna för hur män och kvinnor lever sina liv. Statistik visar att det finns skillnader mellan könen, exempelvis vad gäller vanor och värderingar. Kontoret har därför fortsatt att arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv för att säkerställa att inte något av könen systematiskt missgynnas av verksamheten och ett viktigt verktyg i detta arbete är att inkludera jämställdhetsanalyser i samtliga relevanta tjänsteutlåtanden. Arbetet har bedrivits utifrån stadens Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %			27,78 %		100 %	100 %	VB 2018

Nämndmål:

Jämställdhetsperspektivet genomsyrar kontorets verksamhet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Samtliga relevanta tjänsteutlåtanden innehåller en jämställdhetsanalys

Analys

Jämställdhetsintegrering

Arbetet med jämställdhet är integrerat som en naturlig del av kontorets verksamhet och bedrivs systematiskt och planmässigt utifrån intentionerna i Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022. Under 2017 höjdes jämställdhetskompentensen hos kontorets medarbetare och under våren 2018 genomfördes en kompletterande utbildningsinsats. Kontoret har etablerat rutiner för jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden och samtliga relevanta tjänsteutlåtanden har under året innehållit en sådan analys, bl.a. för att synliggöra effekten av nämndens resursfördelning utifrån kön. För att genomföra dessa analyser har kunskap behövt inhämtas, strukturer granskas och diskussioner föras nära verksamheten och kontoret ser dessa analyser som motorn i det fortsatta arbetet med jämställdhetsintegrering.

Utöver att alltid ha med jämställdhetsperspektivet i kontorets arbete, har även konkreta insatser genomförts, t.ex. fortsatt förbättring av vinterväghållningen för stadens gångtrafikanter för att få en mer jämställd snöröjning och detta beskrivs närmare under nämndmål 1.3. De lokala utvecklingsprojekt som beskrivs närmare under nämndmål 4.7 beaktar genus- och barnperspektiven med syftet att skapa miljöer som är välkomnande för människor av alla kön och åldrar.

Trafikkontoret har fortsatt att mäta och analysera statistik som relaterar till individer uppdelat efter kön och en analys av jämställdhet i transportsystemet återfinns under nämndmål 2.2. Vidare har kontoret arbetat med att säkerställa att diskriminering inte förekommer i arbetet med myndighetsutövning, t.ex. vid utfärdande av parkeringstillstånd för rörelsehindrade.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Trafikkontoret ska vara en attraktiv, jämställd och intressant arbetsgivare med goda villkor, systematiskt lärande och bra utvecklingsmöjligheter. För att säkerställa detta har ett aktivt och strategiskt HR-arbete bedrivits, som också syftat till att säkra kompetensförsörjning och kunskapsöverföring för att kontorets uppdrag ska kunna fullgöras, både nu och i framtiden. Arbetet baseras på stadens personalpolicy och är en naturlig fortsättning på kontorets tidigare insatser för att skapa gemensam förståelse kring begreppen bemötande, avvägning och leverans.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79	76	81	75		81	81	2018
Analys Aktivt Medskapandeindex (AMI) har ökat från 75 (2017) till 79 (2018) och samtliga delindex som mäts, motivation, ledarskap och styrning, har ökat. "Styra mot gemensamma mål" och "Samarbete med andra" är de förbättringsområden som lyfts fram i enkäten och kontoret har under året arbetat med dessa frågor inom ramen för den strategiska organisationsutvecklingen (strategiskt HR-arbete och projekthanteringsstrategin). T.ex. har samtliga medarbetare deltagit i aktiviteter med syfte att								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
utveckla samarbetsförmågan och öka tydligheten i projektledarrollen, något som kontoret beviljades centrala kompetensutvecklingsmedel för. Mot bakgrund av dessa pågående initiativ görs bedömningen att kontoret är väl förberett inför det fortsatta arbetet för att höja kontorets AMI ytterligare.								
  Index Bra arbetsgivare	85			87		84	84	2018
								
  Sjukfrånvaro	2,5 %	1,4 %	3,6 %	3,4 %		4 %	tas fram av nämnden	VB 2018
								
  Sjukfrånvaro dag 1-14	1,1 %	1 %	1,2 %	1 %		1,2 %	tas fram av nämnden	VB 2018
								

Nämndmål:

Trafikkontoret är en attraktiv arbetsgivare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Kontorets sjukfrånvaro minskar
- Kontorets Aktivt Medskapandeindex (AMI) ökar
- Kontorets handlingsplan för det strategiska HR-arbetet implementeras enligt plan.

Analys

Trafikkontoret som arbetsgivare

Med en tydlig koppling till stadens personalpolicy har trafikkontorets strategiska HR-arbete konkretiserats i en strategi som tar sikte på år 2022. En handlingsplan har tagits fram och den första etappen 2017-2018 har implementerats enligt plan och handlat om att utveckla samarbetsförmågan och skapa en gemensam plattform för grupputveckling. Under året har feedbackträning på individnivå genomförts med alla anställda och samtliga chefer har getts möjlighet till chefscoaching. Arbetet bedrivs tillsammans med implementeringen av kontorets projekthanteringsstrategi under paraplyet strategisk organisationsutveckling. Kontorets AMI ökade dessutom med fyra punkter jämfört med 2017.

Fullsatt föreläsning om feedback i Tekniska nämndhusets hörsal.

Samtliga nämnder ska i verksamhetsberättelsen redogöra för hur de arbetat med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagens förändring från 1 januari 2017. Frihet från diskriminering är centralt för kontorets personalpolitik och nolltolerans råder mot kränkande särbehandling och trakasserier. Under 2018 har kontoret utvecklat arbetet med att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter på arbetsplatsen. Handlingsplaner utifrån diskrimineringsgrunderna har tagits fram på enhetsnivå, samverkan har skett på arbetsplatsträffar och i samverkansgrupper, och extrafrågor om diskriminering inkluderades i medarbetarenkäten. Även kompetenssatsningar har genomförts, t.ex. i kompetensbaserad rekrytering för chefer, och arbetsannonser har utformats på så sätt att ingen känner sig exkluderad. Inga diskrimineringsärenden har rapporterats under året.

Jämställdhetsprincipen är central och kvinnor och män ska ha samma möjligheter och förutsättningar på arbetsplatsen. Kunskaperna om jämställdhet har fördjupats hos medarbetare och chefer, både vad gäller det interna och externa perspektivet och det sistnämnda beskrivs särskilt under nämndmål 4.1. Det interna perspektivet är nära kopplat till det strategiska HR-arbete som beskrivs ovan, men riktade insatser inom jämställdhet och bemötande genomförs också, t.ex. utbildningsinsatser.

Kompetensförsörjning

Kontoret har fortsatt arbetet med att säkra kompetensförsörjningen och utveckla kunskapsöverföringen med inriktningen att gå från hög men snäv specialistkompetens mot ökad generalist- och projektledarkompetens. Utbildningar för att öka kompetensen inom projektrelaterat arbete har hållits inom ramen för kontorets projekthanteringsstrategi och beskrivs närmare under nämndmål 3.5. Den övergripande kompetensförsörjningsplanen har

reviderats med hjälp av synpunkter och förbättringsförslag från både chefer och medarbetare via enkät och workshop. Verksamheternas kompetensplaneringsbehov följs även upp i avdelningsledningsgrupper där behov inom respektive verksamhet fångas upp. Det pilotprojekt som påbörjades 2017 med enhetsvisa kompetensanalyser har fortsatt. Verket som används, ”Rätt kompetens”, bygger på att medarbetare är delaktiga i analysen och utgår ifrån att uppmärksamma de uppgifter och kompetenser som är mest väsentliga samt de som kommer att förändras. Under året har även ett förslag tagits fram på hur frågorna gällande kompetensförsörjning ska samordnas utifrån en bred delaktighet från kontorets medarbetare. De utvecklingsinsatser som beskrivs ovan, t.ex. samarbetsförmågeträning och utbildning i projekthantering, syftar också till att öka kontorets möjligheter att attrahera och behålla kompetens och är ett led i en långsiktig satsning för att stärka kontorets effektivitet och varumärke.

För att marknadsföra trafikkontoret som arbetsgivare har kontoret deltagit på arbetsmarknadsmässor, tagit emot exjobbsarbeten från universitet, deltagit i stadens traineeprogram och tillsammans med övriga tekniska förvaltningar drivit en LinkedIn-sida. Tillsammans med andra tekniska förvaltningar bjöd kontoret in studenter från KTH till ett välbesökt plan- och byggmingel i Tekniska nämndhuset, i år med ett särskilt fokus på hur staden utvecklas utifrån hållbarhet och jämställdhet, samt ur ett socialt och miljöperspektiv. Vidare har förvaltningarna fortsatt att tillsammans driva TN Akademin, ett program som riktar sig till specialister, projektledare och nyckelpersoner på kontoret, och fokuserar på personlig utveckling och att skapa goda ambassadörer för verksamheten.

Redovisning av Kompetensutvecklingssatsningen

Kontoret beviljades ca 2 mnkr för två olika kompetensutvecklingsinsatser under 2018, varav den ena handlar om chefs- och ledarskapsutveckling för en effektivare projekthantering. Samtliga medarbetare på kontoret har deltagit i aktiviteter för att utveckla samarbetsförmågan och tydligheten i respektive roll. Alla medarbetare har fått ta del av inspirationsföreläsningar om feedback och genomfört feedbackträning med övningsmoment. Kontoret har också för andra året i rad mätt grupputvecklingsmognad med GDQ-verktyget. Effekten av kontorets satsningar är bl.a. att andelen grupper som uppnått en högre grupputvecklingsmognad, effektivitet och arbetstillfredsställelse har ökat från 29 % till 57 %. Arbetet har även innefattat chefs- och ledarutveckling och alla enhetschefer har erbjudits individuell coaching. Effekterna av detta kommer att följas upp med stöd av medarbetarundersökningen i början av 2019. Som ett resultat av insatsen har en kunskapsgrund och plattform för mer effektivt samarbete skapats med direkt koppling till projekthantering. Kontoret kan utifrån genomförda insatser fortsätta satsningarna på systematisk verksamhets- och organisationsutveckling för att bidra till att uppnå stadens övergripande mål.

Den andra kompetensutvecklingssatsningen som beviljades medel var för diplomutbildningar i hbtq och normkritik och tre enheter har genomfört den under året. Som ett resultat av satsningen har medarbetare fått fördjupad kunskap och bättre verktyg för att utifrån ett normkritiskt förhållningssätt skapa en öppen och inkluderande miljö för både medarbetare och medborgare.

En god arbetsmiljö

Kontorets arbetsmiljö har fortsatt att följas upp och utvecklas i samverkan med fackliga organisationer och både chefer och skyddsombud har löpande utbildats i arbetsmiljöfrågor.

Med utgångspunkt i den undersökning som gjordes 2017 i samarbete med företagshälsovården har kontoret arbetat vidare med att utveckla stödet och informationen när det gäller uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Medarbetarnas medverkan i arbetet med arbetsmiljöfrågor ingår som en naturlig del i enheternas arbetsplatsträffar, där medarbetarna bidrar till en god arbetsmiljö genom att påtala risker och ge förslag till åtgärder. Både erfarna och nya chefer har erbjudits arbetsmiljöutbildning. Vidare har rutinerna för arbetsmiljöarbetet gällande den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön, samt för brandskyddet uppdaterats under året.

För att sänka sjukfrånvaron har kontoret bl.a. arbetat med tidiga insatser, utbildning och information till kontorets chefer, samt dialog om hälsa och arbetsbelastning i samband med medarbetarsamtalet. Kontorets sjukfrånvaro har minskat under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Slutföra den första etappen i handlingsplanen kopplad till kontorets strategiska HR-arbete: "Samarbetsförmåga".	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet har slutförts enligt plan, bl.a. genom feedbackträning på individnivå med alla anställda och chefscoachning.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Principen om alla människors lika värde och rätt är en grundpelare i trafikkontorets arbete. Stadens utemiljö ska inte vara diskriminerande, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. För att säkerställa en hög medvetenhet om dessa frågor är en löpande diskussion om mänskliga rättigheter och vad dessa innebär för kontorets verksamhet en nödvändighet. Kontorets arbete med dessa frågor har bedrivits utifrån stadens Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022.

Nämndmål:

Alla människors lika rätt är en självklar del av kontorets verksamhet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- En plan tas fram för hur regelmässiga granskningar av kontorets myndighetsutövning ska utformas, för att säkerställa likabehandling

Analys

Arbetet med att säkerställa alla människors lika rätt hanteras som en integrerad del av trafikkontorets verksamhet. Som exempel på områden där arbete bedrivits kan nämnas

säkerställandet av en rättvis resursfördelning mellan kvinnor och män, vilket beskrivs närmare under nämndmål 4.1, och arbetet med att säkerställa att stadens utemiljö är tillgänglig för alla, inklusive personer med funktionsnedsättning, vilket beskrivs närmare under nämndmål 4.6. En intern informationsinsats har under året genomförts kring myndighetsutövning med fokus på demokrati och likabehandling och under hösten togs en plan fram för hur regelmässiga granskningar kan utformas för att säkerställa att diskriminering inte förekommer inom kontorets myndighetsutövning. Planen beskriver bl.a. att kontorets internrevisor ska göra regelbundna interna stickprov av myndighetsutövningen, utöver de granskningar som görs av stadens revisorer. Under 2018 har även en ny tjänst inrättats, sakkunnig inom upplåtelser, som bl.a. syftar till att främja enhetlig handläggning och likabehandling.

När kontoret kommunicerar med stockholmarna används inkluderande bilder som speglar samhällets sammansättning av individer. Kontoret har fortsatt att lägga sig vinn om att det offentliga rummet upplevs som inkluderande för alla, något som är en vägledande princip vid planering och utförande av såväl drift och underhåll som vid investeringsprojekt. En viktig aspekt i detta är att motverka otrygghet. Studier visar att kvinnor i högre utsträckning än män anpassar sitt beteende utifrån upplevelser av otrygghet, varför motverkandet av otrygghet i stadens offentliga miljöer är en förutsättning för att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att röra sig fritt i staden. Detta har t.ex. skett genom fortsatt utveckling av stadens belysning, god planering av gång- och cykelvägar och utformning av grönområden på så vis att alla grupper i samhället kan känna sig trygga att nyttja dem.

Under 2018 har arbetet med trygghetsvandringar utvecklats genom att kontoret verkat för att såväl ett hbtq-perspektiv, som barn- och jämställdhetsperspektiv används för att säkerställa att de offentliga rummen är trygga för alla och inte uppfattas som diskriminerande. Vidare har flera av kontorets enheter gått stadens diplomutbildning för hbtq-kompetent och normmedvetet bemötande.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ta fram en plan för hur regelmässiga granskningar av kontorets myndighetsutövning ska utformas, för att säkerställa likabehandling.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En plan har tagits fram, som bl.a. beskriver att kontorets internrevisor kommer att göra regelbundna interna stickprov av myndighetsutövningen, utöver de granskningar som görs av stadens revisorer. Under året har trafikingenjörernas myndighetsutövning gällande inspektioner av följsamheten av TA-planerna granskats särskilt. Vidare har en ny roll inrättats som bl.a. syftar till att främja enhetlig handläggning av upplåtelseärenden.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Analys

Barns rättigheter ska värnas och barnperspektivet genomsyra kontorets verksamhet. Barn och unga har rätt att vistas i trygga och kreativa miljöer som är utformade utifrån deras behov och kontoret har tagit fram rutiner för barns delaktighet och inflytande. Det innebär att barns och ungdomars behov kartläggs och prioriteras, t.ex. vid investeringar och ombyggnationer. I

arbetet med trafikmiljön runt skolor läggs särskilt stor vikt vid barns och ungdomars delaktighet och perspektiv, både vad gäller skolvägar och fria ytor i närheten av skolorna. Arbetet har bedrivits utifrån stadens Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018-2022.

Nämndmål:

Barnens perspektiv genomsyrar kontorets verksamhet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Rutiner för barnkonsekvensanalyser, barnchecklistor och arbetet med barns delaktighet och inflytande har implementerats och är kända i organisationen

Analys

Trafikkontoret har fortsatt arbetet med att inhämta synpunkter från alla grupper i samhället, vilket innebär att barns och ungas behov uppmärksammas vad gäller de miljöer där barn vistas, t.ex. vid skolor, bostäder och parker. Ett konkret exempel är utvecklingen vid Farsta strandbad där ungdomars upplevelser och önskemål stått i centrum för utvecklingen. Genom kontakter med skolor har barn uppmanats att lämna synpunkter på sin närmiljö via ”Tyck till” och i enlighet med stadens program för barnets rättigheter och inflytande har kontoret tagit fram rutiner för barns delaktighet och inflytande. I dessa framgår att kontoret ska fortsätta ha ett dialogbaserat arbetssätt och involvera barn och unga i arbetet för att säkerställa att deras perspektiv beaktas vid analyser av platser och föreslagna åtgärder, t.ex. genom gåturer och workshops. Rutiner för barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor har också tagits fram och det fortsatta arbetet med dessa frågor sker delvis inom ramen för den förvaltningsövergripande gruppen ”Staden i ögonhöjd”. Förberedelsearbete har pågått inför en utställning i Stockholmsrummet där kontoret kommer att presentera goda exempel för att involvera barn och unga i stadens utveckling.

Utöver att alltid ha med barnperspektivet i kontorets arbete, har även konkreta projekt genomförts som riktar sig till barn, t.ex. arbetet med att genom fysiska åtgärder minska bullernivåerna vid förskolor. ”Plan för säkra och trygga skolvägar” beskrivs i huvudsak under nämndmål 2.2 och i detta arbete är barnens upplevelser i centrum, vilket bl.a. säkerställs genom fysiska möten och webbenkäter för respektive skola. Inom ramen för detta arbete har kontoret även tagit fram filmserien ”Cykla mera”, som syftar till att inspirera barn att cykla mer och cykla säkert. Barnen har varit en viktig inspirationskälla under framtagandet av filmerna och bidragit med sitt perspektiv. Vidare har parkeringsövervakning utanför skolor prioriterats för att trafikfarliga placeringar ska undvikas. Kontoret har fortsatt att göra besök på mellanstadieskolor för att informera om elsäkerhet, samt tillsammans med idrottsförvaltningen och Sthlm Bike arrangerat cykelskolor där förskoleklasser får lära sig hur de cyklar trafiksäkert. Kontoret har även deltagit i en hållbarhetssatsning för unga i Stockholm där workshops om hållbara transporter anordnats där unga fått möjlighet att påverka och bidra till ett hållbart Stockholm.

De lokala utvecklingsprojekt som beskrivs närmare under nämndmål 4.7 beaktar både genus- och barnperspektiven med syftet att skapa miljöer som är välkomnande för såväl kvinnor som

män, flickor som pojkar. Barnperspektivet är också viktigt i samband med de trygghetsvandringar som kontoret deltagit i tillsammans med stadsdelsförvaltningarna, samt i arbetet med att säkra framkomligheten och trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter i samband med t.ex. vägarbeten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Trafikkontoret spelar en viktig roll i att säkerställa att stadens utemiljö är tillgänglig för alla. Det faller t.ex. på kontoret att följa upp att villkor för upplåtelser följs, bevaka att platser är tillgängliga under gatuarbeten samt att på ett systematiskt sätt ta bort enkelt avhjälpta hinder. Målet är att alla invånare ska kunna delta på lika villkor och vägledning i arbetet är stadens nya program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning som gäller fr.o.m. 2018.

Nämndmål:

Stockholms utemiljö är tillgänglig för alla

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Stockholms utemiljö tillgänglighetsanpassas
- Insiktsutbildningar genomförs

Analys

Alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms stads inne- och utemiljö och kontoret har under året fortsatt arbetet med att åtgärda brister inom nämndens ansvarsområde som omfattas av plan- och bygglagen samt Boverkets föreskrifter om enkelt avhjälpta hinder. Kontoret har tillgänglighetsanpassat stadens utemiljö genom att systematiskt åtgärda befintliga brister och förebygga nya tillgänglighetsbrister, t.ex. genom nya sittplatser, tillgänglighetsanpassning av övergångsställen och kantstenshöjningar vid busshållplatser. Tillgänglighetsperspektivet är integrerat som en naturlig del av kontorets löpande verksamhet, vilket innebär att utöver rena tillgänglighetsåtgärder, passar kontoret regelmässigt på att tillgänglighetsanpassa stadsmiljön i samband med att andra åtgärder utförs i gaturummet.

Kontoret har löpande följt upp att villkoren för givna upplåtelser, t.ex. för uteserveringar, följts och att upplåtna ytor inte begränsat tillgängligheten utomhus. Vidare har inspektörer anställts för att förbättra kontrollen ytterligare. Polisen och SKL har fört en dialog kring ändringar i ordningslagen som skulle ge kommunerna bättre verktyg att öka regelefterlevnaden. Kontoret har följt denna dialog, vilket även beskrivs under nämndmål 1.3. Som en del av konceptet Levande Stockholm, som också beskrivs närmare under nämndmål 1.3, finns möjlighet att tillfälligt upplåta parkeringsplatser för uteserveringar, något som även är positivt för tillgängligheten då trottoarerna blir friare.

Utvecklingen av stadens snöröjning beskrivs närmare under nämndmål 1.3 och har inneburit en prioritering av framkomligheten på stadens gångbanor. Tillsammans med kontorets vinterväghållningsentreprenörer har diskussioner förts om hur stadsmiljön bör utformas för att säkerställa en effektiv drift med god framkomlighet och hög tillgänglighet. Kontoret har även verkat för att de entreprenörer som utför arbeten i gaturummet systematiskt arbetar med egenkontroll för att säkerställa efterlevnaden av givna tillstånd för att bibehålla god framkomlighet och tillgänglighet.

Rutinerna för att övervaka och ta bort övergivna cyklar är en del av kontorets löpande verksamhet och under året har drygt 2 500 cyklar flyttats. För att öka förståelsen för situationen i stadens utemiljö för personer med funktionsnedsättning har kontoret under året genomfört två insiktsutbildningar dit även kontorets entreprenörer bjudits in. Vidare har medarbetare på kontoret fört diskussioner med stadens funktionshindersombudsman och deltagit vid stadens presentation av det nya tillgänglighetsprogrammet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Bevaka att platser är tillgängliga och framkomliga under och efter gatuarbeten.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet har bedrivits löpande, bl.a. genom platskontroller inom gatuinspektionsverksamheten och efterkontroller när arbeten är utförda.			
 Fortsätta förebygga att nya tillgänglighetsbrister uppkommer och arbeta vidare med att åtgärda redan befintliga tillgänglighetsbrister enligt kontorets åtgärdsstrategi för enkelt avhjälpna hinder.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har fortsatt att förebygga och åtgärda tillgänglighetsbrister och ett genomförandebeslut för årets åtgärder på 15 mnkr antogs av nämnden i februari. Vidare har åtgärder löpande genomförts inom drifts- och underhållsverksamheten för att förbättra tillgängligheten, t.ex. genom kontrastmarkeringar i trappor.			
 Genomföra insiktsutbildningar för medarbetare och entreprenörer.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En insiktsutbildning för kontorets medarbetare anordnades under våren och en för kontorets entreprenörer under hösten.			
 Övervaka och ta bort övergivna och felparkerade cyklar.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys De rutiner för övergivna och felparkerade cyklar som togs fram förra året är permanentade och är nu en del av den löpande verksamheten. Under året har drygt 2 500 cyklar flyttats.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Analys

Trafikkontorets verksamhet har en direkt påverkan på stockholmarnas vardag och väcker stort engagemang. Kontoret har fortsatt att utveckla formerna för att säkerställa invånarnas inflytande över sin trafik- och utemiljö, bl.a. inom ramen för det lokala utvecklingsarbetet, där trygghets- och attraktivitetsskapande åtgärder genomförts med fokus på ytterstadens stadsdelar.

Alla medarbetare är viktiga ambassadörer för trafikkontoret och för Stockholms stad. Arbetet

med att göra kontoret mer tillgängligt och att i större utsträckning ta tillvara på inkomna synpunkter och idéer har drivits vidare under året, t.ex. genom att förbereda etablerandet av ett servicecenter. Tyck till är det huvudsakliga verktyget och den naturliga vägen in till kontoret. Servicenivån ska vara hög, oavsett om kontakten med invånare och företag sker via personliga möten, telefon, mobilapp eller på något annat sätt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö	24 %	24 %	24 %	21 %		25 %	25	2018
Analys Andelen stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö har ökat från 21 % till 24 %.								

Nämndmål:

Stockholmarna har inflytande över trafik- och utemiljön

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andelen inkomna synpunkter via appen ”Tyck till” ökar
- Svarstiden för inkomna synpunkter minskar.
- Åtgärder i enlighet med de lokala utvecklingsprogrammen genomförs med tydligt fokus på de sju prioriterade stadsdelarna.

Analys

Lokalt utvecklingsarbete

Kommunfullmäktige har antagit riktlinjer för att stärka det lokalt baserade utvecklingsarbetet i staden och stadsdelsförvaltningarna har tagit fram lokala utvecklingsprogram som har utgjort utgångspunkter för trafikkontorets insatser i form av trygghets- och attraktivitetsskapande projekt. Studier visar att kvinnor i högre grad än män anpassar sitt beteende utifrån upplevelser av otrygghet. Ur ett jämställdhetsperspektiv är därför trygghetsskapande åtgärder positiva, då de ger kvinnor samma förutsättningar att röra sig i stadens offentliga rum som män, men utgör även exempel på god planering som gynnar alla grupper i samhället.

Nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna har varit en förutsättning för att lyckas och samarbetet har bedrivits med lyhördhet och tydlighet. Även samarbetet med ytterstadscentrumens företags- och föreningsliv har utvecklats genom medverkan i en rad olika samarbetsforum. En viktig angränsande fråga har varit att fortsätta stärka lokala centra runt om i staden och som exempel har arbete bedrivits med att stärka centrumen i Östberga, Husby, Tensta, Rinkeby, Hjulsta, Bromsten, Dalen, Hässelby, Skärholmen, Bredäng och Skarpnäck. I kontorets arbete med Grönare Stockholm har de strategiska samband som pekas ut i den nya översiktsplanen getts särskild vikt vid prioriteringen av projekt för att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra och med omgivande kommuner.

Stockholmarna tycker till

Utvecklingen av stadens offentliga platser väcker stort engagemang hos stockholmarna och kontoret behöver vara tillgängligt och lyssna till åsikter och upplevelser för att nå allsidigt avvägda beslut om hur staden ska utvecklas. Arbetet med medborgardialog har skett i samverkan med andra förvaltningar, men även på egen hand, t.ex. i arbetet med säkra skolvägar där barns och ungdomars behov och upplevelser utgjort utgångspunkt. Det lokala utvecklingsarbetet och åtgärder som utförs efter inkomna synpunkter genom Tyck till är andra exempel på hur stockholmarna har inflytande över kontorets prioriteringar.

Trafikkontoret har under 2018 mottagit drygt 115 000 synpunkter och Tyck till via mobilapp och webb har fortsatt att utvecklas. En funktion för återkoppling på felanmälningar har introducerats för att öka servicenivån och med hjälp av en kartfunktion kan stockholmarna följa sina och andras ärenden. Under året har både svarstiderna och andelen obesvarade synpunkter minskat, vilket beskrivs närmare under rubriken "Kvalitetsarbete". Tyck till har marknadsförts under året, särskilt i ytterstaden och med fokus på trygghet, och andelen inkomna synpunkter via appen ökar. Inkomna synpunkter utgör ett värdefullt kunskapsunderlag att nyttja i planeringen av stadens offentliga rum. Det kan både handla om enskilda förbättringsförslag för specifika platser runt om i staden, och om att analysera synpunkterna i aggregerad form för att kartlägga vilka frågor som engagerar stockholmarna och hitta trender. För att realisera den fulla potentialen i detta kunskapsunderlag har ett utvecklingsarbete inletts för att systematisera rutinerna för hur synpunkterna tillvaratas i kommande projekt. En del i detta arbete är den omorganisation som förberetts under året inför etablerandet av ett servicecenter under 2019.

Exempel från årets kampanj för att marknadsföra Tyck till.

Proaktiv kommunikation

Det proaktiva kommunikationsarbetet har fortsatt för att säkerställa bra information om kontorets satsningar inför, under och efter att de genomförs. Fler pressaktiviteter har

genomförts där media bjudits in för att få information om kontorets verksamhet, vilket ger kontoret chansen att berätta om de satsningar och initiativ som genomförs. Ibland är det rena presskonferenser och ibland är pressaktiviteten kopplad till ett startskott eller en invigning. Sociala medier är också ett viktigt verktyg i detta arbete, då de möjliggör att möta stockholmarna där de befinner sig. Kontorets Facebook-sida om gång och cykel har drivits vidare och utgör ett värdefullt verktyg för att proaktivt kommunicera med stockholmarna och bjuda in till dialog.

Ett exempel på proaktiv kommunikation är det symboliska startskott för omdaning av Vasagatan som avfyrades i augusti.

Enligt stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska alla kunna få information och kommunicera utifrån sina förutsättningar. Rutiner för hur personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av och förstå kontorets information har därför gjorts kända för kontorets medarbetare. Fler informationstexter skrivs i klarspråk och filmer och piktogram används i högre utsträckning för att kunna nå fler stockholmare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i stadsdelsnämndernas arbete med att genomföra projekt med medborgarbudget.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har medverkat med insatser i stadsdelsförvaltningars projekt som finansieras via medborgarbudget.			
 Tydligt prioritera och genomföra åtgärder i enlighet med stadsdelsförvaltningarnas lokala utvecklingsprogram, med prioritet för de sju prioriterade stadsdelarna.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kontoret har aktivt medverkat i arbetet med att genomföra de lokala utvecklingsprogrammen och har disponerat särskilda investeringsmedel för upprustning av platser som stadsdelsförvaltningarna pekat ut. Under året har kontoret även deltagit i ett stort antal samråd och grupper som sammankallas av stadsdelsförvaltningar, fastighetsägare och polis, samt i trygghetsvandringar.			
 Utveckla arbetet med att handlägga synpunkter som inkommer via "Tyck till", samt hitta former för att i ännu högre utsträckning ta tillvara på inkomna synpunkter i kontorets fortsatta verksamhet.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kontoret har bedrivit ett utvecklingsarbete för att förbättra och effektivisera handläggningen av inkomna synpunkter och utveckla den fortsatta hanteringen av stockholmarnas idéer och förslag för att ge dem genomslag i verksamheten. En organisationsförändring planeras till 2019 för att ytterligare förbättra detta arbete.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Trafikkontoret upphandlar årligen för drygt två miljarder kronor. Under året har kontoret fortsatt att optimera upphandlingarna, utveckla formerna för upphandlingarna och stärka erfarenhetsutbytet med marknadens aktörer. Genom att dessutom ställa miljömässiga krav vid upphandlingar kan kontoret minska stadens egen miljöpåverkan och ge signaler till marknaden om att styra mot mer hållbar produktion och handel.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	92 %					90 %	Tas fram av nämnden	VB 2018
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	85 %			83 %		85 %	85%	2018
Analys För 94 av 111 upphandlade avtal har en plan för systematisk uppföljning tagits fram. Detta blir 85 %, vilket motsvarar årsmålet.								

Nämndmål:

Upphandlingar genomförs innovativt, hållbart och kvalitetssäkrat

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Upphandlingsarbetet utvecklas
- Riktlinjer har tagits fram för systematisk uppföljning av avtal
- Kontrollplan för uppföljning av entreprenörers arbete har implementerats.

Analys

Under året har kontoret arbetat med att utveckla upphandlingsverksamheten och stadens program för upphandling och inköp samt tillhörande tillämpningsanvisningar har utgjort bas för arbetet. Verksamheten har förstärkts med ytterligare personal och fått en tydligare organisatorisk struktur. Inom ramen för projekthanteringsstrategin har kontorets upphandlingsstrategier utvecklats, vilket har innefattat uppdatering av riktlinjer för

upphandling, framtagande av riktlinjer och mall för systematisk avtalsuppföljning, och åtgärder för att åstadkomma en strukturerad samverkan med leverantörer och entreprenörer. Exempel på det sistnämnda är den gemensamma utvecklingen av metoder och maskiner för snöröjning, och omdaning av Vasagatan som sker i samverkan med fastighetsägare. Flera projekt har genomförts som totalentreprenader, t.ex. vid Gubbängsmotet och Flatenvägen, där entreprenörer både projekterat och byggt själva, vilket skapat förutsättningar för snabbare projektgenomförande. Dessa projekt ska nu utvärderas.

Tillsammans med Trafikverket, Göteborgs stad och Malmö stad har nya gemensamma miljökrav vid upphandling tagits fram som nu tillämpas regelmässigt och som bl.a. innehåller krav på en viss andel fossilfria bränslen. På sikt är ambitionen att fasa ut fossila bränslen i upphandlingar av transporter, entreprenader och arbetsmaskiner. Det är viktigt att löpande kontrollera att upphandlade avtal följs och dessa kontroller har genomförts systematiskt. En mall för uppföljning av entreprenörers driftsinsatser har tagits fram och riktlinjer för systematisk uppföljning av avtal har implementerats.

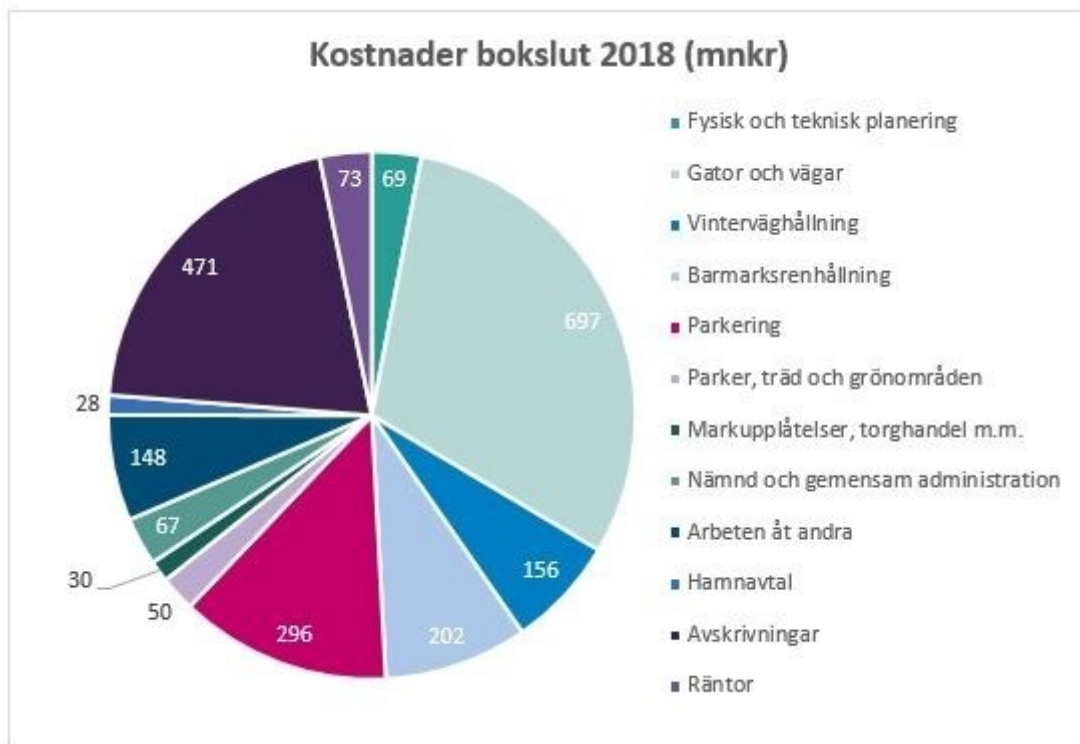
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Implementera en väl fungerande gatudatabas som ger underlag för bättre planering och upphandling av drift och underhåll av stadens anläggningar genom att genomföra projektet Gatudata.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett projektdirektiv har tagits fram och genomförandeprojektet pågår nu. Systemet förväntas kunna tas i drift under 2019.			
 Implementera kontrollplan för uppföljning av entreprenörers driftsinsatser.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En mall för uppföljning av entreprenörers driftsinsatser har tagits fram och en resurs anlitats för att stärka arbetet med kontroller.			
 Implementera riktlinjer för systematisk uppföljning av avtal.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Riktlinjer för systematisk uppföljning av entreprenadavtal har arbetats in i kontorets projekthandbok. Uppföljningen sker genom löpande kontroll av fakturor, byggmöten enligt byggbranschens administrativa föreskrifter och slutbesiktningsrapporter av utförda entreprenader.			
 Inom ramen för projekthanteringsstrategin utveckla kontorets upphandlingsstrategier, bl.a. för att uppnå strukturerad samverkan med leverantörer och entreprenörer.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En ny processbeskrivning med tydliggjorda ansvarsfördelningar för upphandling i investeringsprojekt har tagits fram. Både Projekthandboken (kontorets projektstyrningsmetodik) och Upphandlingshandboken (kontorets upphandlingsmetodik) kommer att uppdateras med nya beskrivningar, riktlinjer och mallar.			
 Se över kontorets rutiner utifrån stadens nya program för upphandling och inköp i enlighet med stadens tillämpningsanvisning.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En översyn har påbörjats inom ramen för kontorets arbete projekthanteringsstrategin.			

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

För driftverksamheten redovisar trafikkontoret kostnader om 2 286,8 mnkr (justerad budget:

2 263,7 mnkr) och intäkter om 1 828,4 mnkr (justerad budget: 1 696,3 mnkr), vilket ger ett netto om 458,4 mnkr (justerad budget: 567,4 mnkr). Kontoret redovisar således ett nettoöverskott om 109,0 mnkr. Nedanstående cirkeldiagram visar resultatet fördelat per verksamhet.

Jämfört med justerad budget redovisar trafikkontoret ökade kostnader, inklusive kapitaltjänstkostnader, om 23,1 mnkr och ökade intäkter om 132,1 mnkr. Det ger ett nettoöverskott om 109,0 mnkr jämfört med justerad budget. Förändringen beror främst på ökade intäkter för upplåtelser 33,9 mnkr, parkeringsverksamheten 55,5 mnkr, arbeten åt andra 24,7 mnkr samt ökade kostnader för gatuunderhåll om 26,0 mnkr och minskade kostnader för vintern 34,1 mnkr.

Prognossäkerhet

Jämfört med tertialrapport 2 redovisas ökade kostnader om 3,1 mnkr (0,1 procent) och ökade intäkter om 79,1 mnkr (4,5 procent). Nettoavvikelsen är 76,0 mnkr, en avvikelse på 14,2 procent jämfört med tertialrapport 2. Större delen av avvikelsen beror på ökade intäkter inom parkerings- och upplåtelseverksamheten.

Kommentarer per verksamhetsområde

I tabellen nedan redovisas utfallet per verksamhetsområde jämfört med justerad verksamhetsplan och prognosen i tertialrapport 2.

Verksamhetsområde Ökade kostnader/minskade intäkter (-)	Bokslut 2017	Justerad Budget 2018	Prognos T2 2018	Bokslut 2018	Avvikelse mot VP	Avvikelse mot T2
Kostnader						
Fysisk och teknisk planering	59,9	69,5	71,1	69,3	0,2	1,8
Gator och vägar	646,8	684,9	707,9	697,4	-12,5	10,5
Varav:						
Gator och trafikanordningar	183,6	175,3	200,6	223,1	-47,8	-22,5
Gång- och cykelbanor	40,4	42,0	42,0	43,0	-1,0	-1,0
Broar och viadukter	45,2	61,9	61,0	50,0	11,9	11,0
Trafiksignaler	35,2	35,1	34,7	35,2	-0,1	-0,5
Belysning	144,3	138,8	145,5	141,6	-2,8	3,9
Tunnlar (väg-, GC-, lednings-)	56,2	55,5	56,8	45,6	3,9	11,2
Offentliga rum	45,7	51,2	50,9	53,4	-2,2	-2,5
Avtal	51,5	78,2	64,9	61,3	14,9	3,6
Klotter och kampanjer	15,0	17,3	19,3	18,3	-1,0	1,0
Trafikstyrning	29,7	31,7	32,2	25,8	5,9	6,4
Vinterväghållning	151,3	189,9	172,1	155,8	34,1	16,3
Barmarksrenhållning	194,1	188,8	199,3	201,6	-12,8	-2,3
Parkering	249,6	294,1	295,3	296,3	-2,2	-1,0
Parker, träd och grönområden	37,5	34,7	47,5	49,6	-14,9	-2,1
Markupplåtelser, torghandel m.m.	44,7	30,1	30,5	30,2	-0,1	0,3
Nämnd och gemensam administration	58,7	64,5	65,5	67,1	-2,6	-1,6
Arbeten åt andra	115,9	123,8	124,0	148,5	-24,7	-24,5
Hamnavtal	27,1	27,4	27,5	27,5	-0,1	-0,0
Summa kostnader drift och underhåll	1 585,7	1 707,7	1 740,7	1 743,3	-35,6	-2,6
Avskrivningar	407,6	484,0	470,0	470,7	13,3	-0,7
Räntor	60,7	72,0	73,0	72,8	-0,8	0,2
Summa kostnader inkl. kapitalkostnader	2 054,0	2 263,7	2 283,7	2 286,8	-23,1	-3,1

Verksamhetsområde	Bokslut 2017	Justerad Budget 2018	Prognos T2 2018	Bokslut 2018	Avvikelse mot VP	Avvikelse mot T2
Ökade kostnader/minskade intäkter (-)						
Intäkter						
Fysisk och teknisk planering	-1,0	-2,0	-1,5	-1,7	-0,3	0,2
Gator och vägar	-133,2	-132,3	-141,7	-145,7	13,4	4,0
Varav:						
Gator och trafikanordningar	-67,1	-78,7	-80,4	-78,8	2,1	-1,6
Gång- och cykelbanor	-0,2	0,0	-0,5	-0,2	0,2	-0,3
Broar och viadukter	-0,5	0,0	-0,1	-0,1	0,1	-0,0
Trafiksignaler	-4,0	-4,3	-5,9	-6,1	1,8	0,2
Belysning	-6,9	-5,3	-6,7	-6,6	1,3	-0,1
Tunnlar (väg-, GC-, lednings-)	-24,9	-17,8	-20,0	-21,9	4,1	1,9
Offentliga rum	-0,1	-0,7	-0,7	-0,2	-0,5	-0,5
Avtal	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Klotter och kampanjer	-1,0	-3,0	-3,0	-2,5	-0,5	-0,5
Trafikstyrning	-28,2	-24,5	-24,4	-29,3	4,8	4,9
Vinterväghållning	-4,6	-4,5	-4,8	-5,1	0,6	0,3
Barmarksrenhållning	-0,4	0,0	-0,5	-0,6	0,6	0,1
Parkering	-1 017,9	-1 232,5	-1 247,5	-1 288,0	55,5	40,5
Parker, träd och grönområden	-1,7	-4,1	-4,1	-3,4	-0,7	-0,7
Markupplåtelse, torghandel m.m.	-219,4	-182,0	-210,0	-215,9	33,9	5,9
Nämnd och gemensam administration	-17,6	-15,1	-15,2	-15,3	0,2	0,1
Arbeten åt andra	-116,2	-123,8	-124,0	-148,1	24,3	24,1
Summa intäkter drift- och underhåll	-1 512,0	-1 696,3	-1 749,3	-1 823,9	127,6	74,6
Avskrivningar investeringsbidrag	-4,0	0,0	0,0	-4,5	4,5	4,5
Summa intäkter inkl. kapitalkostnader	-1 516,0	-1 696,3	-1 749,3	-1 828,4	132,1	79,1
Netto	538,0	567,4	534,4	458,4	109,0	76,0

Nedan följer kommentarer till respektive verksamhetsområde. I bilaga 1 redovisas en mer detaljerad beskrivning över avvikelser jämfört med justerad budget.

Fysisk och teknisk planering

Inom verksamhetsområdet ingår strategisk trafikplanering, deltagande i bostadsbyggnadsprojekt, hantering av medborgarärenden, upphandling och säkerhetsfrågor mm. Inom verksamhetsområdet redovisas minskade kostnader om 0,2 mnkr och minskade intäkter om 0,3 mnkr.

Gator och vägar, broar, signaler, belysning, större avtal m.m.

För verksamhetsområdet redovisas sammantaget ökade kostnader om 12,5 mnkr och ökade intäkter om 13,4 mnkr. Nedan följer kommentarer till de större skillnaderna jämfört med justerad budget.

Gator och trafikanordningar

Inom verksamhetsområdet ingår bl.a. gatuunderhåll, trafikmarkeringar, stadens del av Trafik Stockholm, verksgrävningar samt intäkter för ledningar i stadens mark. Kontoret redovisar ökade kostnader om 47,8 mnkr för verksamhetsområdet, vilket beror på att stora och många temperatursvängningar under våren och en torr sommar har lett till ökade skador på stadens gator. Till följd av relativt mild vinter under november till december har också arbetet med löpande potthållslagning kunnat utföras under längre tid än beräknat.

Den milda vintern gjorde det möjligt att omfördela 15,0 mnkr till gatuunderhållet redan i tertialrapport 1. Ytterligare medel har omfördelats under året. Intäkterna har ökat med 2,1

mnkr, främst med anledning av att de ledningsdragande bolagen har anmält utökade ledningslängder.

Gång och cykelbanor

Inom verksamhetsområdet ingår cykeljouren med ansvar för bl.a. barmarks- och vinterväghållning, vägmarkeringar samt trafiksäkerhetsåtgärder.

Broar och viadukter

Inom verksamhetsområdet ingår bl.a. inspektioner, bärighets- och dispensfrågor och löpande drift av broar, gångtunnlar, viadukter och kajer. Med anledning av resursbrist både på kontoret och hos entreprenörer har arbetet inom detta område försenats.

Trafiksignaler

Inom verksamhetsområdet ingår felavhjälpande underhåll och teknisk utveckling. Kostnaderna och intäkterna för felavhjälpande underhåll av trafiksignaler har ökat.

Belysning

Inom verksamhetsområdet ingår felavhjälpande underhåll, teknisk utveckling, energikostnader och skadekostnader. Kostnaderna har ökat då ny avtalsstruktur gör att kostnaden för julbelysning avseende både 2017 och 2018 om totalt 7,5 mnkr belastar driftbudgeten istället för investeringsbudgeten.

Tunnlar

Inom verksamhetsområdet ingår inspektioner, rengöring och löpande felavhjälpning i stadens väg- och ledningstunnlar. Kostnaderna har minskat då Trafikverket beslutat att inte debitera staden energikostnad för Hagastadtunneln avseende 2017 och 2018 då de i dagsläget saknar möjlighet att mäta förbrukningen. Intäkterna har ökat med anledning av att de ledningsdragande bolagen valt att lägga ut fler ledningar i stadens tunnlar.

Offentliga rum

Inom verksamhetsområdet ingår bl.a. mindre åtgärder på små platser och torg, Levande Stockholm, drift och felavhjälpande underhåll av hissar- och rulltrappor, fontäner samt toaletter.

Avtal

Verksamhetsområdet omfattar till största del avtalsenliga driftskostnader för Södra och Norra Länken samt kostnader enligt vatten- och avloppstaxan. Ny taxa för omhändertagande av dagvatten började gälla först 1 juli istället för 1 januari vilket gett minskade kostnader om 11,7 mnkr.

Klotter och kampanjer

Verksamhetsområdet omfattar både klottersanering inom stadens ansvarsområde och på Ellevios anläggningar. Kostnaden för saneringen som utförs för Ellevios räkning vidarefaktureras till dem.

Trafikstyrning

Verksamhetsområdet omfattar granskning och godkännande av trafikanordningsplaner som reglerar hur trafiken ska ledas om vid trafikarbeten samt kostnader i samband med vissa

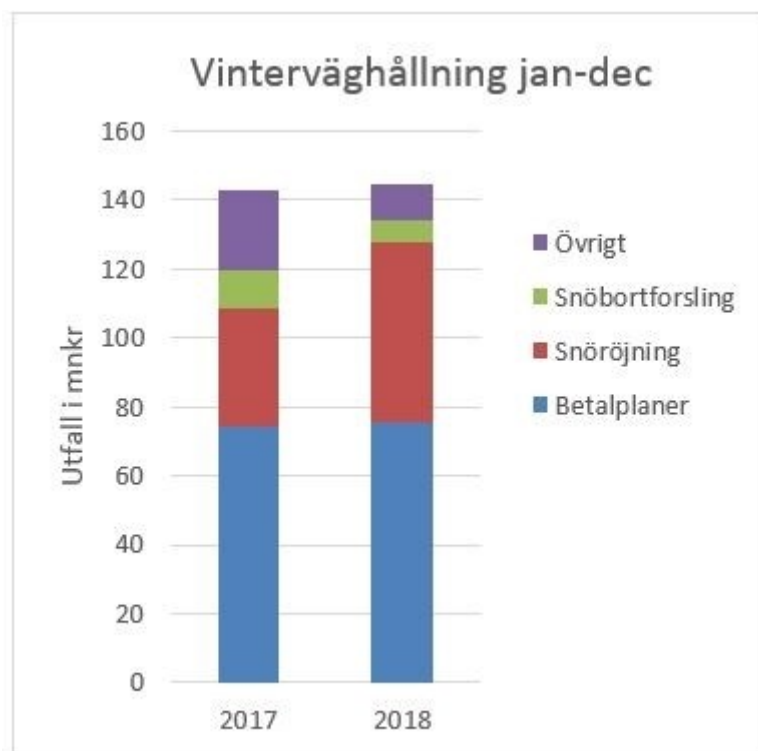
evenemang som staden anordnar. Intäkterna har ökat både för trafikanordningsplaner och för viten som utfärdats när villkoren i en beviljad plan inte följs.

Vinterväghållning

För verksamhetsområdet redovisas minskade kostnader om 34,1 mnkr och ökade intäkter om 0,6 mnkr jämfört med justerad budget. Kostnaderna för vinterväghållningen varierar kraftigt mellan olika år, vilket kan ses i tabellen nedan, där utfallet för åren 2008-2018 redovisas.

Mnkr/år	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
netto	130	146	265	238	224	192	136	144	148	147	151

Entreprenadkostnaderna består av både fasta och rörliga delar, vilket framgår i diagrammet nedan (exklusive kostnader för markvärme).

De fasta kostnaderna består till största delen av betalplaner för upphandlade entreprenader och täcker åtgärder för halkbekämpning, som sandning och isborttagning. Dessutom ingår mindre poster för egen tid och avtal. De rörliga kostnaderna består främst av olika åtgärder för hantering av snöfall, dels snöplogning (snöröjning, kompletteringsröjning och moddning), dels bortforsling av snö med lastbil. Bortforsling av snö är en stor kostnadsdrivare och under året uppstod det behovet endast vid ett snöfall.

Tabellen nedan visar utfall jämfört med justerad budget:

mnkr	Utfall 2018	VP 2018	Avvikelse Utfall/VP
Betalplan	75,2	79,0	3,8
Egen tid	3,5	4,6	1,1
Avtal	0,8	0,8	0,0
Summa fasta kostnader	79,5	84,4	4,9
Snöröjning kompl röjning moddning	52,4	54,9	2,5
Snöbortforsling	6,6	22,6	16,0
Markvärme	6,0	5,4	-0,6
Övrigt	2,3	6,1	3,8
Summa rörliga kostnader	67,3	89,0	21,7
PM10	3,9	12,0	8,1
Summa PM10	3,9	12,0	8,1
Totalt	150,7	185,4	34,7

Kostnaden för snöröjning, kompletteringsröjning och moddning ligger nästan i nivå med VP2018. Något färre antal pådrag än beräknat har behövts vilket lett till minskade kostnader.

Kostnader relaterade till PM10 har minskat med 8 mnkr pga. väderorsaker och utveckling av driftmetoder. Kontoret har upphört att vacuumspola gator, då mätningar visar att det inte bidrar till minskning av partiklar.

Barmarksrenhållning

För verksamhetsområdet redovisas ökade kostnader om 12,8 mnkr och ökade intäkter om 0,6 mnkr. Medlen har främst använts till att städa stadens gator, tömma papperskorgar, bekämpa skadedjur och sysselsätta sommarungdomar. Jämfört med justerad budget redovisas ökade kostnader om 9,7 mnkr, främst p.g.a. ökat behov av renhållning och städning där utsatta EU-medborgare uppehåller sig. Utöver det har extra spolningsinsatser till en kostnad av 3,8 mnkr utförts i innerstaden där behoven varit särskilt stora.

Parkering

För verksamhetsområdet redovisas kostnader om 296,3 mnkr och intäkterna om 1 288,0 mnkr.

Kostnader för parkering

För verksamhetsområdet uppgick kostnaderna till 296,3 mnkr, främst för parkeringsövervakning, flyttning av fordon, drift och underhåll av olika betallösningar, hantering av lokala trafikföreskrifter samt IT-stöd. Majoriteten av kostnaderna är reglerade enligt avtal. Jämfört med förra året har kostnaderna ökat med 46,8 mnkr. De ökade kostnaderna är hänförliga till plan för gatuparkering och utökningen av parkeringsövervakningen i samband med denna. Jämfört med justerad budget redovisas ökade kostnader om 2,3 mnkr främst för transaktionskostnader för betallösningen Betala P.

Intäkter för parkering

Parkeringsverksamheten är kontorets klart största intäktskälla och uppgick till 1 288,0 mnkr. Människors beteenden påverkar intäkterna, t.ex. val av färdmedel, betalningsvilja och risktagande. Andra faktorer är väderlek och parkeringsentreprenadernas leverans enligt avtal. Intäkterna för verksamheten består av tre delar:

1. parkeringsintäkter som inkluderar besöksparkering, boendeparkering och nyttoparkering
2. felparkeringsintäkter, dvs. intäkter för samtliga parkeringsanmärkningar
3. övriga parkeringsrelaterade intäkter, t.ex. för flyttning av fordon

Majoriteten (98-99%) av intäkterna återfinns bland de två förstnämnda kategorierna och följande diagram visar utfallet för dessa under januari till december jämfört med föregående år.

Parkeringsintäkter

Intäkterna för parkering uppgick till 806,0 mnkr för januari till december. Jämfört med samma period förra året har intäkterna ökat med 138,7 mnkr. Införande av ny parkeringsplan har under flera år inneburit succesiva förändringar och därmed succesivt ökande intäkter, vilket har gjort det svårt att utgå från ett förmodat normaltillstånd att bygga en prognos för 2018 på. Tidplanen för införandet av plan för gatuparkering har dessutom justerats efter första kalkylen som utgjorde underlag för budget 2018. Därför redovisar kontoret ökade intäkter jämfört med den justerade budgeten på 9,2 mnkr.

Felparkeringsintäkter

Intäkterna för felparkering uppgick till 450,8 mnkr för perioden januari till december, vilket är en ökning med 115,2 mnkr jämfört med 2017 och med 30,8 mnkr jämfört med justerad budget. Antalet utfärdade anmärkningar har ökat med 20 %, från ca 469 000 anmärkningar år 2017 till ca 563 000 anmärkningar år 2018. Anmärkningar kan utfärdas av flera skäl och beloppet varierar beroende på förseelse. Att inte erlagga avgift genererar ett lägre belopp än att t.ex. parkera på ett trafikfarligt sätt.

I april 2018 utökades antalet övervakningstimmar för att effektivare kunna hantera det utvidgade reglerade området vilket också har medfört att en större andel av utfärdade anmärkningar består av att avgift inte har erlagts. Under hösten har dock antalet förseelser av den typen minskat. Detta kan antas bero på att en ökad närvaro av parkeringsvakter gör att människor inte chansar i lika stor utsträckning och därför betalar för sin parkering. Kontoret har tidigare redogjort för att detta inneburit en lägre snittintäkt per anmärkning men att det har

uppvägts av att antalet parkeringsanmärkningar har ökat och att andelen som betalar sin parkeringsanmärkning i dagsläget är uppe i 89 % mot ca 87 % tidigare år. Intäktsökningen sedan 2017 beror också på den höjning av felparkeringsavgifter som trädde i kraft den 1 juli 2017.

Övriga parkeringsrelaterade intäkter

Intäkterna för fordonsflytt uppgick till 12,8 mnkr vilket är en ökning mot justerad budget på 2,3 mnkr. Kontoret beviljades även ett statsbidrag på 4,1 mnkr för att täcka kostnader för flyttning, uppställning och skrotning av fordon, vilket inte var med i budgeten. Utöver det har kontoret även haft ökade intäkter för bl.a. handläggningsavgifter för boendedispenser och viten kopplade till att färre parkeringsövervakningstimmar än avtalat levererats.

Markupplåtelser

För verksamhetsområdet uppgick kostnaderna till 30,2 mnkr och intäkterna till 215,9 mnkr. Intäkterna har minskat med 4 mnkr jämfört med 2017, vilket beror på en förändring i hur återbetalningarna bokförts. När en upplåtelse beviljas tillkommer en avgift enligt gällande upplåtelse taxa, som blir en intäkt för kontoret. För välskötta byggetableringar återbetalar kontoret 50 % av avgiften, vilket numera bokförs som en minskad intäkt. Den växande staden innebär fler upplåtelser för byggetableringar och därmed ökade upplåtelseintäkter, men även potentiella återbetalningar. Kontoret saknar i dagsläget effektiva systemverktyg för att följa upp och analysera denna verksamhet. Nedanstående diagram visar utfallet januari till december jämfört med föregående år.

Jämfört med justerad budget redovisar kontoret ökade intäkter med 33,9 mnkr och kostnader i nivå med justerad budget. I mars 2018 infördes ny upplåtelse taxa efter beslut av kommunfullmäktige. Kontoret har gjort bedömningen att det inte har påverkat intäkterna i någon större mån men fortsätter följa utvecklingen.

Parker, träd och grönområden

För verksamhetsområdet redovisas ökade kostnader med 14,9 mnkr och minskade intäkter med 0,7 mnkr. Inom verksamhetsområdet ingår bl. a. att sköta stadens gatuträd, stadens blomsterprogram och de sex kommuncentrala parkerna. Kostnaderna har ökat bl.a. som en följd av sommarens torka.

Nämnd, förvaltningsledning, stab och administration

För områdena redovisas minskade kostnader om 2,6 mnkr och ökade intäkter om 0,2 mnkr.

Arbeten på uppdrag av andra förvaltningar

Kontoret utför, inom sitt expertområde och på beställning, arbeten åt framför allt exploateringskontoret och stadsdelsförvaltningarna för 148,5 mnkr, vilket är en ökning om 24,7 mnkr jämfört med justerad budget. Detta redovisas som en omslutningsökning, d.v.s. lika höga kostnader som intäkter.

Räntor och avskrivningar

För avskrivning av avslutade investeringsprojekt, inklusive avskrivning av investeringsbidrag, redovisas en sammanlagd lägre kostnad om 17,0 mnkr.

Investeringar

Inom investeringsverksamheten har åtgärder för sammanlagt 1 153,7 mnkr genomförts under 2018, vilket är en ökad volym jämfört med bokslut 2017 med 132,3 mnkr. För investeringar redovisas totalt minskade nettoutgifter om 490,5 mnkr jämfört med justerad budget för 2018. Den redovisade avvikelserna består av minskade utgifter om 515,6 mnkr och minskade inkomster om 25,1 mnkr. De minskade nettoutgifterna återfinns till största delen inom utökad investeringsplan och avser främst Sergels torgs tätskikt och senarelagda åtgärder inom Grönare Stockholm. Inom långsiktig investeringsplan har senareläggning av ett antal planerade större projekt bl.a. möjliggjort omfördelning av medel till ökade reinvesteringsåtgärder.

Större projekt som har pågått under året är bl.a. fortsatt upprustning av tätskiktet vid Sergels torg, ett stort antal åtgärder inom cykelplanen, Söderledstunnelns trafikstyrningssystem (MCS), åtgärder inom satsningen Grönare Stockholm, reinvestering av trafikleder samt fortsatta reinvesteringsåtgärder inom beslutade reinvesteringsprogram för belysning, trafiksignaler, gatuytor och mindre konstbyggnadsåtgärder.

Jämfört med prognosen i tertiärrapport 2 har de totala nettoutgifterna minskat med 59,6 mnkr, varav 32,7 mnkr inom långsiktig investeringsplan och 26,9 mnkr inom utökad investeringsplan. Resultatet avviker från prognosen i tertiärrapport 2 med cirka 4,9 procent.

I tabellen nedan redovisas utfallet totalt för utgifter och inkomster jämfört med justerad budget för 2018 och prognos i tertiärrapport 2. Budget och prognos redovisas uppdelad på långsiktig investeringsplan och utökad investeringsplan.

Investeringar totalt	Justerad budget 2018	Prognos T2 2018	Bokslut 2018	Avvikelse mot justerad budget	Avvikelse mot prognos T2
Långsiktig investeringsplan					
Utgifter	908,4	875,0	833,9	74,5	41,1
Inkomster	-78,4	-45,0	-36,6	-41,8	-8,4
Netto	830,0	830,0	797,3	32,7	32,7
Utökad investeringsplan					
Utgifter	825,7	406,0	384,6	441,1	21,4
Inkomster	-11,5	-22,7	-28,2	16,7	5,5
Netto	814,2	383,3	356,4	457,8	26,9
Investeringsplan, totalt					
Utgifter	1 734,1	1 281,0	1 218,5	515,6	62,5
Inkomster	-89,9	-67,7	-64,8	-25,1	-2,9
Netto	1 644,2	1 213,3	1 153,7	490,5	59,6

Långsiktig investeringsplan

Enligt budget 2018 uppgick nämndens långsiktiga investeringsplan till 830,0 mnkr netto, inklusive åtgärder inom cykelplanen. Under året har åtgärder för sammanlagt 797,3 mnkr genomförts, vilket innebär minskade nettoutgifter om totalt 32,7 mnkr jämfört med justerad budget och prognosen i tertialrapport 2. Avvikelsen jämfört med justerad budget består av minskade utgifter om 74,5 mnkr och minskade inkomster om 41,8 mnkr. Minskade utgifter redovisas bl.a. för åtgärder i samband med nya hastighetsplaner, förstärkningsåtgärder vid Pålundsbacken/Söder Mälarstrand, gångtunnel vid Odenplan samt cykelåtgärder vid bl.a. Torsgatan, Gustav Adolfs torg, Stadsgårdsleden, Örbyleden, Hässelbystråket och Flatenvägen. De minskade inkomsterna avser huvudsakligen senarelagd försäljning inom Norra Länken och minskade inkomster inom cykelåtgärder jämfört med tidigare beräkning.

För reinvesteringsprogrammen för främst gatuytor och mindre konstbyggnader har omfattningen kunnat utökas under året, och åtgärder som reinvestering trafikleder, gatuupprustning i samband med ledningsdragning och upprustning av Lokattens trappa har kunnat inrymmas.

Större förändringar jämfört med prognosen i tertialrapport 2 redovisas bl.a. för cykelprojekten Gamla Huddingevägen, Vasagatan och Gustav Adolfs torg, reinvesteringsprogrammet för mindre konstbyggnadsåtgärder och Söderledstunnelns trafikstyrningssystem.

Utökad investeringsplan

Justerad budget för nämndens utökade investeringsplan uppgick till totalt 814,2 mnkr netto under 2018, inklusive budgetjusteringar. Här ingår budget för tätskiktet vid Sergels torg, klimatmedel för åtgärder inom gångplanen och reinvestering av cykelbanor, en satsning på träd, park på Järvafältet samt åtgärder inom Grönare Stockholm. Under året har nämndens budget utökats med medel för klimatinvesteringar om sammanlagt 123,3 mnkr samt 20,4 mnkr avseende trygghetsskapande åtgärder.

Totalt inom utökad investeringsplan har åtgärder för sammanlagt 356,4 mnkr genomförts, vilket innebär minskade nettoutgifter jämfört med justerad budget om 457,8 mnkr. Avvikelsen består av minskade utgifter om 441,1 mnkr och ökade inkomster om 16,7 mnkr. De minskade nettoutgifterna avser i huvudsak Sergels torgs tätskikt, samt senarelagda projekt inom Grönare Stockholm och trygghetsskapande åtgärder.

Jämfört med prognosen i tertialrapport 2 redovisas minskade nettoutgifter om totalt 26,9 mnkr, där den största förändringen avser Sergels torgs tätskikt.

En specifikation per projekt framgår i tabellen nedan.

Projekt inom utökad investeringsplan Netto, mnkr	Justerad budget 2018	Prognos T2 2018	Bokslut 2018	Avvikelse mot justerad budget	Avvikelse mot prognos T2
Sergels torgs tätskikt	473,0	153,3	135,8	337,2	17,5
Gångplanen	10,0	10,0	10,0	0,0	0,0
Reinvestering cykel	15,0	12,7	9,8	5,2	2,9
Klimatmedel - belysning, dagvattenhantering m.m.	123,3	124,7	119,6	3,7	5,1
Lokala utvecklingsprogram	20,0	20,0	18,5	1,5	1,5
Levande Stockholm	10,0	5,0	5,9	4,1	-0,9
Trygghetsskapande åtgärder	20,4	4,7	0,8	19,6	3,9
Järvafältets framtida utveckling	2,5	0,3	0,0	2,5	0,3
Grönare Stockholm	130,0	42,6	45,8	84,2	-3,2
Trädplantering	10,0	10,0	10,2	-0,2	-0,2
Totalt utökad investeringsplan	814,2	383,3	356,4	457,8	26,9

Kommentarer per verksamhetsområde

I tabellen nedan redovisas utfall och avvikelse totalt per verksamhetsområde jämfört med justerad budget för 2018 och prognos i tertialrapport 2.

Verksamhetsområde Ökade utgifter/minskade inkomster (-)	Justerad budget 2018	Prognos T2 2018	Bokslut 2018	Avvikelse jämfört med justerad budget	Avvikelse jämfört med prognos T2
Utgifter					
Gator och vägar	1 537,0	1 175,0	1 088,7	448,3	86,3
Varav:					
Gator och trafikanordningar	765,5	471,7	443,7	321,8	28,0
Gång- och cykelbanor	421,2	383,3	358,6	62,6	24,7
Broar och viadukter	32,0	67,7	43,0	-11,0	24,7
Trafiksignaler	37,4	30,7	29,6	7,8	1,1
Belysning	110,5	107,9	117,4	-6,9	-9,5
Tunnlar (väg-, GC-, lednings-)	49,3	24,5	13,7	35,6	10,8
Offentliga rum	119,1	89,2	82,7	36,4	6,5
Trafikstyrning	2,0	0,0	0,0	2,0	0,0
Vinterväghållning	0,0	2,6	3,5	-3,5	-0,9
Barmarksrenhållning	9,6	10,0	9,9	-0,3	0,1
Parkering	37,7	29,5	29,1	8,6	0,4
Parker och grönområden	138,4	54,3	56,1	82,3	-1,8
Träd	41,4	41,4	31,2	10,2	10,2
Erfarenhetsmässig nedrundning	-30,0	-31,8	0,0	-30,0	-31,8
Summa utgifter	1 734,1	1 281,0	1 218,5	515,6	62,5

Verksamhetsområde Ökade utgifter/minskade inkomster (-)	Justerad budget 2018	Prognos T2 2018	Bokslut 2018	Avvikelse jämfört med justerad budget	Avvikelse jämfört med prognos T2
Inkomster					
Gator och vägar	-89,9	-60,6	-57,0	-32,9	-3,6
Varav:					
Gator och trafikanordningar	-36,5	-30,0	-31,9	-4,6	1,9
Gång- och cykelbanor	-46,4	-18,9	-15,0	-31,4	-3,9
Broar och viadukter		-1,7	-2,1	2,1	0,4
Trafiksignaler	-2,2	-1,4	-2,6	0,4	1,2
Belysning				0,0	0,0
Tunnlar (väg-, GC-, lednings-)				0,0	0,0
Offentliga rum	-4,8	-8,6	-5,4	0,6	-3,2
Trafikstyrning				0,0	0,0
Vinterväghållning				0,0	0,0
Barmarksrenhållning				0,0	0,0
Parkering				0,0	0,0
Parker och grönområden		-7,1	-7,8	7,8	0,7
Träd				0,0	0,0
Erfarenhetsmässig nedrundning				0,0	0,0
Summa inkomster	-89,9	-67,7	-64,8	-25,1	-2,9
Netto	1 644,2	1 213,3	1 153,7	490,5	59,6

I bilaga 4 redovisas en specifikation av nämndens investeringar. I bilaga 5 finns en sammanställning över beslutsläget i större investeringsprojekt och i bilaga 6 redovisas planerade cykelåtgärder under året. I bilaga 7 redovisas slutredovisning av investeringsprojekt som har avslutats under året.

Nedan redovisas kommentarer avseende samtliga projekt per verksamhet.

Gator och vägar

Gator och trafikordningar

Inom verksamheten gator och trafikordningar ingår större projekt som tätskiktsrenoveringen vid Sergels torg, reinvesteringsprogrammet för gatuytor, kollektivtrafikåtgärder, trafiksäkerhetsåtgärder, delar av gångplanen samt övriga gatuprojekt. Inom verksamheten har åtgärder för sammanlagt 411,8 mnkr genomförts, vilket innebär minskade nettoutgifter om 317,2 mnkr jämfört med justerad budget. Avvikelsen består av minskade utgifter om 321,8 mnkr och minskade inkomster om 4,6 mnkr.

Avvikelsen orsakas huvudsakligen av minskade nettoutgifter för Sergels torgs tätskikt om 337,2 mnkr. Minskade utgifter redovisas även på grund av senarelagda förstärkningsåtgärder vid Pårsundsbacken/Söder Mälarstrand jämfört med ursprunglig planering samt minskade utgifter för trafiksäkerhetsåtgärder i samband med nya hastigheter. De minskade utgifterna vägs till viss del upp av bl.a. ökade utgifter för reinvestering av trafikleder, gatuupprustning i samband med ledningsdragning samt ökad omfattning inom reinvesteringsprogrammet för gatuytor.

Minskade inkomster för planerad försäljning av dagvattenanläggning inom Norra Länken vägs till stor del upp av ökade inkomster inom bl.a. Sergels torg, nya hastighetsplaner och framkomlighet stombuss.

Sergels torg

I nämndens utökade investeringsplan 2018 ingick 473,0 mnkr netto för fortsatt upprustning av tätskiktet vid Sergels torg. Den sista av projektets totalt 27 deletapper slutfördes under sommaren 2018. Kostnader för relationshandlingar m.m. kommer att belasta år 2019, och vissa återställningsarbeten kommer att utföras först under år 2020 på grund av samordning med pågående ombyggnation av fastigheten i hörnet Sveavägen/Hamngatan. Eftersom projektets större arbeten avslutades under sommaren gjorde kontoret tidigare under året bedömningen att resterande medel för risker och oförutsedda utgifter som har ingått i projektbudgeten inte skulle behöva tas i anspråk. Totalt redovisas minskade nettoutgifter om 337,2 mnkr för projektet under 2018, vilket även innebär att projektet totalt har kunnat genomföras till en lägre kostnad än beräknat i genomförandebeslutet. Projektet kommer att slutredovisas i nämnden under våren 2019.

Norra Länken

Slutreglering gentemot Trafikverket har skett avseende trafikplatsen, men diskussioner har pågått under året om ansvaret för en dagvattenanläggning som har byggts inom projektet. Den beräknade inkomsten om 18,0 mnkr som ingick i justerad budget, avseende tidigare planerad försäljning av anläggningen till Stockholm Vatten och Avfall AB, har därför senarelagts till 2019. För projektet redovisas en mindre utgift om 0,1 mnkr under året.

Åtgärder enligt gångplanen

För åtgärder enligt gångplanen avsattes 10,0 mnkr inom nämndens utökade investeringsplan 2018. Enligt justerad budget beräknades att gångåtgärder för sammanlagt cirka 21,9 mnkr skulle genomföras under året, och överskjutande utgifter inrymdes inom nämndens långsiktiga investeringsplan. Åtgärderna, som avser gångstråk, rekreationsstråk samt specifika

åtgärder, redovisas dels inom verksamheten Gator och trafikanordningar och dels inom Offentliga rum. Av större projekt kan nämnas avslutande åtgärder vid kvarteret Våktaren vid Fridhemsplan, gångstråk på Drottninggatan, gångstråk mellan Hornstull och Telefonplan samt på Norrtullsgatan. Planerade gångåtgärder längs Norra Hammarbyhamnen har senarelagts till 2019. Totalt redovisas nettoutgifter för projekt inom gångplanen om 20,5 mnkr.

Gång- och cykelbanor

Inom verksamheten redovisas projekt som helt eller till övervägande del avser cykelåtgärder, d.v.s. även de delar av cykelprojekten som bedöms vara gatuåtgärder och avräknas vid avstämning mot cykelmiljarden. Här ingår även reinvesteringsåtgärder på cykelbanor som finansieras genom särskilda klimatmedel. Enligt justerad budget planerades cykelåtgärder för en total nettobudget om 374,8 mnkr, vilket är en betydande ökning jämfört med senare år. Under året har ett stort antal projekt genomförts och av de större projekt som har pågått kan nämnas bl.a. Lidingövägen, Värtavägen, Ulvsundavägen, Flatenvägen och Gamla Huddingevägen.

För verksamheten uppgår bokförda nettoutgifter till totalt 343,6 mnkr, vilket innebär minskade utgifter om 31,2 mnkr jämfört med justerad budget, och minskade utgifter om 20,8 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 2. Minskade utgifter för planerade åtgärder på bl.a. Torsgatan, Stadsgårdsleden, Örbyleden, Hässelbystråket, Gustav Adolfs torg och Flatenvägen vägs delvis upp av ökade utgifter för bl.a. Gamla Huddingevägen, Värtavägen och Vasagatan samt ökade åtgärder för cykelparkering samt övriga cykelåtgärder.

För reinvestering cykel, som ingår inom utökad investeringsplan, redovisas minskade nettoutgifter om 5,2 mnkr jämfört med justerad budget.

Cykelmiljarden

Under åren 2012-2018 har nämndens uppdrag varit att genomföra en särskild satsning på cykelåtgärder för sammanlagt 1 miljard kronor.

Enligt justerad budget 2018 planerades åtgärder inom cykelmiljarden för totalt 324,6 mnkr netto, exklusive åtgärder inom projekten som inte bedöms vara cykelåtgärder. Under 2018 uppgår den justerade bokförda nettoutgiften till 282,3 mnkr, vilket innebär minskade utgifter om 42,3 mnkr jämfört med justerad budget. Bokslutet innebär även en minskning jämfört med tertialrapport 2 om 25,1 mnkr.

Ett stort antal projekt har pågått under året. Längre tidsåtgång än beräknat för upphandling av entreprenörer och behov av samordning med ledningsdragande bolag är faktorer som har lett till förseningar jämfört med ursprunglig planering. Genomförande av flera av projekten fortsätter under 2019.

I tabellen nedan redovisas bokförda nettoutgifter under åren 2012-2018 för de cykelprojekt som har ingått inom satsningen cykelmiljarden.

Investeringar inom cykelmiljarden	Bokfört							Summa bokfört
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
- bokfört 2012-2018, netto								
Utbyggnad av pendlingsstråk	40,1	60,4	127,9	85,6	94,9	190,1	292,6	891,6
Gång- och cykelbro inom Västberga allé						19,0		19,0
Cykelåtgärder Klarabergsviadukten, andel cykel Sergels torg							3,0	3,0
Utbyggnad av huvud- och lokalstråk	13,6	20,7	5,4	8,5	20,0	14,1	4,9	87,2
Övriga åtgärder framkomlighet, trygghet, säkerhet	0,4	1,0	6,6	3,9	2,4	5,7	18,9	38,9
Parkering, vägvisning, pumpar	3,4	6,3	19,0	9,6	8,6	14,4	16,9	78,2
Avgår ej cykelåtgärder i blandprojekt	-2,3	-12,8	-39,9	-22,1	-18,6	-29,9	-54,0	-179,6
Summa cykelinvesteringar	55,2	75,6	119,0	85,5	107,3	213,4	282,3	938,3

I avstämningen mot cykelmiljarden inräknas även 19,0 mnkr avseende ny gång- och cykelbro över Åbyvägen som ingår i projektet Västberga allé samt cykelåtgärder på Klarabergsviadukten om 3,0 mnkr inom projektet Sergels torg.

Kontoret bedömer sammantaget att målsättningen att investera en miljard kronor i cykelinfrastrukturåtgärder under åren 2012-2018 har uppnåtts relativt väl. Några projekt under 2018 har försenats jämfört med ursprunglig tidplan och genomförandet av dessa kommer att fortsätta under 2019. Bokförda bruttoutgifter under perioden 2012-2018 uppgår till totalt 1 219,1 mnkr. Efter avräkning av åtgärder som inte bedömts vara cykelåtgärder med 179,6 mnkr, och inkomster om 101,2 mnkr, bl.a. i form av erhållna statsbidrag, uppgår bokförda nettoutgifter inom cykelmiljarden för åren 2012-2018 till sammanlagt 938,3 mnkr. En samlad slutredovisning av samtliga åtgärder som har genomförts inom cykelmiljarden kommer att göras till nämnden under andra kvartalet 2019.

Broar och viadukter

Inom verksamheten ingår bl.a. reinvestering av mindre konstbyggnader samt övriga åtgärder på broar och viadukter, bl.a. planering av kommande upprustning av Liljeholmsbron och Norra Danviksbron. Totalt har åtgärder för sammanlagt 40,9 mnkr genomförts, vilket innebär ökade nettoutgifter om 8,9 mnkr jämfört med justerad budget. Under året slutreglerades projektet byte av broar över Västberga allé, vilket ledde till ökade utgifter om 4,7 mnkr. Under året har även 10,9 mnkr för upprustning av Lokattens trappa på Södermalm inrymts. I prognoser under året beräknades ökad omfattning av reinvestering av mindre konstbyggnader, men ändrade förutsättningar för ett antal projekt medförde att genomförandet senarelades till 2019.

Trafiksignaler

Inom verksamheten ingår reinvesteringsprogrammet för trafiksignaler samt övriga trafiksignalsåtgärder. Under året har åtgärder genomförts för sammanlagt 27,0 mnkr, till största delen inom reinvesteringsprogrammet. För verksamheten redovisas minskade nettoutgifter om 8,2 mnkr jämfört med justerad budget.

Belysning

Inom verksamheten ingår reinvesteringsprogrammet för belysning, energibesparande armaturbyte, anslag för trygghetsbelysning samt övriga belysningsåtgärder. Åtgärder för totalt 117,4 mnkr har genomförts under året, och för verksamheten redovisas ökade nettoutgifter om 6,9 mnkr jämfört med justerad budget. De ökade utgifterna avser främst reinvesteringsprogrammet som ökat med 8,0 mnkr, men även övriga belysningsåtgärder har ökad omfattning jämfört med justerad budget. Ökningen vägs delvis upp av en justering avseende julbelysning, där utgifter om 7,2 mnkr har överförts till driftbudgeten.

Under året erhöll nämnden sammanlagt 61,0 mnkr från centrala medel för klimatinvesteringar för genomförande av energibesparande armaturbyte. För projekten redovisas ökade utgifter om 3,0 mnkr.

Tunnlar

Inom verksamheten planerades bl.a. nytt trafikledningssystem i Söderledstunneln, gångtunnel under Odengatan vid Odenplan samt del av reinvesteringsprogrammet för mindre konstbyggnader. Åtgärder för totalt 13,7 mnkr har genomförts under året, vilket innebär minskade nettoutgifter om 35,6 mnkr jämfört med justerad budget. Minskningen orsakas huvudsakligen av senarelagda utgifter för planerad gångtunnel under Odengatan, vilket har rapporterats i uppföljningen under året, och planerad byggstart för projektet har skjutits till första halvåret 2020. Under året har ökad omfattning av reinvestering av mindre konstbyggnader kunnat inrymmas med cirka 5,9 mnkr.

Offentliga rum

Inom offentliga rum ingår bl.a. tillgänglighetsåtgärder, åtgärder inom gångplanen, upprustning av Brunkebergstorg samt särskilda satsningar på Levande Stockholm, lokala utvecklingsplaner samt trygghetsskapande åtgärder. Inom verksamheten har åtgärder för sammanlagt 77,3 mnkr genomförts, vilket innebär minskade nettoutgifter om 37,0 mnkr jämfört med justerad budget. De minskade nettoutgifterna avser bl.a. Brunkebergstorg, där en större andel av åtgärderna än planerat genomfördes under 2017, åtgärder inom Levande Stockholm som har kunnat genomföras till en lägre utgift än beräknat samt trygghetsskapande åtgärder där genomförande av projekten planeras under 2019. Medel har därutöver kunnat omdisponeras till bl.a. grundläggning för toaletter enligt tidigare avtal samt upprustning av prydndsdammar och torg.

Trygghetsskapande åtgärder

I budgeten för 2018 gavs samtliga nämnder och styrelser i uppdrag att kartlägga och initiera investeringar i stadens fysiska miljö som bidrar till ökad trygghet. I samband med tertialrapport 1 beviljades nämnden utökad budget med 20,4 mnkr för trygghetsskapande åtgärder i Skarpnäck samt inom Järvaområdet. Genomförande av projekten planerades under åren 2018 och 2019. Under 2018 har främst planering av projekten genomförts, medan åtgärderna beräknas genomföras under 2019, vilket även har rapporterats i uppföljningen under året. Under 2018 uppgår bokförda utgifter till 0,8 mnkr, vilket innebär en minskad utgift om 19,6 mnkr jämfört med justerad budget.

Kontoret föreslår att nämnden begär budgetjustering för resterande medel om 19,6 mnkr i budget 2019. Se även under rubriken Ombudgeteringar.

Trafikstyrning

I justerad budget avsattes 2,0 mnkr för projekt inom Trafik Stockholm. Projekten har inte genomförts under året, vilket medför minskade utgifter om 2,0 mnkr.

Reinvesteringsprogram

I justerad budget för 2018 avsattes sammanlagt 232,0 mnkr för genomförande av de beslutade reinvesteringsprogrammen för belysning, trafiksignaler, gatuytor och mindre konstbyggnadsåtgärder. Beloppet inkluderar även beviljade klimatmedel för energibesparande armaturbyte som tillfördes nämndens budget under året, eftersom åtgärderna tidigare har

redovisats bland reinvesteringsprogrammen.

I samband med prognoser under året kunde reinvesteringsprogrammen ges ökat utrymme, och sammanlagt har åtgärder för 259,4 mnkr genomförts, vilket innebär ökade nettoutgifter om 27,4 mnkr jämfört med justerad budget. Jämfört med prognosen i tertialrapport 2 redovisas ingen avvikelse totalt, men bokslutet innebär ökad omfattning för reinvestering gatuytor och belysning, medan omfattningen för reinvestering av mindre konstbyggnader har minskat jämfört med tidigare beräknat.

I tabellen nedan redovisas bokförda nettoutgifter inom beslutade reinvesteringsprogram under åren 2013-2017, samt bokfört 2018 jämfört med justerad budget och prognos i tertialrapport 2.

Reinvesteringsprogram - bokfört 2013-2018, netto	Tidigare bokfört					Justerad budg 2018	Prognos T2 2018	Bokfört 2018	Avvikelse jmf med VP	Avvikelse jmf med T2
	2013	2014	2015	2016	2017					
Belysning	36,9	34,7	53,5	35,5	42,7	35,0	37,0	43,1	-8,1	-6,1
Energibesparande armaturbyte	24,3	27,8	18,1	19,6	23,6	61,0	61,0	64,0	-3,0	-3,0
Trafiksignaler	29,6	23,6	26,9	24,7	26,2	31,0	24,1	23,9	7,1	0,2
Mindre konstbyggnadsåtgärder	0,0	21,4	55,8	35,4	47,5	30,0	49,7	32,5	-2,5	17,2
Gatuytor	90,8	91,5	88,3	62,6	70,3	75,0	87,7	95,9	-20,9	-8,2
Summa reinvesteringsprogram	181,6	199,0	242,6	177,8	210,3	232,0	259,5	259,4	-27,4	0,1

Vinterväghållning

Under året har reinvestering av markvärmeanläggningar genomförts för 3,5 mnkr, vilket innebär ökade utgifter jämfört med justerad budget.

Barmarksrenhållning

Inom verksamheten ingår klimatinvesteringsmedel om 9,6 mnkr som nämnden har erhållit under året för skräpkorgar och källsorteringsmoduler. För projektet redovisas utgifter om 9,9 mnkr, vilket innebär ökade utgifter jämfört med budget om 0,3 mnkr.

Parkering

Inom verksamheten ingår medel för genomförande av parkeringsplanen samt särskilt beviljade klimatmedel för fortsatt utbyte till klimatsmarta parkeringsautomater. Totalt har åtgärder genomförts för 29,5 mnkr, vilket innebär minskade utgifter om 8,6 mnkr.

Implementering av parkeringsplanen, som påbörjades hösten 2016, har färdigställts under 2018 och har kunnat genomföras till en lägre utgift än beräknat i genomförandebeslutet. För projektet redovisas minskade utgifter om 9,4 mnkr jämfört med justerad budget 2018.

Under 2017-2018 har nämnden tillförts centrala medel för klimatinvesteringar för utbyte till klimatsmarta parkeringsautomater. Utbytet fortsatte under 2018, och anslaget under året uppgick till 17,0 mnkr. Upphandling, inköp, leverans, montage och driftsättning av de nya parkeringsautomaterna har slutförts under 2018. Under året uppgår utgiften till 11,3 mnkr, vilket innebär att projektets totala utgift uppgick till 31 mnkr.

Parker

Parker och grönområden

Inom verksamheten ingår den särskilda satsningen Grönare Stockholm, mindre projekt inom kommuncentrala parker samt planering av upprustning av evenemangsplatsen i Kungsträdgården och Järvafältets framtida utveckling. Totalt för verksamheten redovisas

nettoutgifter om 48,3 mnkr under året, vilket innebär minskade nettoutgifter om 90,1 mnkr jämfört med justerad budget, varav 84,2 mnkr avser senarelagda projekt inom Grönare Stockholm. Minskade utgifter redovisas även för planering av åtgärder i Kungsträdgården och på Järvafältet.

Grönare Stockholm

I nämndens budget ingår en satsning på ett grönare Stockholm om sammanlagt 300,0 mnkr under åren 2017-2019, varav 130,0 mnkr ingick i budget 2018. Satsningen innebär att nämnden ska anlägga eller upprusta parker och gröna stråk i ytterstaden i samarbete med berörda stadsdelsnämnder. Under året har projekt pågått i bl.a. Tensta, Vällingby, Högdalen och Farsta. Genomförande av flera av de planerade projekten inom satsningen kommer att fortsätta under 2019. Under 2018 uppgår totalt redovisade utgifter till 42,6 mnkr netto, vilket innebär minskade utgifter jämfört med justerad budget om 84,2 mnkr. Ökade inkomster avseende beviljade stadsbidrag uppgår till 7,8 mnkr. Arbetet med Grönare Stockholm redovisas närmare i bilaga 9.

Träd

Inom verksamheten ingår särskilda medel för trädplantering samt beviljade klimatmedel för ytlig dagvattenhantering och dagvattenfördröjning. Totalt har åtgärder för 31,2 mnkr genomförts under året, vilket innebär minskade utgifter om 10,2 mnkr jämfört med justerad budget. En stor del av avvikelserna avser justering av kostnader för garantiskötsel av träd som har överförts till driftbudgeten.

Under 2018 har nämnden tillförts centrala medel för klimatinvesteringar om sammanlagt 28,5 mnkr för pilotprojekt för ytlig dagvattenhantering och åtgärder för dagvattenfördröjning. Projekten har i huvudsak genomförts enligt plan, bokförda utgifter uppgår till 25,4 mnkr, vilket innebär minskade utgifter om 3,1 mnkr jämfört med tilldelade medel.

Erfarenhetsmässigt beräknad förskjutning

Erfarenhetsmässigt ändras förutsättningarna inom flera projekt under ett budgetår på ett sätt som medför senareläggning och minskade utgifter innevarande år. För att kunna disponera budgetmedlen inom nämndens långsiktiga investeringsplan så effektivt som möjligt, utan alltför kortsiktig planering, görs initialt en erfarenhetsmässig generell nedrundning i verksamhetsplanen. I verksamhetsplanen för 2018 ingick en generell nedrundning om 30,0 mnkr. I tertiärrapport 2 kvarstod en nedrundning om 31,8 mnkr på grund av osäkerheter i prognosen.

Ombudgeteringar

Investeringar

Medel för trygghetsskapande åtgärder

I samband med tertiärrapport 1 beviljades trafiknämnden utökad budget med 20,4 mnkr för trygghetsskapande åtgärder. Projekten skulle enligt ansökan genomföras under 2018-2019. Under 2018 har främst planering av projekten genomförts, medan åtgärderna kommer att genomföras under 2019. Under 2018 uppgår den sammanlagda utgiften till 0,8 mnkr, vilket innebär att resterande utgifter för att fortsätta genomföra planerade åtgärder uppgår till 19,6 mnkr.

Kontoret föreslår att nämnden begär att resterande medel om 19,6 mnkr för genomförande av projekten ombudgeteras 2019. Fördelning av beloppet per projekt framgår i tabellen nedan.

Projekt	Beviljad budget-justering	Bokslut 2018	Resterande utgift
Kungsträdgården	0,5	0,0	0,5
Sibeliusgången, Akalla	1,5	0,0	1,5
Bagarmossen C, Lagaplan	3,8	0,1	3,7
Skarpnäcks torg	1,9	0,2	1,7
Pilottorget, Skarpnäck	1,7	0,1	1,6
Skårbygränd, Rinkeby	5,0	0,0	5,0
Taxingeplan, Tensta	6,0	0,4	5,6
Summa	20,4	0,8	19,6

Kvalitetsarbete

Strategisk kvalitetsutveckling

Trafikkontoret har under året bedrivit ett aktivt arbete med kvalitets- och verksamhetsutveckling. Mycket av detta arbete beskrivs löpande i verksamhetsberättelsen, t.ex. den strategiska organisationsutvecklingen, utvecklade effektanalyser och utvärderingar, medverkan i flera digitaliseringsprojekt inom ramen för den smarta staden och utvecklade rutiner för att i ännu högre grad ta tillvara på stockholmarnas synpunkter och idéer. Arbetet med intern kontroll, som beskrivs närmare i bilaga 8, är också ett viktigt sätt att utveckla kvalitetsarbetet och syftar till att säkerställa att både kommunfullmäktiges och nämndens mål och uppdrag uppnås, samt att verksamheten bedrivs enligt gällande lagar och föreskrifter.

Kontoret har deltagit i ansökningsverkstäder med forskare från Kungliga Tekniska högskolan (KTH) och OpenLab för att hitta gemensamma intressen och samverkansmöjligheter baserade på Horizon2020-utlysningar. Kontoret sitter även med i stadens finansieringsråd för externa medel, som bereder aktuella utlysningar och diskuterar vad som sker i staden inom innovationsområdet, samt deltagit i en rad andra forsknings- och utvecklingsprojekt.

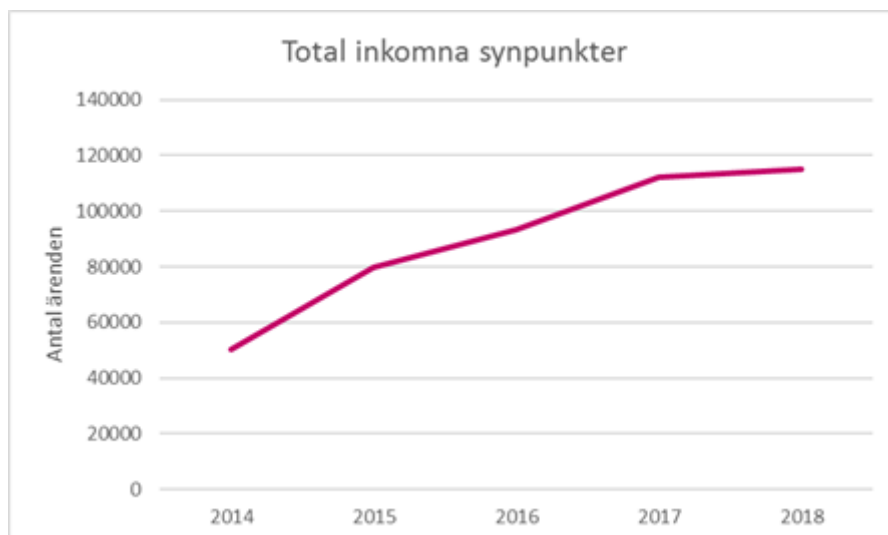
Medarbetarna involveras i verksamhetsutvecklingen och samtliga enheter/avdelningar skriver verksamhetsplaner. Kontorets enheter uppmanas att delta i Kvalitetsutmärkelsen och kontorets anställda uppmanas att vara examinatorer. 2018 mottog kontorets IT-enhet stadens Kvalitetsutmärkelse i kategorin "Andra verksamheter", bl.a. för sin starka drivkraft att utveckla verksamheten och sina processer samt sitt inkluderande arbetssätt i kontakten med kunder. Goda exempel lyfts fram för att inspirera, t.ex. i samband med medarbetarmöten och medarbetardagar. Som ett led i att utveckla och systematisera kvalitetsarbetet ytterligare har kontoret under året tagit fram en policy och handbok för förvaltningens arbete med verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning. Dokumentet är kontorets svar på stadens övergripande styrdokument i ämnet och syftar till att formalisera arbetssätten och att tydliggöra hur kontoret arbetar och varför.

Trafikkontorets IT-enhet mottog 2018 stadens Kvalitetsutmärkelse i kategorin "Andra verksamheter".

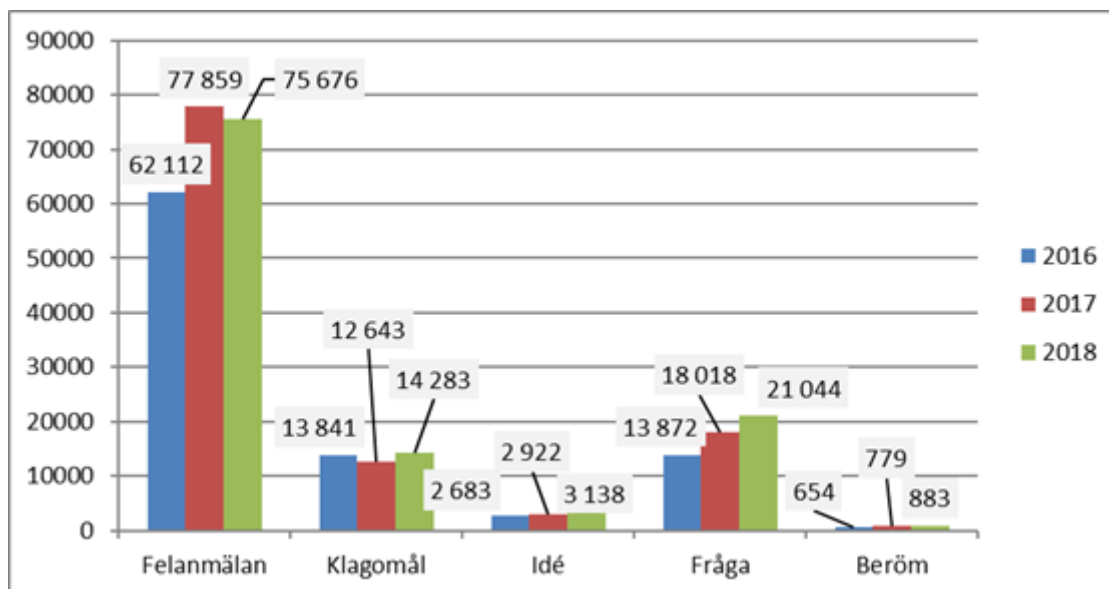
Synpunkter och klagomål

Antalet inkomna synpunkter och klagomål till trafikkontoret har ökat kraftigt sedan ett nytt webbformulär driftsattes 2013 på stockholm.se och en mobilapp togs i drift 2014 där stockholmarna kan felanmäla och lämna synpunkter på stadens trafik- och utemiljö. 2018 inkom 115 024 ärenden, vilket är en ökning med drygt 128 % sedan 2014.

Ca 80 % av synpunkterna inkommer via formuläret och mobilappen Tyck till och registreras med automatik i verksamhetssystemet Synpunktsportalen, där de sedan besvaras och handläggs. En mindre del av synpunkterna inkommer till kontorets officiella e-postadress och dessa ärenden registreras manuellt i Synpunktsportalen. Under 2018 har två kampanjer om mobilappen genomförts, vilket genererade ett ökat antal nedladdningar.

Vad synpunkterna handlar om är kopplat till årstiderna. På vintern inkommer t.ex. många synpunkter om vinterväghållning och på hösten inkommer synpunkter om lövupptagning. Synpunkterna leder till utredningar och löpande förbättringar för stadens trafik- och stadsmiljö. De används även i enskilda projekt där synpunkterna tas tillvara både under projektets gång och i dess utvärdering.

För de synpunkter där återkoppling önskas finns riktlinjer för svarstider framtagna. För enklare ärenden som kan besvaras utan handläggning ska svarstiden vara högst tre arbetsdagar, medan svarstiden för ärenden som kräver handläggning ska besvaras inom tio arbetsdagar. Svarsstatistiken för 2018 visar att andelen svar som lämnats inom tio arbetsdagar uppgick till 87 procent, vilket är en ökning med sex procentenheter jämfört med 2017. Andelen obesvarade ärenden har minskat från 14 till 8 procent.

Övrigt

Stockholms stads miljöprogram 2016-2019

Ett miljöprogram antogs av kommunfullmäktige i april 2016. Programmet innehåller 30 delmål, varav trafiknämndens verksamhet berörs av 21. Arbetet för att uppfylla dessa delmål har integrerats i verksamhetsplanen och verksamhetsberättelsen är på så vis även en uppföljning av kontorets arbete enligt miljöprogrammet. I ILS-webb har kontoret specificerat vilka av kontorets mål, aktiviteter och indikatorer som syftar till att uppfylla delmålen i miljöprogrammet. På så sätt kan en samlad bild av kontorets arbete med att uppfylla de olika delmålen fås. Kontoret arbetar för att samtliga delmål ska nås under programperioden och det planerade arbetet har fullföljts under året. En slutlig bedömning av måluppfyllelse kan dock bäst göras av de nämnder som fått uppföljningsansvar. Trafiknämnden är uppföljningsansvarig för sju delmål och i samband med underlag för budget 2020 med inriktning 2021 och 2022 kommer kontoret redogöra för uppfyllelsen för dessa sju delmål.

Trafiknämndens arbete under 2018

Trafiknämnden har under 2018 haft följande sammansättning:

Ledamöter	Ersättare
Daniel Helldén (MP) ordförande	Martin Engman (S)
Cecilia Brinck (M) vice ordförande t.o.m. 2018-11-05	Roland Eliasson (S)
Jan Valeskog (S)	Åsa Janlöv (S)
Bawer Kevir (S)	Petra Schagerholm (MP)
Kristina Öberg (S)	Viveca Wallqvist (MP)
Inger Lagerman (S)	Zakarias Zouhir (V)
Vakant (V) from 2018-11-05	Malin Ericson (Fi)
Lorentz Tovatt (MP)	Anette Hellström (M)
Sara Stenudd (V) ledamot t.o.m. 2018-11-05, vice ordförande fr.o.m. 2018-11-05	Jonas Lilleberg Eriksson (M)
Bo Arkelsten (M)	Erik Persson (M)
Eva Ekmeahag (M)	Jan Erik Leijon (M)
Jan Tigerström (M)	Jill Eriksson (L)
Patrik Silverudd (L)	Mikael Valier (KD)
Karin Ernlund (C)	

Personalföreträdare

Ordinarie Luis Lopez, Vision *Ersättare* Carina Ericsson, Vision

Trafiknämnden har haft tio ordinarie sammanträden under 2018. Därutöver har nämnden träffat rådet för funktionshinderfrågor vid ett tillfälle.

Årets verksamhet i övrigt framgår av redovisningen nedan:

Nämnden har behandlat ett stort antal lokala förbättringar av vägnät däribland gång- och cykelbanor samt ett flertal upphandlingar, remisser, utredningar och motioner i olika ärenden. Nämnden har även behandlat verksamhetsberättelse för 2017, verksamhetsplan och underlag för budget för 2018 med inriktning för 2019 och 2020 samt tertialrapporter och ekonomiska månadsrapporter.

Bland de frågor som nämnden behandlat under året kan nämnas:

- Dataskyddsförordningen. Information och anmälan av dataskyddsombud för trafiknämnden och exploateringsnämnden
- Revisionskontorets årsrapport 2017 för trafiknämnden. Yttrande över revisionsrapport
- Delegationsordning för trafikkontoret. Revidering
- Deltagande enhet i Stockholms stads kvalitetsutmärkelse 2018
- Förvaltning, support och vidareutveckling av trafikkontorets och exploateringskontorets ärende- och dokumenthanteringssystem, Public 360. Upphandling
- Utökning av antalet solcellsdrivna skräpkorgar. Genomförandebeslut
- Reinvesteringsprogram för gatuytor med tillhörande anordningar 2019-2023. Inriktningsbeslut
- Gångstråk Fagersjö-Farsta. Genomförandebeslut
- Redovisning av genomförda reinvesteringsåtgärder. Svar på uppdrag från trafiknämnden

- Investeringsåtgärder inom lokala utvecklingsprogram 2018. Inriktningsbeslut
- Årsavtal för drift av prioriterade cykelbanor. Upphandling
- Reinvesteringsåtgärder på cykelbanor under 2018. Genomförandebeslut
- Etapp tre av Grönare Stockholm. Inriktningsbeslut
- Vårbergstoppen – ny stadspark, del av Grönare Stockholm. Inriktningsbeslut
- Parken Måsen, Fagersjö, del av Grönare Stockholm. Genomförandebeslut
- Ormängstorget och stråket mot Hässelby torg, del av Grönare Stockholm. Genomförandebeslut
- Årsavtal för bekämpning av invasiva växtarter. Upphandling
- Reinvesteringsåtgärder på cykelbanor under 2017. Slutredovisning
- Cykelbana förbi Spånga station. Inriktningsbeslut
- Bussbytespunkt Norra Sköndal. Genomförandebeslut
- Cykelåtgärder längs Hässelbystråket mellan Brommaplan och Åkeshov. Genomförandebeslut
- Tillgänglighetsåtgärder 2018. Genomförandebeslut
- Framkomlighetsåtgärder för stombusslinje 178 och 179. Genomförandebeslut
- Trafikantförbättrande åtgärder 2018. Genomförandebeslut
- Åtgärdsplan Teknikskifte inom vägtrafiken till 2020. Redovisning av uppdrag
- Strategi för offentliga rum. Redovisning av remiss samt beslut om antagande
- Trafikutveckling i Stockholm 2017. Årsrapport
- Drift, ny- och ombyggnation samt material för trafiksignaler. Upphandling
- Trafiksäkerhetsåtgärder på Essingeringen och Badstrandsvägen på Stora Essingen. Inriktningsbeslut
- Tillåta dubbelriktad cykeltrafik på enkelriktade gator. Genomförandebeslut
- Trimmingsåtgärder för stombusslinje 1 och 4, etapp 2. Genomförandebeslut
- Hastighetsplaner. Trafiksäkerhetsåtgärder i delområde 2, etapp 1, Hässelby-Vällingby, Normalm, Skärholmen, Liljeholmen inkl. Fruängen. Genomförandebeslut
- Godstrafikplan. Beslut om antagande
- Trafikolyckor 2017. En årlig redovisning av trafikolycksutvecklingen. Lägesrapport
- Ny väg och parkering till Järvabadet. Genomförandebeslut
- Högersväng mot rött och allgrönt för cykeltrafik. Svar på uppdrag från kommunfullmäktige
- Framkomlighetsåtgärder för stombusslinjerna 172 och 173. Inriktningsbeslut
- Tillgänglighetsåtgärder 2019. Genomförandebeslut
- Parkeringssituationen i Minneberg. Redovisning av uppdrag från trafiknämnden
- Är dispensen för boendeparkering förenlig med ett växande Stockholm? Svar på uppdrag från trafiknämnden
- Digital utomhusreklam på stadens mark. Utvärdering
- Flyttning av fordon. Upphandling
- Förvaring, utlämning och skrotning av fordon. Upphandling
- Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms stad. Förslag till ändringar
- Utredning gällande påverkansbaserad avgift. Skrivelse från trafiknämnden till Näringsdepartementet
- Avgifter i samband med flyttning, förvaring och återvinning av fordon. Beslut om

ändring

- Ändring av felparkeringsavgifter. Förslag till kommunfullmäktige
- Reinvesteringsprogram för mindre åtgärder avseende broar, tunnlar och övriga konstbyggnader 2018. Genomförandebeslut
- Byte till energisnålare gatubelysning 2019-2020. Genomförandebeslut
- Kommunikationssystem i ledningstunnlar city. Inriktningsbeslut
- Ombyggnation av gång- och cykelbanan i Rålambshovsparken och gestaltning av tunneln under Gjörwellsgatan. Slutredovisning
- Kristall – vertikal accent i glas och stål på Sergels Torg. Riktlinjer för ljussättning
- Breddning av cykelbanor på Norr Mälarstrand och Rålambshovsleden. Slutredovisning
- Byte av bro för Västberga allé över Stambanan och ny gång- och cykelbro över Åbyvägen. Slutredovisning

Rådet för funktionshinderfrågor vid trafiknämnden och Stockholms stads Parkerings AB

Samtliga stadens nämnder och bolag ska ha ett råd för funktionshinderfrågor knutet till sig. Rådet ska bl.a. vara rådgivande i frågor som har handikappaspekter. I staden verkar 32 handikappföreningar. Genom råden för funktionshinderfrågor kanaliseras värdefull kunskap och erfarenhet från dessa föreningar till stadens verksamhet. Råden tar initiativ till förbättringar för personer med funktionsnedsättningar i alla åldrar. Det gemensamma rådet för funktionshinderfrågor vid trafiknämnden och Stockholms stads Parkerings AB har under 2018 haft följande sammansättning:

Förtroendevalda ledamöter:

- Sven Hallberg, ordförande, Ångestföreningen i Stockholm, ÅSS (HSO)
- Gunilla Anegren, vice ordförande, Reumatikerföreningen Stockholm (HSO)
- Anders Carlsson, Personskadeförbundet, RTP (HSO)
- Lena Huss, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH (HSO)
- Örjan Jörlebo, Personskadeförbundet, RTP (HSO)
- Gunnar Slätt, Hörselskadade och döva barn och familjer, FHDBF (HSO)
- Ulrika Voghera, Hörselskadades riksförbund, HRF (HSO)

Rådet har hållit åtta ordinarie sammanträden under 2018 och därutöver träffat nämnden en gång och nämndens presidium en gång. Rådets ledamöter har varit delaktiga i arbetet med verksamhetsplanen för 2019.

På rådets sammanträden har aktuella frågor avseende tillgänglighet inom verksamhetsområdena för både trafiknämnden och Stockholms stads Parkerings AB behandlats.

Under året har ledamöter i rådet deltagit i:

- Promenad med test av gångvägvisning längs sträckan Hornstull – Telefonplan, den 12 juni 2018.
- Studiebesök för Stockholms Parkerings AB:s räkning i Hagastadens projektkontor, den 17 september 2018.
- Temakväll om stadens nya program för tillgänglighet och delaktighet 2018 – 2023,

den 15 oktober 2018.

Bland de ärenden som rådet varit delaktiga i under året för trafiknämndens räkning kan nämnas:

- Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018 – 2023. Remiss från kommunstyrelsen
- Trafikförändringar i SL-trafiken från december 2018. Remiss från kommunstyrelsen
- Uppföljning av den nya planen för gatuparkering
- Parkering för personer som har tillstånd för rörelsehindrade
- Cykelprojektet på Vasagatan
- Tillgänglighetsåtgärder 2019. Genomförandebeslut
- Framkomlighetsåtgärder för stombusslinjerna 172 och 173. Inriktningsbeslut

Åse Geschwind från nämndsekretariatet har varit rådets sekreterare under 2018. Fredrik Söderholm från Stockholm stads Parkerings AB har varit rådets kontaktperson hos dem.